Diari Oficial del
Consell General

Any 2021 – VIII Legislatura – Núm. 25/2021

Sessió ordinària celebrada els dies 02 i 03 de desembre del 2021

Els dies 02 i 03 de desembre del 2021, dijous i divendres, respectivament, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm.136/2021, que és el següent:

1. **Debat de totalitat del Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2022, així com l'examen i votació de les esmenes a la totalitat presentades pel M. I. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i pels M. I. Srs. Josep Pintat Forné, Joan Carles Camp Areny i Oliver Alís Salguero, consellers generals del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, i del Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i del Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.**

2. **Examen i votació de la Proposició de Llei qualificada de transparència i accés a la informació pública**.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset

M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny

M. I. Sra. Alexandra Codina Tort

M. I. Sra. Bernadeta Coma González

M. I. Sr. Ferran Costa Marimon

M. I. Sr. Carles Enseñat Reig

M. I. Sr. Raul Ferré Bonet

M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli

M. I. Sr. Jordi Font Mariné

M. I. Sr. Pere López Agràs

M. I. Sra. Eva López Herrero

M. I. Sr. Marc Magallon Font

M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo

M. I. Sra. Ester Molné Soldevila

M. I. Sr. David Montané Amador

M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud

M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells

M. I. Sr. Roger Padreny Carmona

M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí

M. I. Sr. Josep Pintat Forné

M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo

M. I. Sra. Núria Rossell Jordana

M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez

M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència de la M. I. Sra. Maria Martisella González.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernàndez, ministre de Presidència, Economia i Empresa; Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Víctor Filloy Franco, ministre de Territori i Habitatge; Judith Pallarés Cortés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Joan Martínez Benazet, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Trinitat Marín González, ministra d'Administracions Públiques i Participació Ciutadana.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 15.06h)

La Sra. síndica general:

Punt número 1.

Debat de totalitat del projecte de Llei del pressupost per a l'exercici 2022 així com l'examen i votació de les esmenes a la totalitat presentades pel M. I. Senyor Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i pels M. I. Senyors Josep Pintat Forné, Joan Carles Camp Areny i Oliver Alís Salguero, consellers generals del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, i del projecte de pressupost del Tribunal Constitucional del Consell Superior de la Justícia i del projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.

El projecte de llei fou publicat en el Butlletí número 128/2021, del 9 de novembre.

S'han formulat dues esmenes a la totalitat, presentades pel M. I. Senyor Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i pels M. I. Senyors Josep Pintat Forné, Joan Carles Camp Areny i Oliver Alís Salguero, consellers generals del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, les quals han estat publicades en el Butlletí número 135/2021, del 24 de novembre.

Per defensar l'esmena a la totalitat formulada pel M. I. Senyor Pérez López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, intervé el senyor Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Un debat sobre pressupost és sempre un debat sobre prioritats. Els pressupostos són, al cap i a la fi, decisions. I allò més normal és que cada grup parlamentari i les diferents opcions polítiques puguin considerar escaient dedicar els recursos o bé a unes polítiques o bé dedicar-los a uns altres. Ara bé, un dia com avui, no hauríem de parlar només de prioritats diferents. Hauríem de parlar, també, de necessitats. Els andorrans i les andorranes ens estan demanant solucions desesperadament. I vostès, amb aquests pressupostos, estan ignorant la crida que ens fan. Govern ens presenta avui uns pressupostos —podríem dir— qualsevols, normals, uns més, iguals a tants d'altres, quan, en realitat, hauríem de ser davant d'uns pressupostos especials, gairebé excepcionals, perquè som davant d'un moment clau per al nostre país. I aquests pressupostos no estan a l'alçada d'allò que aquest moment requereix. No estan a l'alçada, perquè no hi trobem ni l'impuls polític, ni els diners necessaris ni per reactivar l'economia, ni per evitar que cap andorrà o andorrana es quedi enrere. Ni tampoc hi trobem l'impuls polític, ni els diners per a les problemàtiques estructurals del nostre país: 1) habitatge, car i escàs per a àmplies capes de la població; 2) pensions baixes; 3) augment de les estructures familiars amb un

poder adquisitiu insuficient; 4) problemàtiques socials creixents; 5) serveis públics essencials en constant desvalorització.

Les preguntes que ens podem posar en aquest sentit —per posar-ne només alguns exemples— són ben clares. Què hi ha en aquest pressupost per, per exemple, donar resposta a les dificultats d'accés i els preus cars de l'habitatge? Doncs pràcticament res. Per millorar la qualitat de vida dels nostres pensionistes amb majors dificultats i, particularment, tots aquells que se situen per sota del salari mínim? En aquest cas, absolutament res. Mesures específiques de suport als autònoms i empresaris, a tots ells, evidentment, però, particularment, per a aquells amb menor estructura i possibilitats? Ben poca cosa. I també és un dia avui per dir i per recordar que van ser també els grans oblidats de la injecció de recursos de les primeres onades de la covid. Està en aquest pressupost, pressupostat, un reforç tan necessari i imprescindible —diríem—, per als departaments que integren el Ministeri d'Afers Socials o per al Departament de Treball? Les dotacions per a dues polítiques clau per als socialdemòcrates, com ara la cultura i l'esport, són les que entenem com a suficients? On són les dotacions per a equipaments culturals que han de conformar la preservació del nostre llegat i el relat de la nostra història? I per als equipaments esportius? És que a cas no veuen la realitat? Que presentin aquests pressupostos fa que ens preguntem si bé no són capaços de veure-la o si bé decideixen seguir i hi tornen.

Només amb aquestes poques preguntes, queda clarament respost que aquests no són, en cap cas, els pressupostos que els socialdemòcrates hauríem elaborat en un context com l'actual. Ni tampoc ens sembla per a res que siguin uns pressupostos —tenint en compte que no hi ha dotacions en habitatge, en pensions, en suport per a les famílies amb majors dificultats, suport per als autònoms i petits empresaris, o que no pretenen, com deia abans, corregir la pèrdua de la qualitat dels serveis públics—... que siguin els pressupostos uns pressupostos que Andorra i, més particularment, tots els seus ciutadans, mereixen en aquest moment certament tan complex. Més endavant ens referirem a aquestes qüestions amb major detall.

També són aquests pressupostos un bon moment per avaluar quin és el rumb —si és que existeix— de les finances públiques, particularment, després que el dèficit per a l'any 2021 s'hagi duplicat. I no precisament per passar d'un a dos euros —que també hauria estat duplicar-se el dèficit—, sinó que per passar, ni més ni menys, de 65 a 130 milions d'euros. De 65 a 130 milions d'euros. Tot, amb les dades que el propi ministeri ens ha facilitat.

Les previsions d'ingressos per al 2022 no suposen precisament cap bon auguri en què aquest fet —el fet d'un dèficit descontrolat i disparat— sigui un cas excepcional. Ja que mentre els sectors empresarials vinculats al turisme estimen que l'activitat serà inferior a la del darrer any per covid, al voltant d'un −20 o −25 %; mentre que els informes internacionals parlen de recuperar les xifres del turisme precovid, cap a l'any 2024, quan a hores d'ara ja existeixen conegudes restriccions de mobilitat en diferents països —països que tenen un menor índex de vacunació o una major presència de la covid—, el Govern no sols no ha previst cap disminució d'ingressos respecte al 2019, sinó que ha previst un augment. Un augment sense, que al nostre entendre, hi hagi cap dada o cap aval extern que justifiqui aquesta dada. I un augment, ni més ni menys, que del 10 % en els impostos

indirectes. Uns impostos que, com tots sabem, estan molt estretament vinculats a l'activitat turística. També m'hi referiré amb més deteniment sobre aquest punt al final de la intervenció.

Comencem doncs, si ens ho permeten, amb allò que als socialdemòcrates ens hauria agradat trobar en aquest pressupost, allò que hauríem prioritzat en cas de correspondre'ns a nosaltres la iniciativa legislativa o allò que, al nostre entendre, és ara mateix l'essencial i l'important. Podem posar aquests tres factors en l'ordre que vulguin o que prefereixin a l'hora de valorar les explicacions de la nostra esmena a la totalitat, entesa com a un refús a la conveniència dels comptes per al proper any.

I no podem començar aquesta exposició amb cap altre tema que no sigui l'habitatge. L'accés a l'habitatge continua essent un sever problema. I, pressupost rere pressupost, constatem que aquest compta amb dotacions del tot insuficients en els comptes públics. Tampoc altres mesures que s'han anunciat es compleixen, ja que, en moltes ocasions, no contenen els elements per fer-les eficaces. És el cas, per exemple, del registre de pisos buits, creat per llei l'any 2019 i que encara no l'hem vist en funcionament. Tampoc hem vist en funcionament l'impost sobre pisos buits, l'aplicació del qual depèn —i cal subratllar aquest fet— d'una inscripció voluntària. Sí, han sentit bé: una inscripció voluntària. Tenint en compte que s'estima que existeixen uns 8.500 pisos buits al nostre país, els anuncio que entrarem una esmena a la Llei del pressupost fent la inscripció obligatòria en el registre de pisos buits, de manera que els propietaris que lliurement escullin no llogar el seu habitatge hagin de fer front a un impost sobre aquest.

Ens preocupa també la situació més immediata de moltes famílies. Moltes famílies que estan dedicant, a més a més, una bona part del seu pressupost a cobrir la despesa de lloguer. Creiem possible flexibilitzar més els criteris d'accés als ajuts a l'habitatge per tal que aquestes famílies (o que més famílies) hi puguin accedir i assegurar que puguin mantenir el seu habitatge i/o que no hagin de recórrer a més ajuts suplementaris. I és que haver de dedicar bona part dels ingressos familiars al lloguer de l'habitatge és avui en dia el gran problema de les famílies al nostre país.

Durant el darrer debat de la Llei de mesures urgents, vam exposar el nostre model d'habitatge assequible. Assequible és aquell habitatge al qual no es dedica més del 30 % de l'ingrés familiar medià. En aquest aspecte, creiem fermament en una política de creació d'habitatge de lloguer assequible mitjançant dotacions pressupostàries que, per força, davant la magnitud del problema, han de tenir un volum rellevant i prioritari davant d'altres previsions.

El primer en el pressupost per a l'any 2022 hauria de ser l'habitatge. I és ben evident que no ho és. Hauríem de ser capaços de crear un parc immobiliari d'habitatges de preu assequible que assumeixi una part de la demanda d'habitatge de lloguer. Només així ajudarem de debò la majoria de les famílies i de les persones del nostre país.

En el mitjà termini volem comptar amb la informació del mercat i de la situació de les famílies. És per això que hem proposat en tantes ocasions la creació d'un índex de preus de referència. Només amb aquesta eina podem estructurar d'una millor manera les polítiques d'habitatge. Tenim ara la possibilitat de posar-les en funcionament. Per què no

ho volen fer? Una d'elles, proposada reiteradament, és convertir l'Institut de l'Habitatge en Observatori de l'Habitatge d'Andorra i que, entre aquestes funcions d'aquest observatori, s'inclogui l'elaboració dels índexs de preu de referència.

En resum, volem evitar que existeixin pisos sense llogar enmig d'una necessitat palpable d'habitatge. Volem que més famílies puguin accedir als ajuts a l'habitatge. Que existeixi un parc suficient d'habitatge realment assequible. I volem la veracitat, la difusió i la transparència en la informació sobre l'habitatge. No es pot seguir prorrogant més la posada en marxa d'aquestes mesures, tot i que, en vista del pressupost, l'any 2022 tampoc serà l'any de les solucions per a l'habitatge.

Més enllà dels debats que estan en curs sobre la gestió contributiva de les pensions, el pressupost de l'Estat hauria de ser una eina per millorar la greu situació que viuen avui en dia molts dels nostres pensionistes. I, entre ells, moltes persones que han dedicat la seva vida als treballs més soferts, exigents i poc retribuïts. Particularment, en la majoria de casos, dones que han estat tota la vida treballant i, a la vegada, al servei de les seves famílies i que avui es veuen abocades a malviure amb 600, 700 o 800 euros al mes.

Els socialdemòcrates hem proposat reiteradament solucions per a aquesta problemàtica que sempre han comptat amb el rebuig de l'anterior i de l'actual Govern. Mesures com ara una tretzena paga, que, en el seu moment, també van ser defensades pel Raonador del Ciutadà o per la Federació de la Gent Gran d'Andorra. Mesures que, sense suposar una gran quantitat de recursos dins d'un pressupost de gairebé 500 milions d'euros, donarien la merescuda dignitat i qualitat de vida a molts i, sobretot, a moltes pensionistes del nostre país.

La cultura no només ha de tenir un lloc central en les polítiques redistributives de l'estat del benestar, sinó que ha de tenir un paper important en la transició cap a un model productiu basat en la innovació i en la creativitat. Partint d'aquesta premissa, trobem a faltar en el projecte de pressupost inversió per a cultura per a l'any 2022. Trobem a faltar el suport per a la creació artística, per als intercanvis culturals, per a la promoció exterior dels nostres creadors i del nostre patrimoni, a la promoció d'una oferta cultural variada i de qualitat, a facilitar i promoure l'accés de la població en general a la cultura.

Ens hauria particularment agradat trobar un compromís materialitzat en unes mesures amb l'edició i el llibre per facilitar la publicació a Andorra dels nostres subscriptors i facilitar l'obertura de llibreries en la difusió i la distribució del que s'edita al nostre país. Apostar per un pla de foment de la lectura, llargament reivindicat pel sector, i activitats de promoció de la mateixa per consolidar els àmbits lectors de la ciutadania, la potenciació dels serveis i de les dotacions del llibre, la cooperació de les administracions públiques amb associacions, fundacions, empreses de foment de la lectura. Un pla de foment de la lectura que tingui una consideració especial amb la població infantil i juvenil i amb els sectors més socialment desafavorits.

Aquesta setmana, Senyora Ministra, coneixíem justament les molt preocupants dades dels no hàbits de lectura dels escolars del nostre país. Trobem a faltar el compromís amb el patrimoni cultural, la seva preservació, difusió i accés. més quan ja no existeix el tan reclamat projecte pels socialdemòcrates del Museu Nacional. Un projecte que també va

ser promès en la seva investidura per part del senyor Xavier Espot —que veig que no hi és— i que ara s'ha reconvertit en —i cito literalment—: «experiència immersiva dins del nou edifici d'Andorra Telecom».

Trobem una manca de respecte que un equipament com l'Arxiu Nacional sigui condemnat a posar-se en calçador en un lloc com el Rosaleda. Un lloc que, a més, posa en perill la conservació del nostre patrimoni documental. No entenem, sincerament, per què no s'aposta, per exemple, per un edifici patrimonial per ubicar-hi els arxius, com per exemple el de Ràdio Andorra. Si bé el programa de digitalització de l'Administració presenta un pressupost de 2,3 milions d'euros, trobem a faltar —o no hem sabut veure— la contractació d'especialistes en gestió documental, com ara arxivers i tecnòlegs. Sense aquests agents, ens sembla que difícilment es podrà donar compliment als reptes de la llei que, a continuació d'aquest debat, s'aprovarà en aquesta cambra.

Quant a l'atenció de la salut mental, s'han de reforçar els recursos psicoterapèutics i la inclusió sociolaboral plena amb garantir els drets humans i la lluita contra l'estigma. S'ha d'incloure l'atenció integral a la drogodependència i altres addiccions sense substàncies, així com potenciar l'atenció a la salut mental d'infants i joves dotant de més recursos humans i materials aquesta àrea.

Fa també uns pocs dies coneixíem les dades de la Unitat de Conductes Addictives, l'UCA, i com es podria imaginar, la crisi sanitària ha comportat un increment del consum de drogues, alcohol, cànnabis… En aquest cas, en el cas del cànnabis, en major proporció entre els joves.

Enguany, el pressupost total destinat al Pla de salut mental és de 187.272 euros i 30.000 euros addicionals en ajudes a les famílies; dotacions que entenem insuficients. A més, estem en espera, des de l'anunci de l'inici d'aquesta legislatura i fins i tot diria de l'anterior, de l'aprovació de la cartera de serveis.

El debat de la política esportiva al nostre país ve de lluny i va tenir un especial capítol al final de la legislatura passada. Aquí alguns dels presents, la senyora Palmitjavila, el senyor Costa, la senyora Montaner, ho recordaran perfectament. De fet, aquella llei només va rebre els vots favorables dels demòcrates. I allò que els socialdemòcrates intuíem que acabaria passant doncs està succeint. Les dificultats per a una gran majoria de federacions són creixents i les possibilitats de tirar endavant la seva tasca de manera adequada es veu compromesa any rere any.

La pregunta és: s'està considerant adequadament l'esport com una política transversal que inclou des de la formació, la cohesió, la integració, la millora de la qualitat de vida, la reducció de malalties i patologies, el desenvolupament personal, el creixement a la formació en valors i a l'existència de regles, entre d'altres? La resposta per nosaltres és que no o, almenys quant a l'esport base, no amb la importància i la rellevància que als socialdemòcrates ens agradaria.

Ens agradaria poder esmenar aquest pressupost i incrementar de forma substancial la dotació de les federacions esportives. Malauradament, no ho podrem fer. En un ministeri

amb un pressupost tan escàs, fer-ho voldria dir treure-ho d'una altra partida d'esports o bé de les minses partides dels departaments que conformen el Ministeri de Cultura.

Calen també mesures específiques per ajudar el teixit empresarial del nostre país. I ens estem referint particularment al 90 % de microempreses i treballadors per compte propi, aquells que tots anomenem pràcticament com a autònoms. No s'està tenint cura d'ells. Totes les mesures que s'aproven estan pensades sempre per als grans empresaris. Si tinguéssim la possibilitat d'accedir a la llista de crèdits tous concedits, veuríem qui han sigut, efectivament, els beneficiaris d'aquestes polítiques. També podríem mirar quantes d'elles podran contractar amb l'Administració pública a partir de la futura Llei de la contractació pública. Una llei que, per cert, esmenarem per intentar protegir-los.

Ha arribat el moment de definir una estructura de suport administratiu des del Govern i de les administracions envers aquesta important part del nostre teixit econòmic i productiu. Observem amb perplexitat com un pressupost per a l'any 2022 per al Servei d'Inspecció no preveu cap augment, tot i la càrrega extra afegida de feina que han tingut. Als inspectors els és pràcticament impossible realitzar la seva feina, ni tampoc donar el servei d'informació relatiu a la nova normativa laboral com abans feien. Ens hagués agradat poder donar aquesta informació amb dades, però des que el senyor Gallardo n'és el ministre responsable, no s'ha publicat més la síntesi d'activitats del Servei d'Inspecció de Treball. La feina, com deia abans, dels inspectors és fer inspeccions. I amb les noves competències atribuïdes amb els ERTO, aquesta feina els ha resultat pràcticament impossible.

Voldríem parlar, també, del Servei d'Ocupació i del seu mal funcionament. Aquí, pràcticament ens podríem estalviar els comentaris. Només caldria demanar-ho als usuaris d'aquest servei: els empresaris, els treballadors. I quan ens estem referint al mal servei, no ens referim evidentment als seus professionals, sinó al seu disseny i a la seva operativa.

Quant a les previsions pressupostàries —i sense voler estendre'm més sobre les dades del 2021, a les quals abans ja m'he referit—, sí que és necessari apuntar que la diferència entre els impostos indirectes pressupostats i els possiblement —previsiblement, perdó— liquidats, sempre amb dades del ministeri, és de 62 milions d'euros. Seixanta-dos milions d'euros més al pressupost que la liquidació, és clar. Seixanta-dos milions d'euros que tots sabíem, sinó 62 una xifra molt important, que es produirien quan ja es va aprovar el pressupost l'any passat. Aquell pressupost es va aprovar amb una reducció d'ingressos del 5 % respecte a la situació precovid, quan ja existien restriccions molt importants a la mobilitat. Per tant, tothom sabia —i el ministre particularment— que aquella era una previsió poc realista. O millor dit, que no era ni tan sols una previsió. Era més aviat una casella en un full de càlcul. Però, per a l'any 2022, ja no és un −5 %. Ja és… ara és un +10 %.

La situació abans d'òmicron, que evidentment era abans de la tramitació del pressupost, era la que era: mercat rus pràcticament nul, problemes amb el mercat britànic, israelià, sud-americà i d'altres mercats que representen aproximadament entre un 20 i un 25 % dels nostres turistes a l'hivern. Així doncs, al nostre entendre, persistir en aquesta

estratègia de pressupostació només aboca a una pèrdua total de confiança en la gestió de les finances públiques.

Ens demanàvem abans si hi ha rumb en la gestió de les finances públiques. L'únic rumb que veiem és el d'un dèficit descontrolat que el Govern no és tan sols ni capaç d'aproximar; un accés infinit a l'endeutament; un forat en les finances públiques de magnituds que ara mateix són desconegudes per la «desgestió», el descontrol pressupostari, sense capacitat, ni direcció, ni explicacions. Una situació que només es pot catalogar d'alarmant. Estem tots pujats en un vaixell en el qual el seu conductor no sap ni tan sols cap a on va.

El ministre de Finances ens presenta en la Comissió de Finances tota una sèrie de mesures que després ni es tiren endavant, ni tan sols es donen les explicacions. Ens parla un dia d'integrar els impostos comunals, l'impost de societats amb un tram per als comuns; un altre dia, d'una reforma de l'impost de societats amb una tributació mínima; un altre dia, d'una reforma de l'impost de plusvàlues… Per cert, plusvàlues que estan escapant en les nombroses transaccions immobiliàries i de què no s'està produint cap recaptació, o ben poca, per a l'Estat. Senyor Jover, a part d'anunciar majors, diferents i diverses formes d'endeutament, pensa realment fer alguna cosa? Quant a la gestió de les despeses, aquestes es troben absolutament desbocades, sense cap capacitat d'adaptació per part del Govern en el moment de crisi vigent.

És el Govern de la nostra història amb més quantitats de ministres. Un Govern compost, entenc, que per quotes de partits. L'altre dia vèiem una ministra de la funció pública que no està gestionant la Llei de la funció pública. És el màxim nombre de ministres que permet la llei, just en plena crisi de les finances públiques. És també el Govern de la nostra història amb més secretaris d'Estat. És el Govern de la nostra història amb més càrrecs de relació especial i assessors. És el Govern de la nostra història que ha creat i continua creant més ens, organismes, agències, instituts, amb el consegüent increment de la despesa. És el Govern de la nostra història amb majors adjudicacions directes, com veiem cada setmana en el BOPA.

Recordem que, fa poc, una demanda efectuada fins al 64 %, és a dir, dos de cada tres euros, s'adjudicaven de manera directa, és a dir, sense concurrència, sense contrasts de preus, sense avaluar la necessitat de la despesa, sense donar continuïtat als estudis i als informes, com hem pogut veure, per exemple, no només amb l'informe de l'avortament, sinó amb molts projectes d'inversió. I tot això, senyores i senyors, de manera acumulativa. El Govern amb més ministres, amb més secretaris d'Estat, amb més assessors, amb més càrrecs de relació especial, amb més adjudicacions directes i que més ens crea. I totes aquestes despeses i excessos no fan altra cosa que anar en detriment de polítiques d'habitatge, de pensions o bé per millorar la qualitat de vida dels nostres ciutadans.

Vaig acabant. Enmig d'una crisi de les finances públiques sense precedents, 104 milions d'euros de dèficit el 2020, 130 el 2021. I ni tan sols per aproximació sabem ara mateix la del 2022. Sense voler encarregar al Tribunal de Comptes, com hem proposat els socialdemòcrates, un estudi per determinar la quantitat real del deute públic al nostre país que inclogui els 75 milions dipositats a l'FMI, els avals dels crèdits tous i altres partides. Amb un endeutament contractat de 1.700 milions d'euros, 22.000 euros per cap per cada

un dels ciutadans d'aquest país. Sense una gestió de la despesa pública rigorosa que miri per cada euro gastat i que prioritzi allà on els nostres ciutadans necessiten que s'actuï: habitatge, pensions, poder adquisitiu, suport al teixit empresarial.

Només els voldria fer un petit recordatori: avui no tramitem una llei qualsevol, una llei que reguli l'activitat o una pràctica. Avui debatem la llei sobre com es gestionen els nostres diners, els diners de totes les persones que viuen —que vivim— a Andorra. Vostès, presentant-nos aquests comptes amb aquesta gestió, demostren que no els estan gestionant bé, que no són capaços d'administrar bé els recursos del país. No només perquè no hi ha una visió de futur al darrere, sinó perquè no són capaços de donar als ciutadans allò que necessiten i que tant ens estan demanant. Amb tot l'exposat, crec que queda més que clar que és del tot impossible donar suport a uns comptes com els que han estat presentats.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Per defensar l'esmena a la totalitat formulada pels M. I. Senyors Josep Pintat Forné, Joan Carles Camp Areny i Oliver Alís Salguero, consellers generals del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, intervé el senyor Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

El projecte de Llei del pressupost per a l'exercici 2022, que no podem compartir, ens ha portat a presentar una esmena a la totalitat. Després m'hi referiré. Tanmateix, al nostre entendre, el projecte presentat planteja, d'entrada, un greu conflicte amb la legalitat pressupostària.

La memòria del projecte de pressupost de l'Administració general per a l'exercici 2022, en la seva pàgina 428, afirma explícitament que en la seva elaboració s'ha canviat el criteri per definir els projectes d'inversió. L'aplicació d'aquest canvi de criteri del Govern comporta una contravenció clara, concreta i explícitament reconeguda a l'article 18, apartat *c*) i *d*) de la Llei general de les finances públiques.

Alhora, el ministre de Finances, en comparèixer davant de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost del dia 11 de novembre, va confirmar aquesta modificació legislativa per la via d'un simple canvi de criteri de l'Executiu. Un canvi de criteri que potser seria admissible si no comportés conculcar disposicions legislatives. En tot cas, no és pas competència del Govern modificar la Llei general de les finances públiques a cop de criteri.

El criteri canviant de l'Executiu no permetrà al Consell General complir el que preveu l'article 21 de la Llei general de les finances públiques quan calgui aprovar els estats de

despesa i dotacions a nivell de compte i de programa… perdó, de concepte i de programa, en el cas de despeses d'inversió. Per aquest motiu, el Grup Parlamentari Terceravia va discrepar de la decisió de la Sindicatura que admetia el projecte de Llei del pressupost per a l'exercici 2022 i va interposar, en data 16 de novembre, un recurs sol·licitant la seva revisió.

La Sindicatura, mitjançant la resolució de data 24 de novembre del 2021, ha confirmat la seva decisió considerant que, i cito: «El projecte de Llei del pressupost per a l'exercici 2022 presentat pel Govern reuneix els requisits formals, necessaris per permetre la seva qualificació com a tal, l'admissió i la tramitació». La Sindicatura fomenta la denegació del nostre recurs en la següent afirmació, i cito: «La qualificació, admissió i tramitació consisteixen en la pràctica de comprovacions a nivell formal que es materialitzen mitjançant una revisió de la documentació rebuda per verificar que respon a allò que es diu ser i que correspon a allò que demana, tant el mateix reglament com la legislació específica per raó de matèria». Una afirmació que desenvolupa tot dient: «Cal ponderar quin ha de ser l'abast de les verificacions que ha de fer la Sindicatura, precisament, per trobar-nos en el moment de l'admissió a tràmit.

Aquestes verificacions no haurien de recaure més enllà dels aspectes formals que hem enumerat. Considerat que l'anàlisi material del contingut correspon als consellers generals en fases ulteriors on podran exercir els seus drets a través dels diferents mecanismes de participació». Sota aquesta ponderació, quan, en la pàgina web del Consell General, hi podem llegir, en relació amb la Sindicatura, el següent: «Una de les seves principals missions és quantificar els escrits i documents parlamentaris que es presenten, declarar-ne l'admissibilitat i decidir-ne la tramitació que correspongui». Compartim aquesta definició.

De ben segur, el llibre d'actes de la Sindicatura, d'ençà l'aprovació de la Constitució i el Reglament del Consell General el 1993, recull força deliberacions que van portar a demanar al Govern la retirada o substitució de projectes de llei un cop qualificats. És a dir, havent-se verificat no només la presentació, sinó també el contingut. No han semblat conformes a la normativa d'aplicació.

Pensem que no només correspondria verificar allò que es presenta per part del Govern té l'aparença d'un projecte de llei amb títol, sinó que caldria entrar a verificar si es respecta el que diuen les normes de tramitació del pressupost: la Constitució, el Reglament del Consell General i la Llei general de les finances públiques. Era el que calia, però se'ns ha dit que no s'ha fet. Ho vaig dir en el debat d'orientació política del 16 de setembre passat: Terceravia considera que les lleis han d'aportar seguretat i estabilitat al país, no poden ser un mer formalisme de compliment programàtic electoral.

L'adequació de la presentació del projecte de Llei del pressupost a la Llei general de les finances públiques no és una simple qüestió formal. En aquest cas, la forma és el fons i s'està posant en qüestió les competències del Consell General. Per tant, i en resum, que qui diu que no s'han seguit els criteris de la vigent Llei de finances públiques és el M. I. Govern. I alhora, tal com he exposat, és el primer punt de l'esmena a la totalitat del projecte de llei amb retorn al Govern, i espero que tingui el recolzament de tots els consellers generals.

Com a segon punt, s'ha de dir que, amb el document presentat per Govern que té aparença d'un projecte de llei segons Sindicatura, es pretén canviar tot un conjunt d'altres lleis, en concret, quinze textos legislatius.

Des de Terceravia no compartim aquesta forma de legislar. Entenem que es puguin dur a terme modificacions, barems o actualitzacions de lleis. Ara bé, amb modificacions que tenen un calat profund i que ens afectaran a totes i tots els ciutadans, no hi veiem cap transparència ni seguretat jurídica. I encara menys entenem els canvis en la Llei de la Seguretat Social i en la del Fons de Reserva de Jubilació, quan el Consell General ha acordat crear una comissió especial per debatre el futur de les pensions, amb les seves implicacions legislatives, i menys quan no es disposa dels últims informes actuarials.

Tercer, en el document presentat pel Govern que té aparença d'un projecte de llei, es presenta una nova actualització del Pla d'equilibri financer per al període 2020-2025. Amb aquesta, ja és la cinquena actualització. Tots sabem que la pandèmia ha obligat a eliminar els requisits de la llei coneguda com a regla d'or, i tots sabem que, en aquesta situació, hem estat al costat del Govern. I que avui, amb aquest nou escenari desbocat de la pandèmia, el nostre compromís, també el tenen. Ara bé, aquesta actualització del Pla d'equilibri fou tramitada abans de trobar-nos en aquesta situació.

El mes de juliol d'enguany, ja vàrem presentar una esmena a la totalitat a l'anterior, que no va prosperar. En aquell moment, no compartíem les previsions i avui encara menys, vista la posició de les mateixes i la situació a què ens enfrontem de nou. Per a Terceravia, un pla d'equilibri financer és un document que ha de tenir certes garanties i voluntats polítiques de reconduir la situació. Això, com he dit, sempre que la força major que l'ha motivat estigui sota control. En tot cas, les voluntats reflectides en les projeccions no poden ser diametralment diferents, i menys en una actualització d'un pla.En l'actualització d'ara, es mantenen les mateixes perspectives de creixement que al juliol, amb les mateixes previsions del PIB per als anys 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025. És a dir, creixement del PIB del 6 %, 7,1 %, 4,9 %, 4,3 % i 3 %, respectivament. Mirin, no les compartíem i no les compartim.

Tot i *contemplar* les mateixes previsions, les projeccions canvien radicalment. Amb cinc mesos de diferència, de juny a octubre, pel mateix període de temps, del 2022 al 2025 i amb les mateixes previsions de PIB, vostès preveuen 80 milions d'ingressos més, 18 milions d'euros més de despesa de personal, 46 milions d'euros més en consum de béns i serveis, 17 milions d'euros més en transferències corrents, 4,2 milions d'euros més en inversions. Aquests capítols en concret, dels anys 2024 i 2025, es minven en 500.000 euros cada any, un milió menys; 14 milions d'euros de més en transferències de capital i 20 milions d'euros de més de dèficit. Si fem una altra lectura, i aquesta a la previsió del tancament de l'any 2021 que se'ns ha lliurat, únicament amb els ingressos del pressupost de l'any 2022, vostès preveuen ingressar 86 milions d'euros més de la seva previsió de tancament d'enguany. I amb tot i això, preveuen un dèficit de 26,5 milions d'euros superior al de la previsió de juny a 7,3 milions d'euros. Tot, amb un increment de l'endeutament disposat de 134 milions d'euros.

Senyor ministre, vostè força les projeccions via (...) (no s'entén 00:47:00). I ho fa per donar cabuda al compliment dels requisits del Fons Monetari Internacional. I sap que ja hi

estem d'acord i que vam votar a favor del Fons Monetari Internacional. Però les coses no es fa així. Vostè sap que el Fons Monetari Internacional li demana un 12 % de reserves a l'exterior. En aquest pla d'equilibri en preveuen dotar-ne 100, i ens diuen que compliran els requisits de la regla d'or el 2025 forçant les previsions. Alhora, aquest compromís en l'actualització (no se sent bé 00:47:40) de juliol d'enguany, no el van reflectir. Segurament perquè van haver de fer un pressupost extraordinari per a enguany, per cobrir un major dèficit previst de l'inicial de més de 65 milions d'euros; ja en vam parlar en el pressupost del 2021.

Amb tot aquest *forcing*, això no s'acaba aquí. El compromís amb l'FMI és dotar una reserva del 12 % del PIB, i aquesta suposaria, de mitjana en les seves previsions, de 341 milions d'euros. Per tant, li falten 200 milions d'euros més. Que, per cert, aquestes reserves són a càrrec o finançades amb endeutament.

Quart: quant a tot el sector públic, és a dir, Govern, parapúbliques i societat, avui sí es presenta un pressupost consolidat; abans presentaven pressupostos o un agregat. Si s'ha consolidat segons els criteris de principi d'equivalència —cosa que no sé, perquè tampoc no hi ha l'explicació—, aquest sí seria un bon pas endavant. Però en aquest moment ho desconec, perquè tampoc no hi cap explicació en el pressupost. El resultat previst per a tot el sector públic consolidat és un dèficit de 6 milions d'euros. A tall d'exemple, FEDA presenta un dèficit per al 2022 —o preveu un dèficit— d'11 milions d'euros, amb una inversió de −16,5 % respecte al pressupost del 2021.

En definitiva, el que motiva aquesta esmena a la totalitat és: no es compleix la legalitat; es modifiquen múltiples lleis sense cap mirament; les projeccions són un brindis al sol; l'endeutament continua creixent i sense capacitat de retorn; les obligacions, com les pensions, continuen pendents; la pandèmia, desbocada de nou —i no faig cap retret, i menys amb aquesta situació, únicament una constatació—, i el més greu de tot és que tota la població està esfereïda i el nostre entorn també. Nosaltres ja volem col·laborar i així ho hem estat fent.

Els tornem a estendre la mà a les acaballes aquesta legislatura. Els demanem que retirin el pressupost, o que s'aprovi l'esmena a la totalitat, i enfoquin de nou els escassos recursos de l'Estat per entendre l'immediat.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Pel Govern, senyor Èric Jover.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies, senyora síndica.

Em deixareu centrar la meva primera intervenció sobretot a explicar el context del projecte de pressupost del 2022 així com els seus principals eixos. Considero que és imprescindible fer aquest primer pas abans de poder entrar a debatre els projectes alternatius que s'han pogut defensar des dels partits de l'oposició.

En contradicció amb el que ha comentat el senyor Pere López, el pressupost del 2022, el projecte de pressupost del 2022, continua essent extraordinari. No és un pressupost més. No és un pressupost normal, sinó és un pressupost extraordinari. Ho és amb dos elements. Primer, amb l'element purament legal, perquè és un pressupost extraordinari i, segons la Llei de sostenibilitat de les finances públiques (la Llei 32/2014), i després, pel context en què, evidentment, es produeix.

Ens trobem encara immersos en la pandèmia de la COVID-19, i les darreres dades sanitàries ens mostren un creixement dels casos, per sort, amb una certa contenció de la pressió sanitària, però continuem patint les onades des del març del 2020 d'aquesta pandèmia. I això ens porta una incertesa pressupostària, perquè ni el millor epidemiòleg del món no podria —i estic segur que el senyor López no és epidemiòleg, ni el millor del món—, preveure quin és l'impacte sanitari, ni l'impacte econòmic, ni l'impacte social, en funció de les onades que tinguem durant el proper 2022.

El que sí que tenim és una certesa: estem més ben preparats del que ho estàvem l'any passat. De fet, en data d'ahir, teníem el 79 % de la població major de 16 anys vacunada amb una doble pauta. Aquesta és la barrera que s'ha demostrat —encara que hi hagi gent que ho critiqui— com la més ferma, la més sòlida, la que aporta més garanties per evitar l'impacte sanitari d'aquesta pandèmia i, de retruc, per també limitar els impactes econòmics i socials de la mateixa.

Hi ha una dada esfereïdora que mostra la voluntat o les bonances d'aquesta vacunació. Les defuncions que hem patit, que al final són l'impacte major que hem tingut sanitari d'aquesta crisi, el 70 % s'han produït abans del 19 de gener del 2021, quan ens va arribar la primera remesa de vacunes. El 70 %. Així doncs, hem de continuar lluitant contra aquesta epidèmia amb les millors eines que tenim, i la vacunació s'està demostrant que és la millor eina que tenim. I gràcies a aquesta eina, podrem segurament no eliminar aquest virus, però sí conviure-hi més, limitar els seus impactes sanitaris, limitar els seus impactes econòmics i socials associats.

Però no us enganyo. Aquest projecte de pressupost, malauradament, té unes altes dosis d'incertesa. Ja els avanço ara que el Govern presentarà, si fos necessari, pressupostos extraordinaris, com hem fet des del 2020, per poder donar resposta als nostres ciutadans. Ara bé, amb les dades actuals —i les defensarem—, el pressupost que presentem és —pensem— equilibrat, dona resposta a les necessitats del nostre país i també ens permet continuar lluitant contra aquesta pandèmia.

De fet, diria que aquest pressupost de despesa que presentem és de 491 milions d'euros, continua… —i tindrem l'ocasió d'entrar més en detall en altres partides—, però continua impactat per la covid. I us donaré tan sols algunes dades: si fem referència al ministeri, la despesa sanitària i la despesa social, doncs la primera s'incrementa un 10 %, comparat amb el pressupost del 2021 i la segona s'incrementa un 8 %. Però, si fem referència a

l'element més sanitari, els pressupostos que presentem per al 2022, si els comparem amb els liquidats el 2019, és a dir, el darrer pressupost prepandèmia, tenen increments molt significatius de la lluita sanitària. En aquest sentit, el pressupost del SAAS s'incrementa en 12 milions entre el liquidat el 2019 i el pressupostat el 2022, el que representa un increment del 67 %. I l'altra vessant de la lluita sanitària, la que fem des de la mateixa Caixa Andorrana de Seguretat Social, doncs també compta amb uns increments de pressupostos molt notables. De fet, incrementem en 13 milions d'euros el pressupost per al 2022 si el comparem amb el liquidat el 2019. Un +33 %. Una dada també, evidentment, extremadament significativa.

No obstant el que he comentat, aquest pressupost hem considerat oportú —i ho defensarem— de tenir unes expectatives d'ingressos que representen un retorn a la normalitat, un retorn a la tendència prepandèmia. I tindrem l'ocasió de defensar aquestes dades. Però si ens basem, per exemple, en les dades macroeconòmiques que han basat aquest pressupost, ens estem referint a una caiguda del producte interior brut durant el 2020 de l'11 % del PIB nominal, un increment per al 2021 d'un 6 % i un increment per al 2022 del 7,1 %. *Degut a* aquestes dades —i tindrem l'ocasió de comentar-les—, els ingressos per a l'Estat es preveuen de 465 milions d'euros, és a dir, si ho comparem amb el pressupost del 2021, un 17 % més.

Si desglossen algunes d'aquestes partides d'ingressos, és important començar per la imposició directa. Preveiem 95 milions d'euros més. És la partida que s'incrementa de manera més significativa si la comparem amb el pressupost de l'any anterior, amb +28 milions d'euros. Però, de fet, aquesta assumpció ve de veure com s'ha comportat el propi rendiment tributari de la imposició directa durant la mateixa crisi. Així doncs, per al 2021 ja us avanço que tenim prevista una liquidació de la imposició directa de 101 milions d'euros, és a dir, fins i tot superior als 95 milions d'euros que hem pressupostat per al 2022.

També els avanço que aquest fet, més enllà de mostrar-nos el bon comportament de la imposició directa, la bona resiliència que ha tingut, tant la nostra massa salarial associada a l'impost de la renda de les persones físiques com a la nostra activitat econòmica associada a les empreses, també segurament gràcies als projectes de suport econòmic que hem desenvolupat des del Govern, hi ha l'element de l'acompte. Vosaltres recordeu que, en una de les lleis extraordinàries que us vam fer votar, i que vam obtenir el suport de tota la cambra, es va reduir l'acompte per l'impost de societats del 50 % al 20 %, limitant durant el 2020 les aportacions que havien de fer les empreses, a fi d'afavorir la seva tresoreria per impactes econòmics incerts. La liquidació que aquestes empreses han fet durant el 2021 ha estat extremadament positiva i ens permetrà, doncs, si ho sumem als altres impostos directes, arribar a aquest rècord de 101 milions d'euros.

Pel que fa als impostos indirectes, preveiem 306 milions d'euros, +22 milions d'euros si ho comparem amb l'any anterior, i és en línia amb els 304 milions d'euros que es van preveure per al 2019. Pel que fa a les taxes i altres ingressos, preveiem 37 milions d'euros, 10 milions d'euros més que no pas el pressupostat el 2021. I aquesta xifra s'explica gairebé en la seva totalitat per retorn de romanents per part d'institucions que

tenen uns romanents de tresoreria, i que considerem que és escaient de recuperar-los des de l'Administració general, de fet, com preveu la mateixa legislació.

En els ingressos patrimonials també hi ha un increment. De fet, preveiem 27 milions d'euros, el que representa 7 milions d'euros més si ho comparem amb l'exercici anterior. De fet, en l'estimació de liquidació que tenim per al mateix 2021 doncs ja es preveu 3 milions d'euros més que no pas el que havíem pressupostat inicialment. Aquest comportament dels ingressos se sustenta també en els indicadors econòmics —que tindrem ocasió de comentar i que estic segur que respondran a algunes de les fal·làcies que ha comentat el senyor Pere López.

Però si tornem a l'anàlisi de les despeses, el que podem veure és que, més enllà de l'impacte de la covid que ja hem comentat, amb aquest impacte amb el Ministeri d'Afers Socials i també amb tota la despesa associada al Ministeri de Salut i a les transferències associades al SAAS i a la CASS, també creiem que és important veure que el pressupost, el projecte de pressupost per al 2022, respon clarament a la voluntat de continuar amb el pla estratègic que es va definir a Govern de l'Horitzó 23. Perquè, fins i tot en aquesta situació complexa que estem vivint, hem de pensar en el futur.Hem de continuar apostant per la diversificació de la nostra economia i per enfortir aquells eixos que pensem que són estratègics de cara al futur.

I sense la voluntat de ser exhaustius, sí que m'agradaria repassar alguns projectes que penso que són clarament alineats amb el projecte Horitzó 23, i que el pressupost 2022 recull, reforça i vol permetre tirar endavant. Per exemple, una aposta clara per la sostenibilitat. Vosaltres sabeu que està previst el desenvolupament de la taxa verda, seguint els estàndards internacionals, que entra en vigor a principis d'any. Gràcies a aquesta taxa verda, tirem endavant la promoció del Fons Verd, que ja estava previst a la Llei de transició energètica, i podem continuar desenvolupant un projecte molt ambiciós de promoció del transport públic amb, per exemple, els abonaments mensuals a 30 euros, que representen rebaixes extremadament significatives, comparat amb els abonaments que coneixíem abans de desenvolupar aquest projecte. Evidentment, és una aposta pel transport públic, és una aposta per la sostenibilitat, és una aposta per la transició energètica i la disminució de les emissions que té el nostre país.

Exactament en la mateixa línia, continuem reforçant un projecte que no tan sols ajuda en aquest procés de transició energètica, sinó que també fomenta l'activitat econòmica al nostre país, i m'agradaria destacar, doncs, el Projecte Renova, amb un increment de més de 700.000 euros sobre el pressupost que havíem previst inicialment. També una aposta molt decidida per la transformació digital. Crec que tots estareu d'acord amb mi que la COVID-19 ens ha demostrat les potencialitats que té la digitalització de la nostra economia i ens ha fet encara reforçar la nostra voluntat de ser capdavanters en aquest sentit, i ja no tan sols des de l'Administració pública, sinó també per oferir les eines a la nostra ciutadania, també per oferir les eines a les nostres empreses privades, al nostre teixit econòmic. La partida d'inversió, que podem retrobar en diferents ministeris associada a la transformació digital, suma 7,4 milions d'euros. Evidentment, un projecte principal, un projecte molt important per al Govern d'Andorra.

També el projecte de pressupost del 2022 aposta de manera decidida per continuar amb el desenclavament del país. I aquí podem fer referència tant el projecte de l'heliport com al projecte de foment de promoció de l'aeroport d'Andorra-La Seu. Vosaltres sou coneixedors del vol regular que s'iniciarà d'aquí ben pocs dies entre Madrid i Andorra. que és un primer pas que volem continuar expandint. I això, per assegurar-nos l'èxit d'aquest tipus de polítiques, doncs, evidentment, el pressupost també *contempla* les partides necessàries per *recolzar* aquest projecte. Però també continuant garantint la connexió per carretera, per exemple, amb França, mantenint aquest projecte internacional per poder protegir de talls de carretera associats amb el risc d'allaus la carretera nacional francesa.

Però, també, el pressupost 2022 vol defensar aquells sectors tradicionals que han fet la riquesa del nostre país. I així, per exemple, tenim un manteniment de la pressió sobre el turisme, sobre les seves partides, a més a més, buscant organitzar coses complementàries, coses diferents, coses que puguin incrementar el nostre atractiu. Com, per exemple, continuem el que està previst a l'Horitzó 23 amb la partida inicial ja de manera clara per al recinte multifuncional, però també amb l'organització d'esdeveniments de primer nivell esportiu, com per exemple l'Ironman. El sector del comerç tots som conscients que s'ha de reinventar, tots som conscients que l'hem de continuar recolzant. I això passa tant per aquesta transformació digital que us he comentat com també pel projecte de Zona Franca, que també es veu transcrit en el projecte de pressupost 2022.

Però l'Horitzó 23 és també reforçar els pilars del benestar de la nostra societat. I, a part de les partides ja comentades, associades al Ministeri de Salut i al Ministeri d'Afers Socials, m'agradaria fer un esment especial també a les polítiques d'habitatge. I en aquest sentit, per primer cop en el pressupost, trobem el pressupost de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Però també tenim un increment significatiu dels ajuts al lloguer, on arribem a una partida de 33 milions d'euros, amb un +35 %. També continuem amb el projecte d'habitatges a preu assequible. Vosaltres sabeu que ja hem fet una primera despesa de gairebé 400.000 euros des del Govern d'Andorra, i que això continuarà. Però, a més a més, no segurament com voldria el Partit Socialdemòcrata, tan sols hipotecant els pressupostos de l'Administració general, sinó buscant fórmules més inventives, com per exemple, associades als 10 milions d'euros que injectarem gràcies al fons de l'habitatge. També posarem en funcionament durant l'any 2022 l'edifici d'habitatge social amb cooperació amb la Fundació Armor, i tenim, doncs, en el projecte de pressupost del 2022, les partides necessàries per desenvolupar aquest projecte.

Però quan parlem de l'estat del benestar, quan parlem dels seus pilars, quan parlem de qualitat de vida al país, evidentment no ens hem d'oblidar de l'educació. I el projecte de pressupost del 2022 fa referència a l'educació a tots els seus nivells i reforça —i reforça— l'aposta clara del Govern per l'educació. Hi podem trobar tant infraestructures significatives, com una inversió d'1,4 milions d'euros per a la zona de Ciutat de Valls. Com sabeu, tenim un conveni amb el sistema educatiu francès per cedir aquells espais, ara que hi ha un creixement demogràfic a la població del sistema educatiu francès. Apostem per la qualitat d'aquest sistema educatiu i la recolzem des del pressupost, però també amb un increment significatiu de la partida de transformació digital associada a l'educació, amb més de 100.000 euros més, destinats a tenir els millors equipaments pels nostres estudiants. Però també donant suport a la remodelació de la formació professional que us

va proposar la ministra, que us va presentar la ministra d'Educació. I també tenim —ja no és el primer cop que podem dir aquesta frase— el pressupost més alt de la història per a la Universitat d'Andorra.

No podem parlar de l'estat del benestar sense parlar de Justícia i Interior. I en aquest sentit, la justícia —com sabeu— mereix un capítol especial. I el Govern, més enllà del pla de xoc que està treballant el ministeri conjuntament amb el Consell Superior de Justícia i les altres institucions, més enllà d'això, en el seu pressupost ordinari ja preveu un increment d'1 milió d'euros de la partida associada a Justícia. Un clar exemple del suport que dona el Govern a un element tan transcendent com pot ser la justícia al nostre país. Però, a més a més, també es veuen incrementades altres partides d'aquest mateix ministeri per demostrar el nostre suport al cos de bombers, al cos de policia o les institucions penitenciàries. Elements, tots ells, bàsics per assegurar la nostra seguretat ciutadana.

Amb aquests ingressos i despeses, amb aquests ingressos que us he comentat i les despeses que projecta el projecte de pressupost per al 2022, arribem a un dèficit de gestió de 10,2 milions d'euros i un dèficit de caixa de 26,5 milions d'euros. És un dèficit petit o gran? Tots segurament, els ciutadans, consideraran que és un import elevadíssim, però jo crec que és important relativitzar-lo, i podem relativitzar-lo de dues maneres. El dèficit que vam fer durant la pandèmia —que hem fet durant la pandèmia—, doncs el 2020 tenim 100 milions d'euros de dèficit, i el 2021 la nostra estimació és de 129 milions d'euros.

Però, abans de la pandèmia, amb quines xifres ens trobàvem? Doncs si fem una mitjana entre l'any 2005 i 2012, ens trobem amb dèficits anuals de 78 milions d'euros, amb un mínim de 41 milions d'euros. És a dir, de tots aquests anys 2005-2012, el dèficit mínim que es va obtenir en liquidació van ser 41 milions d'euros i un màxim de 117 milions d'euros.

També m'agradaria destacar un altre període de la nostra història, que seria del 2013 al 2019. Perquè aquí ja intervé Demòcrates per Andorra i també hi intervenen les forces de la coalició. I per què vull destacar aquest element? Perquè el que mostra és la nostra voluntat política, de les tres formacions polítiques, d'avançar cap a l'equilibri pressupostari o fins i tot cap al superàvit. Si agafem aquest període 2013-2019, doncs la mitjana és d'un superàvit de 4 milions d'euros. Així doncs, si considerem aquesta forquilla, el que podem dir és que, amb un dèficit previst de 26,5 milions d'euros, des de les forces polítiques que estem al Govern no ens sentim satisfets. Creiem que encara hem d'avançar més cap a l'equilibri pressupostari, però, evidentment, encara estem patint les conseqüències de la crisi sanitària.

Com heu vist, tenim nivells de despesa elevadíssims, associats amb salut i amb les polítiques d'afers socials. I així, doncs, pensem que aquest equilibri pressupostari no ho és tot i l'hem de posposar una miqueta en el temps.

També crec que la lectura del dèficit s'ha de fer en funció de la Llei de sostenibilitat de les finances públiques. Vosaltres sabeu que aquesta llei fixa diferents llindars, i un d'ells és el del màxim de la despesa permesa, que fixa el nivell de dèficit que es permet, i aquest és

d'un 1 % del producte interior brut. És a dir, ens trobaríem que la Llei de sostenibilitat de les finances públiques ens permetria per a l'exercici 2022, més o menys, uns 28 milions d'euros de dèficit. Si comparem, doncs, el dèficit que presentem, aquests 26,5 milions d'euros, tornem a entrar, després d'un 2020 i un 2021, que, evidentment no vam poder complir, tornem a entrar en aquest element de la Llei de sostenibilitat de les finances públiques. Això mostra la voluntat del Govern d'apostar per la sostenibilitat i de, a poc a poc, retornar dins aquests criteris que fixava la Llei 32/2014.

Evidentment, quan parlem de dèficit —i ja s'hi han referit els dos consellers que han intervingut abans que jo—, també hem de parlar d'endeutament. Quan parlem de la importància d'endeutament, evidentment, hem de mirar en quins nivells ens trobem, i abans de parlar del 2022, em permetré parlar del 2021. El 2021, segons l'última Llei de pressupost extraordinari aprovada, podíem arribar fins al 53,7 % del producte interior brut. Ja us avanço que ens quedarem en una xifra més petita. La voluntat del Govern ha estat no executar tot l'endeutament que tenia permès per llei, i la nostra previsió és tancar l'exercici amb un 49 % d'endeutament. I a més a més, a més a més, amb una situació de tresoreria positiva, i estimem que arribarem al 31 de desembre amb 147 milions d'euros a les arques de l'Estat i sense utilitzar les pòlisses de crèdit que tenim contractades.

Perquè, senyor López, no podem parlar de capacitat d'endeutament sense explicar a què correspon. La posició real és la del deute disposat. I vostè el que intenta és tan sols confondre la ciutadania donant la xifra més elevada possible, encara que no tingui cap element de realitat. Quan parlem d'aquest endeutament —és a dir, nosaltres preveiem aquest 49 % de producte interior brut per a finals del 2021—, preveiem una disminució de cara al 2022 i, de fet, el projecte de pressupost preveu tancar l'endeutament el 2022 en 45,2 %. Però, a més a més, comptant que constituirem, no per una obligació, no per un compromís amb el Fons Monetari Internacional, sinó per voluntat pròpia, de seguir recomanacions —això sí, del Fons Monetari Internacional— de 100 milions d'euros.

La Llei 32/2014 —aquells llindars que us deia que fixa— fixa també aquest llindar d'endeutament, i el llindar d'endeutament és del 40 %. És a dir, evidentment, amb el 49 % amb què volem acabar l'any incomplim, i el 2022 continuarem incomplint, doncs, amb aquest 45 % previst. La llei marca que, quan superem aquest llindar del 40 %, hem de desenvolupar un pla d'equilibri financer —el senyor Pintat s'hi referia anteriorment—, que preveu que en sis anys hem de retornar per sota d'aquest 40 %.

El pressupost extraordinari que ja vam haver de desenvolupar el 2020 va anar acompanyat d'un primer pla d'equilibri financer 2020-2025, que, en funció de les dades i de les decisions polítiques que hem anat emprenent, doncs hem anat actualitzant i, com deia el senyor Pintat, avui acompanyem aquest projecte de pressupost, que no tan sols té la forma o la suposada forma, sinó que té la forma que demana la llei, doncs… tenim la cinquena actualització. Aquesta actualització preveu arribar el 2025 complint aquest llindar del 40 %, arribant a un nivell d'endeutament del 39,7 %. Però, a més a més, si no tinguéssim en consideració aquesta reserva internacional —que no tenim cap obligació de constituir, però pensem que és un element important per incrementar la resiliència financera de l'Estat—, de fet, a aquest llindar, ja hi arribaríem el 2023. I el 2023 ens trobaríem per sota del 40 %, amb un nivell del 39,4 %.

A part d'aquest llindar d'endeutament de què us he parlat, la Llei de sostenibilitat de les finances públiques també defineix altres llindars, com el de la despesa màxima permesa —és aquest dèficit de l'1 % del producte interior brut, que ja veieu doncs que complim—, però també fixa una despesa màxima de funcionament. El projecte de pressupost que avui debatem també inclou entrar dins aquest llindar i també inclou un altre llindar, que és la ràtio entre la imposició directa i la imposició total que es desenvolupa al país. I, en aquest sentit, també ja us avanço que el projecte de pressupost que avui defensem també compleix amb aquest element.

Hem de parlar de quantitat de deute, i ja ho hem fet, però crec que també és important referir-se a la qualitat del deute o a la tipologia de deute. I aquí us haig avançar que el Govern, durant el 2021, ha fet molts deures i que té la voluntat de continuar-los fent durant el 2022. Els deures que hem fet han permès rebaixar de manera significativa els tipus d'interès que ha de pagar el Govern d'Andorra, però al mateix temps també augmentar el venciment del deute contret. Això, evidentment, dona molta més sostenibilitat, molta més resiliència financera al deute de l'Estat. En un sol any, hem multiplicat per tres aquesta maturitat, passant dels 2,3 anys mitjans el 2020 a 6,9 el 2021, i la nostra previsió és continuar incrementant i arribar als 8 anys de venciment mitjà el 2022.

Com hem aconseguit aquests canvis? Doncs gràcies —encara que no ho vulgui reconèixer…— a l'atenció del Fons Monetari Internacional —no ho vulgui reconèixer el senyor Pere López—, hem pogut fer missions internacionals per primer cop en la història d'Andorra. I això ens ha permès, l'abril del 2021, col·locar 500 milions d'euros a deu anys, un venciment que mai havíem pogut realitzar a Andorra i en condicions competitives, i a més a més alineat amb les polítiques que fa el Govern d'Andorra. No ha estat una emissió de deute normal, sinó que ha estat una emissió de deute de bons verds socials i sostenibles. I també ens ha permès ja a… —crec recordar— l'octubre passat, és a dir, fa ben poc, fer una col·locació també internacional a 20 anys, una cosa que era completament impensable fa tan sols un parell d'anys, abans que fóssim membres del Fons Monetari Internacional. I, a part, hem complementat això amb un altre element de diversificació com és el crèdit contret amb el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa per fer front a les despeses de la covid —i tindré l'ocasió de referir-m'hi també quan respongui a algunes de les preguntes que ha fet o alguns dels comentaris que ha fet el senyor Pere López.

Potser, per anar tancant aquesta primera intervenció i a mode de resum, podríem dir que el pressupost del 2022 continua essent extraordinari, tant textualment, de manera que ho associem al text normatiu de la Llei de sostenibilitat i finances públiques, però també pel context de pandèmia en què ens trobem i per les despeses sanitàries i socials que pensem que hem de continuar assumint des del Govern. Però, tot i això, el pressupost continua apostant de manera clara pels eixos estratègics del Govern i de la majoria que li dona suport, associats a l'Horitzó 23, com també la voluntat de continuar impulsant el canvi i la diversificació de l'economia andorrana i continuar recolzant els pilars de l'estat del benestar.

Moltes gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Senyora Carine Montané Raynaud, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montané:

Gràcies, senyora síndica.

Fa anys i anys que els governs successius de Demòcrates ens presenten pressupostos expansius. Pressupostos expansius, malgrat, justament, la posada en marxa de la fiscalitat directa i malgrat haver utilitzat les reserves de les parapúbliques com Andorra Telecom. S'estira més el braç que la màniga. I això fa temps que dura. Portem una motxilla ben carregada des de fa anys, i abans de la covid, amb projectes *tiats* en el passat per la bancada liberal per faraònics, projectes evidentment que han fet un forat a nivell de les arques de l'Estat. Aprofito avui per agrair al ministre Torres la valentia i el seny per haver aturat el projecte The Cloud, que hagués evidentment hipotecat Andorra.

Portem en aquesta motxilla també el cas BPA, no l'hem d'oblidar, envoltat de zones d'ombra que avui en dia està en la justícia i que no sabem com acabarà. No sabem si el Govern haurà de pagar milions d'euros. No ho sabem. El cas està judicialitzat. Per tant, jo crec que és de savi preveure el cas BPA dins els pressupostos que vindran.

Ja que caminem amb aquesta motxilla ben plena, ara hi afegim la crisi sanitària. Crisi sanitària amb un endeutament important, degut evidentment a l'augment de les despeses sanitàries i també endeutament necessari per ajudar el teixit econòmic i social.

Cal reconèixer que el Govern, en aquest pressupost, va preveure l'execució de les garanties en cas de no reemborsament dels crèdits tous en el capítol VIII. Ara bé, penso que la previsió dels ingressos del Govern… diria que seria massa —des del meu punt de vista— optimista, tenint en compte el context actual i tenint en compte també el pass sanitari. Em puc equivocar, però en la base dels inputs que m'arriben, penso que la posada en marxa d'aquest pass sanitari pot tenir repercussions nefastes sobre el teixit empresarial del nostre país i sobre, també, el teixit social. Tindrà conseqüències també a nivell del nombre de residents passius i actius amb un alt poder adquisitiu. Us asseguro que jo, personalment, no sé vosaltres, he rebut moltíssimes queixes de residents passius i actius que volen marxar del país per aquesta manca de llibertat. Fins ara havíem gestionat la crisi sanitària, no vam confinar un segon cop, tot estava obert, restaurants, bars… i van viure normalment, entre cometes, sense pass sanitari. I crec que aquest pass sanitari pot ser nefast per al turisme. Això, ja ho veurem.

Per acabar, voldria alertar aquesta cambra sobre l'augment del pressupost d'Actua. Actua, societat comercial que no està sotmesa al dret públic en el sentit que pot fer contractacions sense concurs públic, sense concurrència, sense publicitat, fent també adjudicacions directes. Penso que tot això pot afavorir —i ho dic de debò— l'amiguisme. L'amiguisme, virus de la nostra Administració pública. Crec que aquí hem de vigilar —i ja sabeu perfectament que l'amiguisme està denunciat pel sindicat de la funció pública.

Com ha dit el senyor Jover, crec que en aquest pressupost s'ha fet un esforç, s'ha fet un esforç a nivell de l'habitatge, i s'ha d'agrair. I penso que caldria, efectivament, doncs insistir sobre cinc punts: ajudar els autònoms, perquè ho estan passant molt malament; a nivell dels ocis nocturns també, que estan en l'agonia; i insistir sobre el tema de salut mental, perquè us asseguro que a nivell de la població, tant per a la joventut com per a la gent gran, doncs la població té problemes; ajudes a nivell de la gent gran, i, evidentment, reforç del sistema sanitari.

Posar diners és molt important, però després s'ha de veure com gestionem les coses *in situ*, a nivell dels ministeris, que s'ha de rectificar, evidentment, les disfuncions —sempre hi ha disfuncions, la perfecció no existeix—, però tots plegats hem de participar justament per millorar el sistema.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Montaner.

Per al Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balcells, té la paraula.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, si m'ho permeten, com tenim costum de fer, senyor Jover, vull felicitar el Ministeri de Finances i el Departament de Pressupost perquè, ens agradi o no ens agradi el pressupost —això ja va en funció dels colors—, s'ha de reconèixer, senyor Jover, que el senyor Jordi Babit, com tot el seu equip, compost per l'Edgar Baró, el Patrick Julian, el Tiago Rodríguez, l'Ana Belén Cases, la Vanesa López i la Sara Dospraseres, han fet una enorme feina i en un temps molt raonable.

El senyor Jover es referia que estem davant d'un pressupost extraordinari —això crec que ningú ho pot qüestionar— i que estem davant d'un pressupost que està marcat per la covid, però que està emmarcat en l'acció de Govern que han pactat els grups de la coalició conegut com l'Horitzó 23, acordat per Liberals, Demòcrates i Ciutadans Compromesos. Ja ens heu sentit dir moltes vegades que no som per a res favorables a generar dèficit, però també és cert que, amb aquest pressupost extraordinari impactat per la covid, el que no podem fer és deixar les persones enrere. És a dir, és molt maco criticar per part d'algunes forces de l'oposició que deixem persones enrere, però després critiquen que es faci dèficit.

Mirin, el dimarts vaig tenir l'ocasió de participar de forma telemàtica en la reunió de la COSAC on participàvem com a observadors en representació del Consell General, i hi participaven consellers, diputats parlamentaris, de vint-i-cinc estats de la Unió Europea. I una cosa que es va repetir, independentment del color polític, és que, en aquesta situació, si estrenys massa el cinturó, deixes tirades moltes persones. I que, per tant, en aquesta

situació, un excés d'estrènyer massa el cinturó pot generar més crisi de la que ja portem al damunt. Per tant, sense ser defensors del dèficit, sí que opinem que és un dèficit raonable per la situació de la que venim, i sobretot amb un principi que també ens han sentit defensar, sense apujar la pressió fiscal i, sobretot, mantenint aquesta pressió fiscal que permet que siguem atractius per a les persones que ens venen de fora a viure aquí o empreses que venen de fora a invertir aquí. I això, acompanyat… —aquest dèficit— acompanyat d'un pla d'equilibri que el 2025 ens torna a col·locar dins del que marca la llei de la regla d'or.

Per què podem preveure que això serà així? Doncs perquè, per ara, les previsions s'estan complint en molt bona part. L'any passat vam fer una caiguda del PIB de l'11 %, però aquest any el creixement del PIB és del 6 %. I això, tenint en compte, fem memòria, l'arrencada d'hivern que vam fer, que va ser molt dura, en què el PIB va caure un 9,3 %, però que en els trimestres successius ens vam recuperar amb un 2,5 % i un 5,5 % de creixement del nostre producte interior brut, per sobre de França i Espanya, que han crescut, respectivament, un 3,3 % i un 2,7 %. I les previsions diuen que creixerem un 7,1 % el 2022 i gairebé un 5 % el 2023. I aquests creixements, que, a més a més, van acompanyats que les previsions es van complint, són les que permeten al Ministeri de Finances, al Departament de Pressupost, pensar que les previsions d'ingressos, com que es creix econòmicament, són factibles i podran ser una realitat.

Això va acompanyat també de dades que hem anat sentint, per exemple, l'augment de matriculacions dels vehicles, un clar símptoma que les empreses es poden comprar una furgoneta o un camió o que les persones es poden canviar de cotxe. El creixement del sector de la construcció d'un 23 % respecte a l'any passat i d'un 29 % respecte a l'any 2019. O el creixement de turistes, que al setembre va créixer un 9,4 % respecte al 2020 i un 7,5 % respecte al 2019, que, recordem, no era un any de pandèmia.

Donaré més dades per donar a entendre per què es poden complir aquestes previsions de creixement econòmic i, per tant, d'ingressos. Les importacions han crescut un 16 % amb relació a l'any passat i un 12 % amb relació al setembre del 2019. Els assalariats avui dia són un 2,2 % més que el 2019, un any de no pandèmia, i la massa salarial, un 5,1 % més que el 2020 i un 3,3 % més que el 2019. I a més a més, estem avui amb un rècord d'ocupació d'un 83 %, amb un atur que ha baixat un 2,9 % i amb un salari mitjà que ha pujat un 3,3 % respecte al 2019, i un salari medià que ha pujat un 3,9 % respecte al 2020. S'han obert un 2 % més de negocis amb relació al trimestre passat, un 7,2 % més de negocis respecte a l'any passat. I això ens fa preveure —hi insisteixo— que les previsions d'ingressos, si no hi ha un daltabaix, es poden complir.

Per tant, farem aquest petit dèficit, que —hi insisteixo— és raonable en aquesta situació que estem vivint i que, per tant, fa que pugi una miqueta l'endeutament. Però vull recordar que l'endeutament, d'acord amb el Pla d'equilibri financer que s'ha presentat acompanyat del pressupost, és dins —diguem-ho així— d'un pla d'equilibri de retorn a la normalitat el 2025. És a dir, es planta en un 45 % el 2022 i —recordem, ho acaba d'explicar el senyor Jover— que si no tinguéssim en compte els 100 milions de reserves internacionals que es fan de forma voluntària, l'any que ve estaríem dins dels paràmetres previstos per la llei de la regla d'or. I tot això que ha dit el ministre i que ara he dit jo podríem pensar que és un

tema de color polític o de no color polític, però al final el *rating* ho confirma, al final els mercats internacionals ho confirmen quan estan comprant les nostres emissions de bons, i el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa, quan ens permet el finançament, vol dir que estem en la bona línia. Per acabar, també vull recordar que la ràtio d'impostos directes sobre els indirectes també és previst que l'any 22 acabi en el 39,4 %, per tant, també dins la llei de la regla d'or.

Totes aquestes coses, i amb el permís de la covid, es poden anar fent si seguim impulsant els pilars de la nostra economia. Els pilars de la nostra economia ja els coneixem tots. Són els que —com dic sempre— ens han portat fins avui a ser el que som, el que han sigut els nostres pares i el que han sigut els nostres avis.

Hem de seguir impulsant i ajudant els sectors tradicionals, però també hem de fer l'impuls que toca a l'obertura econòmica i a la inversió estrangera. Per fer això, cal seguir treballant en un marc jurídic estable, confiable, generant un entorn econòmic i social òptim. I fent això i seguint amb la diversificació, aconseguirem millorar la qualitat de vida de les persones del nostre país. Per molt que per a alguns, per exemple, generar oportunitats com ara signant CDI amb algun país el líder polític del qual no els agrada sigui un gran problema, quan bé és un problema que s'hi trobi el nostre Govern, però no és un problema per a ells quan s'hi troba el president del Govern de l'Estat veí que és del mateix color polític que ells.

Voldria concretar coses que ja s'han fet per a aquesta diversificació econòmica. La Fundació per la Recerca i la Innovació, l'aprovació de la Llei d'esports electrònics, l'aprovació de l'adhesió a l'FMI, que, com deia, ens permet diversificar el nostre finançament, el finançament que obtenim i que, a més, recordem que, quan parlàvem d'endeutament, també estem en una situació en què s'ha gestionat molt correctament aquest endeutament, perquè teníem la caducitat de tota aquesta emissió de renda fixa que havien comprat moltes persones d'Andorra i entitats financeres, amb una caducitat imminent. I, com acaba d'explicar el ministre, s'ha augmentat aquesta maturitat i, per tant, s'han escalonat els terminis en els quals aquestes obligacions de l'estat de recompra d'aquest deute públic amb molts més anys vista, i això és un motiu de tranquil·litat per a les finances públiques.

S'ha admès a tràmit —i segueixo fent el *recapitulatori* de projectes que s'estan tirant endavant per a l'obertura econòmica per permetre que tot això passi— la Llei dels actius virtuals. Tenim ara la Llei de desenvolupament dels ramaders, la Llei d'economia digital, la Llei d'economia circular, la Llei de concessions. I tot això, emmarcat en un pressupost en què, encara que alguns vulguin fer pensar que no es fa res o que no es fa prou, la veritat és que, amb els recursos que tenim, es fa molt.

Vull destacar: s'augmenta un 8 % el pressupost del Ministeri de Socials, Joventut i Igualtat fins a 33,4 milions d'euros. A mi em sembla que això no és no fer res. S'augmenta fins a 90 milions la dotació del Ministeri de Salut, és a dir, s'augmenta un 10 %. A mi em sembla que això no justifica que alguns puguin dir que no es fa res. S'augmenta a 26 la dotació per a la digitalització, que això permet que la nostra Administració, que les nostres escoles, cada dia siguin més competitives i que el nostre país generi un entorn d'oportunitats on la gent pugui desplegar el seu talent. Fins a 44 milions al Ministeri de

Justícia i Interior. Això inclou centres penitenciaris, inclou la policia, inclou els bombers i inclou aquella famosa seguretat ciutadana que tant ens agrada lluir als andorrans. Setanta-un milions al Ministeri d'Educació. A mi no em sembla que això es pugui dir que no s'inverteix. Quaranta-cinc milions al Ministeri de Territori i Habitatge. Vint-i-un milions a Medi Ambient Agricultura i Sostenibilitat. I, per acabar, podria dir 15 milions a Cultura i Esports, perquè després es digui que no s'inverteix prou en el talent cultural o en les federacions esportives. O 16 a Turisme.

I a mi també m'agradaria que hi hagués més de tot. Però és que, llavors, què fem? Més dèficit? Llavors criticaran que hi ha dèficit. En què quedem? Ho torno a centrar. Pensem que es fa un pressupost assenyat i amb un dèficit raonable per poder fer totes aquestes coses. Coses que inclouen el multifuncional que permetrà desenvolupar i potenciar el nostre turisme; que permet les escoles i Ciutat de Valls, com ha dit ara el ministre; que permet recuperar el nostre patrimoni cultural, com per exemple l'església Sant Vicenç d'Enclar; que permet millorar la carretera RN 20 d'accés a Andorra des de França; que permet, com he dit, una transformació digital radical del nostre país per fer que les nostres persones i els nostres joves cada dia siguin més competitius; un heliport a Pal; l'entrada en funcionament de l'aeroport de la Seu, i una inversió —com he dit— altíssima en educació i universitats. Per tant, a mi no em sembla que es pugui dir que aquest pressupost, per un costat, «és que fa dèficit», per altre costat, «és que no fa res»… Pensem que és un pressupost més que raonable amb la situació que estem vivint.

Llavors, ens parlen que s'ha de diversificar l'economia, que s'ha de fer créixer el país, etcètera. Torno a dir el que he dit abans: Fundació per a la Recerca i Innovació, el GPS, el Partit Socialdemòcrata es va abstenir; Llei dels esports electrònics, el PS va votar en contra; l'adhesió a l'FMI, el PS es va abstenir; admissió a tràmit de la Llei d'actius virtuals, el PS va votar que no. Però després hem d'obrir l'economia, això sí, en contra de tot. Obrim l'economia i gastem diners per fer coses amb diners que no tenim. Fantàstic. Però, de moment, han votat que no o s'han abstingut a totes les lleis de diversificació econòmica. I vull veure què passarà amb el desenvolupament del sector ramader, amb la Llei d'economia digital, amb la Llei d'economia circular i amb la Llei de concessions, que ja ens han donat a entendre quina és la seva posició, quan és una llei que permetrà… per exemple, ahir el senyor Gallardo parlava del transport per cable i el tramvia, desenvolupar infraestructures sostenibles i infraestructures pensades a quaranta i cinquanta anys vista, sense que ens costin ni un euro, gràcies a la inversió privada i amb la concessió —com deia— d'aquestes obres i gràcies a aquesta Llei de concessions.

A mi em sembla que hem fet un pressupost, que evidentment ens agradaria que fos de dèficit zero, que evidentment ens agradaria fer més coses, però que estem amb covid i s'està fent la millor feina possible amb el que tenim. Per tant, girar-nos i fer brindis al sol i dir «jo faria això, faria això, faria això altre» és molt maco, però la realitat és que, sense apujar la pressió fiscal, estem on estem; i si la pugem, la gent fugirà. Per tant, no vinguin a dir que tenim qüestions que són desesperades —que, a més a més, fa cinc o sis anys que diuen les mateixes— quan s'està treballant sobre elles d'una forma contínua i incansable.

I, per exemple, podríem parlar del tema de l'habitatge. Vostès ja sé que intervindrien en el sector i bé, ho arrasarien tot. Però, clar, quan més intervinguin en un sector ja saben que

desapareixerà l'oferta. S'han fet mesures ponderades, s'han fet les lleis per mantenir el poder adquisitiu i renovar els contractes de lloguer, s'ha fet l'Institut de l'Habitatge, s'està fent la construcció dels pisos aquí a Borda de Nova. Hi ha més de 3 milions d'ajut a l'habitatge, Però és molt maco —i sembla que, per repetir-ho, ho farem veritat— dir que no es fa res per l'habitatge. Doncs es fa molt, però és que intervenir-hi més acabarà essent negatiu.

Senyors de l'oposició, retirant el pressupost no faríem cap favor a Andorra, sobretot perquè estem al desembre, el pressupost l'hem de votar com més aviat millor. Tenim un acord que, en principi, el votarem al gener i, per tant, no farem entrar a l'Administració amb una dotzena part, que això portaria a això que vostès no volen, que és deixar les persones abandonades, i ho exagero una mica. Jo ja els hi accepto, i els presidents de la majoria, el senyor Ferran Costa, el senyor Carles Enseñat i jo mateix, també ens hi posem a disposició, a afinar el llapis i a fer-ho encara una miqueta millor del que es pugui fer. Perquè ara tenim un mes per acabar-ho de treballar, però, en cap cas, podem votar, senyora síndica, aquesta esmena a la totalitat. I, senyor Jover, el que sí que li diem és que des de Ciutadans Compromesos li donem suport amb aquest pressupost, que, com dèiem, és raonable, és assenyat i que, a més a més, en un entorn de manteniment de la pressió fiscal, em sembla que ha de tirar endavant.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

Vagi per endavant que el Grup Parlamentari Liberal no donarà suport a les dues esmenes a la totalitat del pressupost del 2022, perquè pensem que no té cabuda ni té raó de ser. De fet, ens sembla que gairebé repetim el mateix procés que vàrem tenir en aquesta cambra aproximadament fa un any enrere. I suposo que també respon a certa litúrgia que cada any, doncs, des de l'oposició, cal portar a terme. Fins a cert punt es pot entendre. Però, realment, potser caldria qüestionar si és un exercici necessari o no. Entenc que les forces de l'oposició ho veuen com un exercici necessari, però nosaltres, des de la majoria i, concretament, des del Grup Parlamentari Liberal, no hi podem estar gens d'acord.

De fet, escoltant també les paraules del portaveu, del president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, ens té acostumats a una visió catastrofista de la realitat. Òbviament, la situació actual no està per tirar coets, ni de bon tros. Estem davant encara una pandèmia molt agressiva que ha afectat a nivell mundial, per molt que alguns s'entestin a negar-ho. I, per tant, davant de l'evidència, vostè reclamava un pressupost excepcional, i pensem —com bé ha dit, també, el senyor Jover— que el pressupost d'enguany està sotmès a aquesta cotilla de l'excepcionalitat del moment, i per tant empatitzem amb vostè, amb la

dificultat davant de les múltiples incerteses que canvien dia rere dia i que fan tombs de 180 graus, com aquell qui diu, d'un dia a l'altre, de poder tirar endavant aquest pressupost per al 2022, que pensem que s'adequa perfectament a les necessitats del nostre país.

Entenem també que, òbviament, les polítiques que es poden desplegar gràcies al pressupost 2022 responen a aquelles que es van establir en el seu moment des de la majoria i que també —com ha explicat el senyor Jover— marquen aquesta línia paral·lela a la gestió de la pandèmia de fer progressar el país amb les polítiques que les tres formacions de la coalició, conjuntament, van presentar als seus electors en els programes electorals i que, decididament, també, malgrat tot i la pandèmia, volem continuar endavant.Per tant, entenem que no responguin, per tant, aquestes polítiques a les seves, i per això ens facin l'exercici que avui estem portant a terme.

De tota manera, amb això, reiterar un cop més que es tracta d'un pressupost àmpliament excepcional, però que és també un pressupost àmpliament social que ha de consolidar la recuperació econòmica i que potenciarà la sostenibilitat. De fet, ja des d'aquí, emplacem les forces de l'oposició a treballar en aquestes esmenes. Els ho deia ara fa un moment el company Carles Naudi, perquè es permetin acabar d'ajustar uns comptes que s'han fet, una vegada més, des de la responsabilitat i tocant de peus a terra amb tot el sentit comú possible. Estem convençuts que aquest treball parlamentari, doncs podrem acabar d'ajustar unes partides pressupostàries que —val la pena reiterar— han crescut en tots els ministeris.

De fet, les projeccions pressupostàries són basades en un context de recuperació econòmica global, tal com estan demostrant moltíssims indicadors econòmics. Aquesta recuperació econòmica global també s'estén a Andorra i, de fet, ja són molts els indicadors que així ho testimonien. El senyor Naudi n'ha posat ja alguns per endavant, però tenim un producte interior brut nominal superior al pressupostat, també les dades del segon i del tercer trimestre del creixement de l'economia són superiors a les d'Espanya, a les de França, però també a la mitjana de la Unió Europea. També bons índexs en el consum intern, matriculacions dels darrers deu mesos similars a les del 2019, és a dir, abans de la pandèmia. També l'índex de vendes a les grans superfícies estan millorant, les transaccions en el sector de la construcció també milloren. Hi ha un bon comportament del sector turístic, també un bon comportament de les importacions. Per tant, tot un seguit de paràmetres que fa pensar que nosaltres també estarem en aquesta recuperació econòmica i que, malgrat també el pronòstic catastrofista que ens feia el senyor López un any enrere, doncs la realitat és tossuda i, amb xifres damunt la mà, podem veure que, com a vaticinador de futur, potser no li espera un gran esdevenir, perquè les xifres econòmiques, en aquests moments, doncs marquen de manera clara aquesta recuperació econòmica. Per tant, confiem, de la mateixa manera i fent una simple regla de tres, que els números que el ministre Jover ens proposa per afrontar el 2022 en el seu pressupost han d'ajudar a continuar amb aquesta consolidació de l'economia.

Centrarem també el punt que són uns comptes socials i que potencien la sostenibilitat. Ho deia abans el senyor Jover: hi ha un augment destacat per als dos ministeris que més a prop estan de les persones. És a dir, el Ministeri de Salut, un 10 % més de dotació pressupostària, arribant als 90 milions d'euros, mantenint —com no pot ser d'una altra

manera— bona part de l'estructura sanitària pels possibles rebrots de la covid. I també un increment del 8 % per al Ministeri d'Afers Socials, Joventut i Igualtat, arribant a una dotació de 33,5 milions d'euros, és a dir, una pujada de 2,5 milions respecte al 2020. Queda clar que és una determinació d'aquest Govern seguir acompanyant amb ajuts la ciutadania que ho necessiti, tot i aquesta recuperació econòmica, preveient casos encara amb complicacions.

Val la pena dir-ho —penso que no s'ha dit fins ara encara—, que aquests comptes s'han elaborat també i estructurat seguint els ODS, els famosos Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides i potencien els projectes estratègics de govern, sobretot aquells que ens ajuden a ser més sostenibles. Dos casos paradigmàtics d'aquesta situació, d'aquests projectes, seria, per exemple, una dotació més important per a tot el que fa referència al transport públic i també pel que fa referència a la digitalització de l'Administració.

També val la pena posar esment en el fet que són uns comptes que consolidaran la recuperació econòmica. Tots els ministeris, sense excepció, reben més recursos per al 2022. i sobretot també ho fan aquells, els que són responsables de consolidar aquesta recuperació econòmica. De fet, ho mencionava també el senyor López, que no hi veia pas cap mena d'ajuda per al sector econòmic, o bé poques o insuficients. Home, doncs el reguitzell d'iniciatives en el pressupost —que, com a mínim, jo he vist i analitzat— doncs és llarga. Per exemple, amb el Pla Engega, amb aquesta renovació del parc mòbil, amb més d'1 milió d'euros; també amb el projecte de línies d'autobusos, també amb 1.200.000 euros llargs per continuar impulsant el transport públic; també el projecte d'aeroport Andorra-La Seu —ja n'hem parlat a bastament—, i continuen les partides pressupostàries per continuar impulsant aquesta infraestructura.

Pel que fa a l'ocupació i treball, doncs el senyor Pere López ha dit que no funciona per enlloc. Segurament és la visió ben legítima d'alguns, però també, en lloc de fer una anàlisi qualitativa d'allò que potser algú ens ha dit, fem-la quantitativa, allò que indiquen les xifres. I és que, per bé que el senyor López insisteix que el Servei d'Ocupació doncs no funciona gens bé, home, doncs que la taxa d'atur en el tercer trimestre del 2021 sigui del 2,9 %, és a dir, recuperem xifres de taxes d'atur anteriors a la pandèmia, jo diria que és un bon indicador. O una dada encara molt millor: la taxa d'ocupació del tercer trimestre del 2021, és a dir, que afecta la població entre els 15 i els 64 anys, és del 82,5 %. Atenció, perquè és la millor dada dels darrers deu anys.

Per tant, pot insistir en aquestes percepcions qualitatives el senyor López que el Servei d'Ocupació no funciona. Segurament, òbviament —sempre ho hem dit—, hi ha marge de millora per a tot, però les dades són tossudes i demostren que, en aquest àmbit, doncs s'ha fet un progrés molt important. També, altres partides pressupostàries que han de continuar ajudant i consolidant doncs l'ocupació és aquest projecte de formació ocupacional per formar les persones inscrites al Servei d'Ocupació perquè puguin millorar les seves competències professionals i facilitar la inserció en el mercat laboral.

També aquest projecte de programa assessor, per un import de més d'un milió d'euros. Aquest programa té per objectiu afavorir la contractació estable i de qualitat de les persones desocupades i dificultats d'accés i permanència al mercat laboral. Per tant, una

casuística molt concreta, però que se li intenta donar un impuls decidit doncs per fer-lo sortir d'aquesta situació en què moltes vegades es troba gairebé enquistada.

Podríem parlar d'altres projectes que tenim en el Ministeri de Presidència Economia i Empresa. Segurament tindrem oportunitat per continuar més endavant. També són importants, pel que fa a la diversificació econòmica, el programa d'ajudes a la digitalització de les empreses andorranes. També la licitació imminent per a la zona franca, que també ha de suposar un revulsiu pel que fa al tràfic de mercaderies i també el projecte de la Reserva de la Biosfera, que ja està en una fase final. Per tant, projectes que —pensem, de manera decidida i no pas faltant a la veritat—, doncs que han de servir per contribuir a la consolidació del teixit econòmic, a donar ajuts al sector actual i a consolidar també la diversificació estrangera de l'economia amb empreses de fora del país.

Podem continuar, també, amb uns comptes que ens preparen per al futur. El pressupost 2022 preveu partides que prepararan el país per a la transformació digital: 7,4 milions d'euros, ho dèiem fa uns moments. També el multifuncional —l'explicava el ministre Jover—, i també la millora dels accessos cap a França.

Sobre l'habitatge, penso que avui hem una mica reprès el que seria més aviat un debat d'orientació política, però penso que val la pena posar esment a algunes de les fal·làcies, quan s'afirma que no hi ha cap previsió pressupostària per fer polítiques d'habitatge. Doncs sàpiguen vostès que hi ha partides pressupostàries per a l'habitatge —només faltaria— i d'altres que, òbviament, són accions que s'han fet envers l'habitatge, però que no poden ser recollides en un pressupost, doncs perquè no hi tenen cabuda. Per exemple, fem memòria, i ho farem ràpidament per no repetir aquells debats que ja hem fet aquí en seu parlamentària: per a l'Institut Nacional de l'Habitatge, una partida de gairebé 200.000 euros, també per al projecte d'edificis a preus assequibles, per a la redacció del projecte de l'arquitecte i també amb una previsió de fons d'habitatge per a aquesta construcció d'aquest edifici de pisos.

També pensem en afers socials: es destinen a l'edificació d'habitatges d'ús social 280.000 euros; per a ajuts del lloguer, més de 3 milions d'euros, i per a ajuts d'altres tipus, 300.000 euros. Per tant, hi ha tota una sèrie d'ajuts que han de facilitar aquest accés a l'habitatge de lloguer. També, òbviament, vinculat amb això —ja ho hem vist i n'hem parlat altres vegades—, el Pla Renova, amb un increment del 15 % en els pisos de lloguer, i també tota una sèrie de mesures que han d'ajudar al foment d'habitatges de lloguer, com és la reducció del 0 % de la cessió a aquells edificis destinats a lloguer, la pròrroga dels contractes vigents, l'excepció de l'IGI per a l'adquisició de residència habitual… però, per cert, són 881 —no pas poques— persones que en aquest darrer exercici s'han adherit a aquesta excepció de l'IGI. Val la pena posar-ho en relleu. I també, 130 persones que s'han adherit a aquesta exempció de l'ITP, justament per als edificis destinats en els últims 18 mesos a aquesta partida.

Passarem també molt ràpid per temes educatius. Els ha mencionat també el senyor Jover, però penso que val la pena citar aquest 1,4 milions per a l'escola Ciutat de Valls, la remodelació de la formació professional i sobretot, també, una vegada més, aquest ajut a l'impuls decidit a l'ensenyament superior amb la partida més alta que mai s'ha destinat a la Universitat d'Andorra.

No voldria acabar, perquè són temes de què també soc especialment sensible. Senyor López, vostè s'ha fet una mica avui l'abanderat de la cultura i dels esports. Doncs deixi'm que jo enarbori la bandera, en aquest cas, en nom de la ministra, perquè és ella que està al capdavant d'aquestes dues carteres, i el pressupost per al seu ministeri inclou moltíssimes accions que vostè o no ha vist o ha passat per alt de manera intencionada, però penso que val la pena recordar.

Penso que, pel que fa al respecte al Museu Nacional, l'any passat ja es va dir de manera clara i determinada que es posposava aquesta infraestructura per motius obvis, per l'impacte de la covid, però en cap moment han deixat de continuar aquests treballs de recerca per a la redacció del relat històric i identitari. Això, òbviament, han de ser els continguts que nodriran eventualment un futur museu nacional, però, a més a més, que ja estan disponibles per a l'educació dels infants i joves del nostre país. Per tant, són recursos que ja estan emprats i molt ben emprats, i que tenen una repercussió directa per a la ciutadania. Mentre no hi hagi aquesta infraestructura del Museu Nacional disponible, sí que hi serà un portal web que doni visibilitat a tots aquests continguts, i, per tant, hi ha partida pressupostària al respecte. I també, tinguem en compte que l'experiència immersiva, si més no, Senyor López, no substitueix el Museu Nacional, però sí que demostra el compromís d'entitats com STA… com Andorra Telecom, perdó, amb la cultura i la tecnologia. Per tant, pensem que, en aquest cas, doncs hi ha un projecte en paral·lel i que no es pot subestimar.

També, curioses les afirmacions respecte a l'Arxiu Nacional. Es dona resposta a una necessitat de molt i molt temps amb la concentració a les instal·lacions de l'hotel Rosaleda, a la parròquia d'Encamp, doncs d'aquest arxiu nacional. Què comportarà? Doncs una millora en la seguretat del nostre patrimoni documental, fotogràfic i audiovisual. De fet, vostè abans ha dit que l'arxiu hauria de ser en un BIC. Doncs ja ens dona la raó, perquè l'hotel Rosaleda és un bé d'interès cultural, amb la qual cosa pensem que té tot el sentit del món concentrar tots els esforços del Ministeri de Cultura i també dels companys de l'Arxiu Nacional doncs sota el mateix sostre.

Tinguem en compte que l'hotel Rosaleda és un edifici patrimonial testimoni de l'arquitectura del granit que va ser un símbol d'una transició econòmica del model de país, i per això, en el seu dia, van decidir traslladar-hi el Ministeri de Cultura i ara, també, amb l'ampliació que hi ha prevista, òbviament, cal tenir-la en compte, doncs serà una infraestructura, la de l'Arxiu Nacional, que facilitarà que es pugui visitar en millors condicions i que, a més a més, es pugui freqüentar molt més habitualment. Aquesta coordinació dels equips del Ministeri de Cultura, sumant-hi també els companys de l'Arxiu, pensem que és un bon pas endavant, i jo els preguntaria a vostès si és que vostès els volien deixar aïllats i no els volien, òbviament, sota aquest paraigua. Pensem que seria fer-los un flac favor i no diria res al seu favor. També, òbviament, continuen els treballs —així ho preveu el pressupost d'enguany—, la digitalització i tots els treballs sobre l'expedient electrònic del nostre arxiu nacional.

I també, per acabar amb cultura, parlar del romànic. Jo els demanaria que revisessin el pressupost, perquè es fa una aposta molt decidida perquè el nostre romànic pugui ser visitat amb molta més freqüentació, amb aquesta ampliació d'horaris i obertura dels

monuments. Per tant, donar a conèixer el nostre llegat patrimonial a tots els visitants que venen al nostre país i poder continuar posant en valor experiències i activitats de difusió del nostre patrimoni. També es continuarà treballant en aquesta digitalització en models 3D. Sabem que aquesta digitalització amb model 3D ha estat imprescindible en el cas de la reconstrucció, que acabarà el 2022, del campanar de Sant Vicenç d'Enclar, una altra obra que també surt pressupostada en el pressupost de l'any vinent, i es continuaran els treballs d'aquesta candidatura de la formació del Coprincipat, de la qual Andorra és una part indispensable.

Per tant, dir de manera frugal i alegrement que el pressupost d'enguany no preveu res per a la cultura és, doncs, no servir a la veritat, com tampoc no és servir a la veritat dir que no es fa res per als esports. Dir que les federacions no poden assolir els seus objectius a causa del pressupost demostra —deixi-m'ho dir planerament— molt poc coneixement de la matèria. El Ministeri de Cultura i Esports, que la senyora Riba encapçala, doncs ha demostrat àmpliament que és un Govern compromès amb l'esport. Un dels pocs governs del món —del món— que ha declarat el sector com a sector d'interès nacional. I ho ha fet no pas per casualitat, doncs sinó perquè constitueix un percentatge molt notable del nostre producte interior brut, perquè ens situa turísticament com a destí de proves esportives referents, perquè es promourà amb el pressupost de l'any que ve —atenció— la primera campanya nacional per a l'activitat física, conjuntament amb els set comuns del país i destinada a combatre el sedentarisme. I sobretot, sobretot senyora Riba, per reconèixer i posar en valor la feina de les 36 federacions i dels quatre clubs històrics del país, que continuen mantenint la seva dotació pressupostària, així ho hem vist reflectit en el pressupost.

Mantenint també els premis pels mèrits esportius, reformulant el sistema de beques per sumar tota una oferta de serveis centralitzats al CTO a la parròquia d'Ordino, com mai havíem vist. Sabem que al CTO durant l'any passat es va finalitzar aquest segon gimnàs, dotat de maquinària d'alt rendiment, tal com s'havia sol·licitat. S'han implementat també al CTO serveis de preparació física, i ben aviat veurem aquest servei d'àpats, també, que es posarà en marxa i de què podran gaudir els becats i els tecnificats. I ben aviat, per al 2022, penso que també està projectat el servei de fisioteràpia i medicina esportiva. Per tant, passar per alt l'evidència que el nostre Govern continua treballant per l'habitatge, pel foment de l'economia, per donar suport als empresaris, per la cultura i per l'esport, i dir-ho amb aquesta tranquil·litat, no s'avé a la realitat i penso que valdria la pena, doncs, fer aquest esforç per explicar-ho de manera molt clara.

Ja per acabar, aquest pressupost del 2022 combina totes les peces possibles per seguir donant resposta a la pandèmia actual. A més, acompanya la nostra ciutadania en moments complicats assegurant la recuperació econòmica, potenciant la diversificació del teixit econòmic i preparant-lo per a la seva digitalització. El pressupost del 2022 és un pressupost ambiciós que seguirà impulsant l'ús del transport públic, que prioritza la sostenibilitat de les llars i la nostra economia, i que mira endavant amb projectes que consolidaran el creixement econòmic i el benestar de la ciutadania en els propers anys. A més, ho fa des de la responsabilitat de retornar els comptes a un dèficit assumible per a l'estat i l'esdevenir del nostre país. Uns comptes que permeten combinar el suport als

nostres ciutadans amb l'equilibri financer. És per aquest motiu que el Grup Parlamentari Liberal no donarà suport a les dues esmenes a la totalitat dels pressupostos del 2022.

Gràcies, senyora síndica.

La senyora síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat Reig.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyor nunci. Gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, senyora Carine Montaner, si vingués a les comissions, sabria que la Llei de contractació pública estableix que totes les societats públiques, inclosa Actua, estan sotmeses als mateixos requisits de publicació i concurrència quant a les contractacions públiques i els concursos públics. Si no ve a les comissions, si no ve a cap de les comissions, ni de Finances, ni d'Economia, ni d'Interior, ni absolutament a cap comissió d'aquest Consell General, és molt difícil que ho sàpiga.

El projecte de Llei de pressupost per a l'exercici 2022 és el tercer d'aquest mandat i, tot i donar resposta als reptes del full de ruta de Govern per a aquesta legislatura, som davant un pressupost molt diferent als seus predecessors. El primer, del 2020, es va elaborar en un clar context d'acceleració de l'economia. El segon, per al 2021, estava absolutament encaixat a pal·liar els efectes socials i de salut que ens havien deixat els moments més durs de la pandèmia. I aquest darrer, per al 2022, s'ha projectat per a la recuperació, però encara molt enfocat a seguir estant al costat de la població que més s'ha vist afectada per la crisi de la COVID-19.

Dit això, malauradament, seguim immersos en la pandèmia i també, malauradament, sembla que aquesta no té cap intenció de marxar aviat. Però tampoc hem de menystenir les xifres positives del nostre país. Aquest pressupost no fa volar coloms ni confia en una vareta màgica que posi rumb a la recuperació. Parteix de dades reals i empíriques del darrer any per definir les previsions pressupostàries, i també es basa en les projeccions que es fan en els organismes internacionals. Aquestes projeccions, fins i tot s'han contemplat a la baixa. El creixement del PIB pronosticat pel Govern per a aquest 2021, del 6 %, és inferior a la previsió que fa el Fons Monetari Internacional. Per a aquest 2022, el PIB s'ha estimat en un 7,1 %, també en la zona prudent de les previsions. Paral·lelament, les últimes avaluacions del *rating* d'Andorra, del gener i juliol del 2021, van situar el nostre país en una triple B, perspectiva estable.

A l'altra banda d'aquests pronòstics, hi tenim algun grup que vol fer creure al ciutadà que el pressupost falseja els comptes, que falseja els números. Que els ingressos estan sobrevalorats. A ells, que tant els agraden les dades, nosaltres els rebatrem també amb dades, que són les que donen cos al pressupost del 2022. N'hi ha unes quantes, de dades. Les podem apuntar. Creixement del 5,5 % del PIB real el tercer trimestre del 2021,

per sobre del creixement de l'economia espanyola, francesa i de la mitjana de la Unió Europea. Creixement del 2,2 % del nombre d'assalariats durant el 2021, situant-nos en xifres similars a les del 2019. Creixement del 5,1 de la massa salarial i del 3,3 % respecte al 2019, un creixement, per cert, per sobre de l'IPC. Reducció en quatre dècimes percentuals de la taxa d'atur durant el tercer trimestre d'aquest any. Taxa d'ocupació del 82,5 %, la més alta de l'última dècada. Matriculacions de vehicles a nivell del 2019. Importacions a nivell del 2019 i un 17,8 % per sobre, si traiem tabac, alcohol i gasolina. Creació d'empreses a nivells superiors del 2019. 15 % més de vendes a les grans superfícies durant l'agost. Progressiva recuperació dels visitants, fins i tot en xifres per sobre del 2019.

Què volen dir aquestes dades? Evidentment, que fins aquesta tardor hem retornat progressivament a la normalitat d'abans del virus i hem passat pàgina als nivells catastròfics de la segona meitat del 2020. Fins i tot, tenim valors superiors al del 2019 i principis del 2020, per tant, són bones notícies i esperançadores. Però què més volen dir aquestes dades? Volen dir que tenim un teixit econòmic enfortit, consolidat, que el nostre motor turístic funciona i que seguim tenint capacitat de generació de riquesa i d'atractiu d'inversió estrangera. És a dir, que la covid ens ha tocat, ens ha tocat a tots, però no ens ha tocat de mort, no ha suposat un punt i final, sinó un parèntesi potser massa llarg. I si ens deixem les onades i variants, podem trobar i tornar als nivells d'abans o encara més, superar-los. I això, malgrat el pessimisme que s'entesten a proliferar cada vegada que fan declaracions o intervencions algunes persones de l'oposició. Que tornaran a venir maldades? Potser sí. De fet, ara som en un sotrac, un sotrac on hi ha incertesa. I també tenim clar que, si cal tornar a legislar per ajudar la població, ho farem, i ho farem des de la majoria. I com d'això ens avalen els darrers divuit mesos de virus, d'aquesta sotragada actual, també ens en sortirem.

Abans d'entrar al detall per rebatre el grup parlamentari que ha presentat una esmena a la totalitat, també, Terceravia, m'agradaria destacar que, per primera vegada, el pressupost per al 2022 s'alinea amb l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible. És a dir, aplica per primera vegada unes classificacions estandarditzades a escala internacional. Aquest fet permet tenir una homogeneïtzació que en facilita l'anàlisi i la comparabilitat de les dades financeres. Concretament, el Govern ha optat per adoptar la classificació de les funcions de les administracions públiques, estàndard internacionalment publicat per les Nacions Unides i que també utilitza el Departament d'Estadística. I si bé és cert que el format canvia respecte als anys precedents, s'ha buscat i aconseguit que les despeses es classifiquen amb la finalitat que persegueixen els fons públics. I en cap cas —remarco, en cap cas— aquesta nova classificació incompleix cap llei, ni pretén modificar-ne cap per la porta del darrere, com afirma equivocadament Terceravia. A més, aquesta alineació amb les Nacions Unides dona visibilitat al compromís adquirit per Andorra amb el Pla estratègic nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. Així, el pressupost assigna Objectius de Desenvolupament Sostenible a tots els crèdits pressupostaris. El resultat és que s'assigna un 27 % del pressupost a salut i benestar; un 22 % a ciutadans i comunitats sostenibles; un 17 % a educació i qualitat; un 12 % a pau, justícia i institucions socials, i un 11 % a treball decent i creixement econòmic.

Passo a parlar de l'endeutament, tema sobre el qual a alguns tant els agrada generar alarmisme. En part, pot ser normal, perquè és evident que aquest ha augmentat, però nosaltres contrarestem aquesta alarma amb un missatge de tranquil·litat i de confiança fonamentada. De nou, faré ús de les dades per argumentar-ho. L'Estat ha passat de tenir un endeutament formalitzat de 954 milions d'euros el 2019 a 1.354 milions d'euros el 2022. Això és el pressupost del 2022. D'aquests 1.354 milions, es preveu que la part disposada a finals del 2022, és a dir, a finals d'any, sigui de 1.300 milions d'euros. L'Executiu s'ha vist obligat a contreure un deute superior al necessari per fer front a futurs venciments que representaven les emissions. És un creixement notori, sí, però evidentment està plenament justificat i controlat a parts iguals. A més, està en la línia o fins i tot per sota del de països de l'entorn.

El pressupost que avui debatem preveu la creació d'una reserva internacional de cent milions d'euros i, alhora, es dipositarà el segon pagament de 0,7 milions d'euros per constituir el dipòsit necessari per formalitzar l'adhesió al Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa. I ara, la gran pregunta: Podem tornar aquest deute? La resposta és sí, podem tornar-lo. Tenim els mecanismes financers per anar cap a l'equilibri pressupostari els propers anys i, fins i tot, cap a lleugers superàvits, com passava abans de la pandèmia.

Andorra —i torno a referir me a les dades que he donat a l'inici— és capaç, per si sola i gràcies a la seva capacitat econòmica, d'anar eixugant deute els anys vinents.També ho és gràcies a l'estratègia de diversificació duta a terme les darreres legislatures, i també aquesta que s'ha basat en diferents elements. D'una banda, reconduir el deute per reduir la seva dependència amb les entitats financeres i, a la vegada, reconduir-lo fora de les nostres fronteres. També a organismes sòlids com el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa o el Banc Europeu d'Inversions.

D'altra banda, allargar el termini de retorn de les emissions. Hem passat d'una mitjana de retorn de poc més d'un any, solament un any, a una de vuit anys prevista per al final d'aquest any 2022.

Finalment, aconseguir reduir la ràtio d'interessos *versus* l'endeutament, que ha passat del 0,019, segons liquidació pressupostària del 2015, a menys del 0,011 per al projecte de pressupost del 2022.

Tot això ens ha permès canviar la fotografia completa del deute de l'Estat. S'ha diversificat, s'han incrementat els períodes de venciment i s'han diversificat les fonts per obtenir una major resiliència i disminuir-ne els costos. En definitiva, el nivell d'endeutament d'Andorra no suposa cap risc per al nostre país.

Pel que fa al marc pressupostari, aquí també tenim arguments contrastats per rebatre l'oposició. És cert que les mesures per fer front a la crisi sanitària, juntament amb el decrement en la recaptació d'ingressos per l'aturada de l'activitat econòmica, provoquen un incompliment de les obligacions que estableix la Llei de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària, més coneguda com la regla d'or. Ja el 2020, aquest Consell General va aprovar un pressupost extraordinari. Tant aquest com les seves actualitzacions posteriors, superen els límits marcats per la llei. Però també és cert que el

pla d'equilibri financer que acompanya aquest pressupost extraordinari, i actualitzacions posteriors, té per objectiu tornar a la situació d'estabilitat abans de la finalització de l'exercici 2025. És a dir, aquesta actualització recull l'incompliment del límit d'endeutament, però fins al 2025. I això és degut —ho he dit fa uns moments— al fet que el pressupost per al 2022 preveu la creació d'una reserva internacional de cent milions d'euros, diners que són d'Andorra i que estaran dipositats a l'estranger. Tot i estar disponible, però no disposada, aquesta reserva és computada com a deute. Per tant, si no es tingués en consideració aquest import, ja el 2023, ja es compliria el límit del 40 % que marca la regla d'or. Pel que fa al límit de la despesa màxima permesa, així com el de la regla de despesa corrent o de funcionament, ja aquesta es compleix aquest mateix 2022. I per últim, el compte de compensació no s'haurà de dotar el 2022, ja que hi ha un equilibri financer vigent.

Deixant constància de tot això, ara sí, entro una mica al detall del pressupost per al 2022, tot i que el ministre Èric Jover ja ha desgranat totes les xifres que conté molt millor que ho faré jo. El projecte de llei presenta un pressupost d'ingressos corrents de 465 milions d'euros, 67 milions per sobre del pressupost de l'any 2021. Tornem a recalcar que les previsions s'han fet partint de dades empíriques i de l'evolució dels indicadors d'aquest 2021, per tant, basats amb la realitat. S'han fet des de la màxima rigorositat i prudència, prenent com a referència de la projecció feta l'esglaó menys optimista.

Per al 2022, els ingressos per impostos directes es pressuposten en 95 milions d'euros, un 42 % més que l'exercici precedent. Destaca l'increment de 17 milions de l'impost sobre societats, un 68 % en termes relatius, gràcies especialment a la millora de la situació econòmica. És notable també la previsió d'incrementar la recaptació en concepte d'IRPF en un 23 %, donada sobretot per la recuperació de l'ocupació, així com un increment del 43 % en l'impost sobre la renda dels no residents.

A nivell d'impostos indirectes, la previsió de recaptació se situa en 306 milions d'euros, un 8 % més que l'any 2021. Aquest augment ve propiciat per la recuperació de l'afluència turística així com per l'efecte d'un previsible increment del preu del tabac. També és notori l'increment de recaptació de l'IGI, per un import de 6,9 milions d'euros, propiciat per la represa de l'activitat turística i, per tant, comercial. A la vegada, s'ha de destacar la incorporació del nou impost sobre l'allotjament turístic, amb el qual es preveu recaptar 6 milions d'euros aquest primer any. Ja per últim, s'estima un increment de 6,7 milions d'euros, provinent dels ingressos patrimonials. Aquests provenen principalment dels dividends d'Andorra Telecom, dels dividends de FEDA, de la comercialització de monedes d'euro i, amb menys importància, pels ingressos i els interessos que generen els dipòsits de l'AREB i el cànon de la ITV.

Si passem a analitzar el pressupost de despeses, i sense prendre en consideració la variació d'actius i passius financers, aquests se situen en 418 milions d'euros, un increment de 22 milions d'euros respecte al pressupost del 2021. Ressaltar que tots els ministeris competents amb més dotació pressupostària, però n'hi ha dos que incrementen considerablement. No cal donar-hi massa voltes: Salut, que creix un 10 %, i Afers Socials, que ho fa un 8 %. Preservar la salut, preservar la qualitat de vida de la nostra població, és ara més que mai una gran prioritat, però també preservar l'educació. El ministeri compta

amb un pressupost que augmenta un 2 %, i també l'accés a l'habitatge, que compta amb un augment del 7 %.

Pel que fa al capítol d'inversions, es pressuposten 37 milions d'euros més que el 2021, però encara lluny de les xifres prepandèmia. La previsió és que les despeses derivades de la crisi sanitària continuïn minvant i permetin recuperar progressivament els valors d'inversió d'abans. Tanmateix, cal destacar que la inversió privada en la construcció continua essent molt elevada i, per tant, no li és necessari un estímul públic. Les inversions més destacables són la creació d'una zona franca, el projecte del futur edifici multifuncional, les obres del Centre Escolar de Ciutat de Valls, el conveni per millorar els accessos amb França, en aquest cas, de la RN 20, i les iniciatives encaminades a recuperar el patrimoni cultural, com la recuperació de Sant Vicenç d'Enclar. També cal destacar la important inversió que es preveu realitzar any rere any per continuar el procés de transformació digital de l'Administració pública, pilar essencial de l'Horitzó 23, de l'H23.

Pel que fa a les transferències corrents, remarcar novament l'important increment en 11 milions d'euros que experimenta aquest capítol. Aquest augment s'explica per l'augment de 4 milions d'euros de transferències al SAAS per fer front a la vessant assistencial derivada de la crisi sanitària. És indispensable —i crec que tots ho compartim— seguir reforçant l'estructura sanitària davant dels possibles rebrots i seguir acompanyant amb ajuts socials la ciutadania que més ho necessita. En la mateixa línia, també es preveuen 2 milions d'euros més a la CASS, ja que durant la pandèmia ha vist les seves cotitzacions reduïdes i ha hagut d'afrontar increments en les diferents prestacions que desenvolupa, com ara incapacitats temporals i reemborsament de despeses mèdiques. En paral·lel, s'augmenta en 2,7 milions d'euros els ajuts a les famílies per tal d'atendre les conseqüències socials de la pandèmia i l'accés a l'habitatge. A la vegada, el Govern continua apostant per l'economia tradicional del país i, per tant, es dotarà les explotacions agràries amb 2,9 milions d'euros. També voldria esmentar l'augment d'1,8 milions d'euros de transferències als comuns, deguts principalment a la indexació de les transferències a la variació de la taxa de l'avanç del PIB nominal. Per últim i per millorar les connexions del país, es preveu incrementar la dotació de 0,7 milions d'euros per als vols subvencionats entre Madrid i la Seu d'Urgell, així com un increment de 0,4 milions en les línies de transport nacional regulats pels viatgers arran de la nova tarifa rebaixada de 30 euros mensuals que ha aplicat el Govern per fomentar el transport públic.

Senyores i senyors consellers, crec que tots nosaltres, des de la majoria, hem posat sobre la taula suficients elements contrastats per confiar en aquest pressupost. També és suficient contingut ideològic sobre cap a on volem conduir el país a través de la gestió de les finances públiques. La bona gestió realitzada els darrers anys així ens avala, i la confiança que estem guanyant a ulls internacionals també ens avala. Tots sabem que un projecte de llei de pressupost marca les línies estratègiques dels qui han estat legitimats a les urnes per governar. I és normal que l'oposició pugui tenir discrepàncies sobre com es gestionen o cap a on es focalitzen les partides. Però no ho és tant que el deslegitimin perquè sí, sense dades; que alarmin per alarmar i que no proposin alternatives per poder debatre.

Així doncs, el millor que podem fer tots plegats pels nostres ciutadans i per Andorra és posar-nos a treballar per aprovar aquest projecte de llei com abans millor. Nosaltres, senyor Ministre, així ho farem. Li ho garantim des del minut zero en què el text entri en comissió, que esperem que sigui ben aviat.

És per tot l'exposat que el Grup Parlamentari Demòcrata no donarà suport a les esmenes a la totalitat presentades per l'oposició.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Farem una pausa. Reprenem a les 17.45 h.

(A les 17.29 h. se suspèn la sessió)

(A les 17.55 h. es reprèn la sessió)

Reprenem.

Seguin, si us plau.

Comencem el segon torn d'intervencions.

Senyor Pere López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula.

El Sr. Pere López:

Veig que no hi ha cap dels presidents de…

La Sra. síndica general:

Estan a punt d'arribar.

Si vol esperar, podem.

Com vulgui.

El Sr. Pere López:

Començo, començo.

La Sra. síndica general:

Hi ha el ministre, eh, de tota manera.

El Sr. Pere López:

El que passa és que voldria fer alguna referència a les intervencions que hem fet. Però bé, en tot cas, que ja tenia previst començar la meva intervenció, la nostra intervenció en aquest sentit, voldria referir-me- en primer lloc, a la intervenció que ha fet el senyor Josep Pintat, perquè encara que a algú que hagi seguit la primera part de la intervenció li hagi pogut semblar que n'hi ha una, d'esmena a la totalitat presentada, en realitat n'hi ha dues, d'esmenes a la totalitat presentades. I sembla que els arguments que pugui presentar qualsevol grup parlamentari doncs mereixen l'atenció dels aquí presents. I, per tant, em sembla que el senyor Pintat ha portat alguns elements de reflexió prou importants que mereixen que també siguin debatuts avui en aquesta cambra.

En primer lloc —i ja fa dies que Terceravia ho ha anunciat, fins i tot va fer un recurs en aquest sentit a la mateixa Sindicatura amb relació a la forma del pressupost—, cal dir que nosaltres ens sumem, en bona manera, als arguments que s'han manifestat des de Terceravia en aquest sentit. Volem manifestar que, quan vam rebre la documentació pressupostària, ens vam quedar molt aturats i sobtats, d'alguna manera, de la pèrdua de qualitat de la informació que aquesta ha suposat.

Evidentment que s'han de fer canvis —jo encara tinc aquí alguns dels vells llibres de pressupost—, però els enyoro per la facilitat que tenien d'interpretació de les dades, però no sabem si aquests canvis són necessàriament en el bon camí. Abans es felicitava el Departament de Pressupost per la feina feta. Crec que és just també reconèixer totes les persones i tots els departaments de comptabilitat dels diferents ministeris i les diferents àrees, que s'han vist de cop amb un nou canvi de programa informàtic. Pel mig han perdut els números dels projectes d'inversió, pel mig han perdut molta informació i, en tot cas, evidentment, un no es pot resistir al canvi, però si el canvi s'ha de penalitzar doncs amb pitjor informació, amb major complexitat i amb dubtes, dubtes més enllà de la resolució que fes Sindicatura en el seu moment, que evidentment respectem plenament en si tota la informació que legalment ha d'incloure un projecte de pressupost, estava contingut en aquest projecte.

Després, el senyor Pintat ha parlat també de les projeccions pressupostàries. També ha parlat, perquè ens sembla que és inevitable, tot i que dels portaveus dels grups de la majoria ningú hi ha volgut fer massa referència, a aquesta diferència, que mereix una explicació en un debat com avui. I després parlarem de les xifres del 2022, és aquest dèficit de l'any 2021, que passa de 65 a 130 milions d'euros. I després parlaré en detall dels impostos indirectes i del que pot també passar aquest any 2022. I també el senyor Pintat ha parlat, i coincidim amb ell en aquest encaix forçat dels números amb la regla d'or.

És evident que només amb totes i cada una de les hipòtesis de creixements expansius en els propers anys i de recaptacions impossibles d'impostos i, particularment, tant d'impostos indirectes com de directes, es puguin complir; al final del 2025 li sobrarien dues dècimes per entrar dins la regla d'or. Val a dir que per a nosaltres és un projecte de llei de què tampoc no farem un cavall de batalla. Nosaltres, fins i tot, sempre l'hem criticat i entenem que algunes de les seves disposicions, en un moment com aquest, doncs no han de suposar un lligam per a l'activitat del Govern. Però vostès sí que n'han fet un

cavall de batalla. Vostès van impulsar aquesta Llei i en el seu primer moment d'aplicació són incapaços de complir-la, han de demanar dos anys més al Tribunal de Comptes per poder complir aquesta Llei i, evidentment, és evident que aquesta previsió no entrarà dins els terminis per poder complir amb aquestes previsions de la regla d'or.

Per tant, senyor Pintat, nosaltres votarem favorablement a l'esmena a la totalitat presentada pel seu grup, perquè hi ha molts dels criteris que compartim i també amb alguns dels arguments que ara, en nom del grup, doncs he comentat.

El senyor Jover em parlava que és un pressupost extraordinari. Nosaltres criticàvem la falta d'extraordinarietat i de capacitat de resposta allà on estan els grans problemes de la ciutadania; que sí que extraordinari, doncs per a aquest termini del Tribunal de Comptes i perquè hagin hagut de demanar una pròrroga de dos anys per complir amb la regla d'or, no demana, no és, al nostre entendre, una qüestió que demani aquesta qüestió de la extraordinarietat.

I parlant de les dades, perquè és inevitable parlar de dades, però les dades que donaré són, al nostre entendre, fàcils i senzilles d'entendre, i no hi ha tampoc tants números, cal parlar dels impostos indirectes. Impostos indirectes que l'any passat, l'any 2021, es van pressupostar per un total —perquè, finalment, els impostos indirectes representen un percentatge enorme dins la previsió pressupostària. Aquest any 2022 són 305 milions d'euros sobre 465 milions d'euros del pressupost. Després, hi ha els ingressos provinents dels dividends de FEDA i STA, i, evidentment, els pressupostos directes no tenen tanta vinculació amb el que és l'arribada de turistes. Per tant, sempre tenim els números d'impostos indirectes. Pressupost per a l'any 2021: 283 milions d'euros; previsió de liquidació: 221 milions d'euros, i la pressupostació que es fa per a aquest any 2022 és de 305 milions d'euros, és a dir, s'està pressupostat 84 milions d'euros més que l'any passat. Com deia en la meva intervenció, li recordo que hi ha aquesta diferència de 65 milions d'euros, i que 62 milions d'euros venen justament de la diferència entre el que vostè va preveure en els impostos indirectes i el que finalment s'ha recaptat.

Però és que, agafant la liquidació del 2019 dels impostos indirectes, un any tan bo com va ser l'any 2019, si agafo les dades del Departament d'Estadística, l'any 2019 es van liquidar 287 milions d'euros en impostos indirectes. Per tant, senyor Jover, vostè no només està preveient un increment enorme respecte al 2021, sinó que està preveient una recaptació d'ingressos molt superior a la de l'any 2019. Per tant, després parlarem de la xifra de dèficit i les correccions que pugui tenir aquest dèficit, però vostè ens ha d'explicar com ha fet els números i amb quins criteris vostè estima que l'any amb impostos indirectes… perquè abans hi ha passat molt ràpid, ens ha explicat una mica la recaptació d'impostos directes, però hi ha passat molt ràpid amb els impostos indirectes que faran, al nostre entendre, la diferència.

Després, evidentment, hem de parlar, com no, d'habitatge. Vostès ens han explicat que hi ha el pressupost, per primer cop, de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Si no hem vist malament el pressupost, només hi hem trobat 68.000 euros per adequar el local de l'Institut Nacional de l'Habitatge. Vostès ens han parlat de 400.000 euros que ja s'han destinat a habitatge i, després, de les ajudes al lloguer, que són de 3 milions d'euros. Per tant, aquest és el que, finalment la política d'un país es decideix d'una manera molt

significativa el dia que es presenten els seus comptes i els seus pressupostos, tot l'esforç que es fa en matèria d'habitatge. Nosaltres no hem dit que no es fes res. Nosaltres hem demanat, per exemple, dins les nostres propostes, que els ajuts a l'habitatge s'incrementin, que hi hagi més famílies que se'n puguin beneficiar i que la seva qualitat de vida no es vegi tan minvada per la part de la seva economia que han de destinar a l'habitatge.

Ara bé, no ens n'han parlat d'una altra proposta que hem posat i que també farà part d'aquest projecte de Llei de pressupost, que és aquesta modificació tant del Registre d'habitatges com de la modificació de l'impost sobre els habitatges buits. És evident que, davant d'una manca d'habitatge com existeix, no podem restar passius els màxims responsables polítics d'aquest país i no fer res perquè aquests habitatges que estan buits surtin del lloguer, perquè, evidentment, aquesta pot ser una solució ràpida a la problemàtica de l'habitatge. Per tant, els demanem, ens agradaria conèixer què pensen davant d'aquesta esmena, què pensen presentar des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata perquè aquest registre voluntari —que és, evidentment, una qüestió molt difícil d'entendre i que no sé quina eficàcia està tenint fins al moment— no sigui una qüestió voluntària, sigui una qüestió obligatòria i que el propietari pugui triar o bé entre mirar fórmules per posar aquest habitatge en lloguer o, com a mínim, que això suposi uns ingressos per a l'Estat mitjançant una imposició sobre els habitatges buits.

I també, doncs home, amb 400.000 euros, amb un pressupost de 500 milions d'euros per part del Govern, i si hi sumem les parapúbliques, no sembla que l'habitatge sigui per res una de les prioritats en matèria d'inversions o en matèria d'actuacions polítiques. Nosaltres també hem dit que si haguéssim de preparar el pressupost, evidentment, la prioritat número 1 per a l'any 2022 seria l'habitatge i que la construcció, la creació, la concertació publicoprivada per a la creació d'un parc d'habitatges a preu assequible seria una de les prioritats.

Ningú ha parlat de pensions. El senyor Jover no ha parlat de pensions. Els grups de la majoria tampoc no han parlat de pensions. Per tant, tot i que algú ha dit «fal·làcies», que per cert, sense concretar; és a dir, jo crec que està bé si es diu que algú ha dit «fal·làcies», que es digui detalladament quina és la informació, quina és la dada, quin és l'argument que s'ha dit malament, perquè dir-ho així sense més no té massa sentit, al nostre entendre. Ningú ha parlat de pensions, per tant, no hi ha res per millorar les pensions en aquest pressupost.

I ara anem a la qüestió de la cultura, que també ha agafat molta part de les intervencions. En primer lloc, perquè deia el senyor Costa que el projecte de Museu Nacional, per motius obvis, per la covid, doncs s'ha hagut d'aplaçar. I d'altra banda, trobem un edifici de 35 milions d'euros, que és l'edifici multifuncional, que aquest no sembla que, per motius obvis, s'hagi hagut d'aplaçar i, sobretot, un projecte que caldrà explicar molt bé. Invertir 35 milions d'euros en un terreny de lloguer… jo, senyor Jover, vostè imagino que no té 35 milions d'euros, però segur que, amb els seus diners, no invertiria una part important del seu patrimoni per construir un equipament en un terreny de lloguer. Per tant —deia al principi—, és un debat, és una qüestió de prioritats, i cadascú prioritza els diners, els recursos i els esforços allà on creu més escaient.

Després, hi ha la qüestió de l'Arxiu Nacional, que ara sembla que tindrà aquest emplaçament que, amb la informació que tenim nosaltres, podria estar fora de normativa internacional. És a dir, en un emplaçament proper al riu, en una zona que més d'un cop ha estat objecte d'inundacions i d'humitats i que, per tant, a més de ser un espai insuficient —amb la poca informació que tenim—, el que sí que ens sembla que l'emplaçament que s'està cercant no és per res l'emplaçament idoni per a un equipament tan important. Tampoc sabem quina és la superfície que es preveu per a aquest Arxiu Nacional, i si els més de nou quilòmetres de material que hi ha arxivat, hi podrien tenir cabuda amb les previsions que s'ha fet per part del ministeri.

Després, parlant d'esports, doncs bé… una mica és que conec el món de l'esport i de les federacions, senyor Costa i jo no he dit que no es faci res en matèria esportiva. El que sí que li puc certificar és que les federacions esportives veurien amb molt bons ulls veure incrementades les seves partides pressupostàries. I que hi ha moltes federacions que funcionen amb mínims, mínims, mínims, i que, quan es va aprovar la Llei de l'esport, ja vam alertar que hi hauria dos o tres nivells de federacions esportives, i això s'ha consolidat, i n'hi ha algunes —ens hem d'alegrar per elles— que tenen unes dotacions pressupostàries molt rellevants i n'hi ha d'altres que tot just poden donar compliment a les seves funcions.

Ja vam tenir un debat en aquell moment sobre l'esport competitiu, que també hi ha de tenir, evidentment, la seva cabuda, però nosaltres no volem deixar de banda que tot nen que ho vulgui pugui fer esport, que ho pugui fer en bones condicions, que tingui el seu equipament per fer-ho, els seus entrenadors i tot allò que sigui necessari, perquè entenem l'esport no només com una qüestió per competir, sinó una qüestió, evidentment, formativa de gran transcendència, com ho és també els equipaments i la formació en cultura per a aquells joves i adolescents, que, en lloc d'una activitat esportiva, trien una activitat d'àmbit cultural.

Després, ens deia el senyor Jover que si 27 milions d'euros —ho preguntava— és un dèficit gran o és un dèficit petit. Evidentment, aquest pressupost que vostè ja ens ha dit que tenia grans incerteses i que segurament no trigarem massa a veure algunes correccions, si aquesta realització d'impostos indirectes que a ningú se li escapa que no podrà ser possible, és a dir, ja ens agradaria a tots que l'any 2022 fos un 10 % millor que l'any 2019. I ens agradaria. És a dir, nosaltres hem parlat amb el sector hoteler, hem parlat amb les estacions d'esquí i ens han manifestat com han fet ells els pressupostos. I que hagin pressupostat un −20 o −25 %, no vol dir que no vulguin fer el 100 % o més del que vam fer l'any 2019. Aquí tothom, evidentment, vol anar al màxim, però, clar, quan un està gestionant pressupostos, ho ha de fer des d'un criteri de prudència i ha de posar una sèrie de previsions que siguin creïbles. És a dir, el que vostè va fer l'any passat i que aquí vam discutir a bastament doncs és una molt mala gestió de la qüestió pressupostària. És a dir, posar que l'any 2021, amb el que se sabia, seria pràcticament igual que el 2019, la diferència —i els números parlen per si sols—, 62 milions d'euros de diferència en impostos indirectes. Ara hi torna, hi torna i torna a posar una xifra. I llavors, clar, no val la pena que discutim si 27 milions d'euros són poc o molt. Clar, seran malauradament molts més euros de dèficit que hi haurà.

I després, ens ha parlat com si fos un gran assoliment, aquest endeutament a llarg termini, que aquesta serà la seva gran contribució en els seus anys de ministre de Finances. És a dir, no només vostè no busca fórmules de bona gestió del pressupost, segurament ja ha fet dos anys amb més de 100 milions d'euros de dèficit i potser hi haurà un tercer que, si no arriba als 100 milions d'euros, ens hi atansarem, sinó que, a més, vostè s'enorgulleix de noves fórmules d'endeutament a vint anys, a vuit anys… és a dir, deixar-nos compromès aquí, per als que puguin venir, endeutaments —com aquell qui diu— per a tota una vida. Jo no hi veig tant benefici, en tots aquests endeutaments a llarg termini quan vostè no està fent cap esforç per mirar de gestionar, d'una banda, bé les despeses i, de l'altra, doncs per fer una pressupostació d'ingressos raonable, creïble i que sigui realista.

No ens ha parlat de les seves compareixences o de la seva compareixença a la Comissió de Finances. No ens ha parlat que un dia ens va cridar al senyor Quim Miró, i a mi i al senyor Gerard Alís, primer secretari del partit, perquè ens havia de presentar una reforma imminent de l'impost de societats, que, a més, em sembla que ens va cridar a una hora intempestiva perquè això havia d'entrar. Jo no sé què és el que ha passat. És a dir, si és que no pot tirar endavant aquesta reforma, si no té els vots per tirar-la endavant o si vostè vol continuar gestionant aquests forats que està gestionant la seva gestió. Perquè vostè va dir que s'havien de fer reformes i que s'havia de recaptar més per l'impost de societats i que no podia haver-hi empreses que paguessin un 0 % d'impost de societats, que s'havia de tributar un mínim en impost de societats i que s'havien de modificar els impostos comunals. I vostè va parlar i ens ho va explicar en la Comissió de Finances, i molts hi vam estar d'acord, a integrar aquests impostos comunals dins un impost de societats més sòlid, més ferm, amb relació als debats que hi havia a nivell internacional. Per tant, què ha passat entremig? Vostè és el ministre de Finances, vostè és l'interventor comunal o el conseller comunal dels diferents comuns, el coordinador? Quin és el seu paper? Perquè vostè del que s'ha de preocupar són de les finances del Govern. Perquè vostè és el ministre de Finances, i la seva gestió està comportant uns forats i un endeutament com mai s'havia vist en aquest país i no fa res.

Ens va parlar de l'impost de plusvàlues. Tothom sap que l'impost de plusvàlues és un impost degressiu i que, quan es fa una plusvàlua, al cap de set o vuit anys, no tributa res. Vostè ens va dir que això no es podia permetre, que amb totes les vendes que estava havent-hi a nivell immobiliari s'havia de modificar; que volia ficar un tipus de plusvàlues els dos primers anys del 15 % i que després volia ficar el 10 %. On estan tots aquests canvis perquè tots els diners i tots els beneficis i els guanys que està havent-hi en matèria immobiliària repercuteixin en el pressupost de l'Estat? Perquè vostè no està fent bé la seva feina, perquè no està buscant tots aquests impostos.

I ja acabo, senyora síndica, però m'agradaria, ja que han contestat parcialment algunes de les qüestions que han fet part de la nostra intervenció, que algú ens respongui de l'actual estructura del Govern amb relació a la situació de crisi que hi ha. És a dir, amb uns dèficits anuals de 100 milions d'euros, és normal tenir el màxim nombre de ministeris que permet la llei? És normal tenir el màxim nombre de secretaris d'Estat que hi ha hagut mai en aquest país? És normal l'estructura de relació especial d'assessors, contractacions contínues que està havent-hi? És normal per a vostès adjudicar dos de cada tres euros en

adjudicacions directes a informes amunt i avall, de tot tipus d'informes que no van enlloc, després? Crec que tot això també mereix una explicació avui a la ciutadania.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, és el seu torn.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

Gràcies, senyor López, per l'atenció que ens ha dedicat a la nostra esmena a la totalitat. Crec que hi ha molts punts que els podem compartir i, per tant, amb la seva... (no se sent bé 02:45:14) que ha presentat, nosaltres també els hi donem suport.

Jo el que faré ara és intentar ampliar una mica més el que he explicat a l'inici, i potser començaré contestant al que el senyor Enseñat ha comentat —i també li agraeixo que ens hagi contestat a la part nostra—, que han sigut les normes de les Nacions Unides o les del COFOG. Si creu que aquestes normes són millors —i potser sí—, el millor potser seria reflectir-ho dins un projecte de llei i tramitar-ho i canviar la Llei de finances públiques.

A més, el dia de la compareixença del senyor ministre a la Comissió de Finances li vaig dir: un dels principis que expliquen aquestes normes i que se la fan seva, és la transparència. La transparència en el sentit que, perquè aquestes normes siguin efectives a nivell de tots els ciutadans, perquè les entenguin, és bo que tots els estaments públics se les facin seves. I l'única manera que se les facin seves és debatent-les aquí, al ple, i transposar-les en un document jurídic que substitueixi l'altre. Introduir-les així, bruscament, dins el pressupost, no és forma, dificulta la comprensió.

Quan em refereixo a la legalitat, vostè ho diu a la seva memòria. No ho dic jo, ho diu vostè. Si entrem en la Llei de finances públiques, que és la que ja està a l'ordenament jurídic nostre, hi ha tres classificacions: la funcional, l'administrativa i l'econòmica.

La funcional és la que pren en consideració la finalitat de les despeses, agrupa les àrees d'actuació, els crèdits, s'ordenen en grups, funcions, subfuncions, en programes i projectes. Respon a un sistema d'objectius que serveixen de marc de gestió pressupostària i permet conèixer-ne l'acompliment. Per tant, és una visió global de cada projecte.

La classificació administrativa, que també conté projectes, el que fa és agrupar els crèdits en els diferents òrgans encarregats d'adjudicar-los. Però, en tot cas, és una visió esbiaixada. I la visió funcional, la planificació funcional, vostès l'han substituït pel COFOG. La seva memòria (…) (no se sent bé 02:47:55) el que diu ben clar. I jo no he escrit la memòria, l'ha escrita vostè. Si fan això, estan esbiaixant i no estan aplicant la Llei de

finances comunals… públiques, perdó. Això és el que està en la memòria. Aquest és el motiu del recurs.

Quant a les fitxes d'inversió, i l'altra que em descuidava, la classificació econòmica, és la que atén la naturalesa de la despesa dins les classificacions administratives. Són les definicions de la Llei de finances públiques. I això és el que esperàvem trobar, com cada any, i que no hem trobat. I aquestes han quedat excloses pel que és el COFOG, i la memòria ho diu clarament: es presenten en tres nivells. Abans es presentaven en cinc les despeses funcionals. Ara… Ah, senyor ministre, no portaré aquí el pressupost i llegiré la memòria! Com en aquest punt no ens posarem d'acord, no ens posarem d'acord.

L'altre punt és el tema, que també fa referència a l'article 18, quant al tema d'inversió. Vostè ha canviat de criteri. No hi ha les fitxes d'inversió. Dins el pressupost que ens ha entregat, els 37 milions d'euros, quan s'entra —i li agraeixo que ens hagi enviat un full de càlcul que es pugui remenar—, quan entres en aquest full de càlcul i agrupes els 37, surt la seva classificació, el que són les inversions i el que consideren corrents. En l'apartat inversions, hi ha unes fitxes. Però d'aquests 37 milions d'euros, crec que són 14, que no tenen ni massa contingut. I dels altres 22, no hi ha res. Bé, doncs no, tampoc, d'acord, doncs no. Per tant, nosaltres creiem que això no s'adequa al que avui dia està vigent aquí a Andorra, que és la Llei de finances públiques.

Canviant a un altre tema, i per ser també una mica més… aportar més dades empíriques… Com a mínim, aquestes ja no són tan refutables. Perquè, pel demés, s'ha parlat aquí de previsions, i les previsions sempre es poden discutir. I començaré per un tema de gestió, encara que ens hàgim de referir al passat, no és el que convé. Convé mirar al present, però ja que vostè, senyor ministre, n'ha parlat, i ha separat gestions de diferents governs… Miri, el resum de la gestió del 2011 fins avui és fàcil. Si fan dèficits en les liquidacions, sumen més deutes. Si fan superàvits amb les liquidacions, sumen més dèficits. Perdó, més deute. Per tant, tant si fan dèficit com superàvit, el deute augmenta. Primera reflexió. En concret, el deute l'any 2011 passa dels 720 milions d'euros, i el 2019 se'n va als 920. I això sol ja és la quantitat de deute més important. Amb més pressió fiscal, que també és una opció, i no passa res. Però es passa d'un 21 % i se'n va al 25,3 %.

El qui diu això no soc jo, són els informes del Tribunal de Comptes i, en aquest cas concret, la liquidació del Tribunal de Comptes dels informes de l'exercici 2019. Són aquests. I jo m'he cenyit aquí, en l'informe del Tribunal de Comptes, a la part d'indicadors, que també és il·lustrativa, i és molt il·lustrativa. I és aquí el punt en què no coincidim, i que vostè tampoc no es posa d'acord amb el Tribunal de Comptes, i que no li admet les al·legacions, que és l'estalvi net. L'estalvi net és negatiu, vol dir que tot el que es fa es finança amb endeutament.

Un altre indicador que li posa també de rellevància el Tribunal de Comptes és l'autonomia fiscal, que és quina capacitat tenim amb els nostres impostos per fer front a la despesa de l'Estat. L'any 2019 és un 50 % i el 2018 era un 59 %. Per tant, està minvant, i dins el marc de la pandèmia (…) (No se sent bé 02:52:20) encara serà menor. Per tant, la lectura del Tribunal de Comptes, i és molt fàcil, és que, amb el que estem recaptant d'impostos, tenim per pagar el 50 % de la despesa del pressupost. Per tant, per això hi ha més deute.

No anem més lluny. I l'estalvi també el reflecteix, tot i que ara pot canviar. Pot canviar pel fet que hem fet emissions de bons a deu anys i a vint anys, i això comporta doncs un retorns diferents. Però això és un maquillatge, perquè al llarg, l'any 2030, se'ls trobaran. Per tant, aquesta és la precisió i això, Tribunal de Comptes. No l'hi dic jo, ho diu el Tribunal de Comptes. Per tant, dèficit més deute. Superàvit més deute. Problema estructural, perquè això no s'arregla amb imposició ni amb impostos ni pujant la pressió fiscal. S'arregla adoptant reformes profundes de calat.

Una que s'ha intentat abordar és la de les pensions. I m'ha sobtat molt que, dins el projecte de pressupost, hi hagi un canvi de la Llei del fons de reserva. No és menor, no és menor. Són els estalvis de les persones que han de cobrar la seva pensió, i es canvien els criteris per poder invertir en els mercats financers. I això no és fàcil de valorar. I això és un canvi de la Llei, i crec que no és de rebut fer un canvi d'aquesta magnitud en una llei del pressupost, en una llei d'aquest calat, quan aquí al Consell s'ha creat, fins i tot, una comissió d'estudi, un possible pacte d'estat (...) (no se sent bé 02:54:05) amb la comissió especial i es fan aquests canvis. Per tant, no és de rebut.

M'agradaria també entrar en altres dades que sí que em preocupen. I ho dic perquè se sàpiguen, perquè es comentin. Perquè crec que és la forma d'avançar.

Quan hem parlat de la reserva del Fons Monetari Internacional, vostè ha fet una menció d'importància, senyor ministre, ha dit «hem pogut fer col·locacions de deute internacional gràcies al suport del Fons Monetari Internacional». Hi estem d'acord, amb la col·laboració del Fons Monetari, digui-ho com vulgui. No em digui que no, això va ser l'emissió de bons verds i aquí ho posa, per tant… i és amb el Govern d'Andorra i està fet pel Banco Santander, el Crédit Agricole i els qui van col·locar els bons verds. Per tant, ho he tret d'aquí. El que li vull dir és que amb aquesta col·locació «de bons verds», per dir-ho clarament —i aquest és un tema que tenim pendent i un dia potser ho sabrem— van destinats al que són projectes verds sostenibles. I la pregunta és, quins són? Quins són aquests projectes que permeten recuperar 500 milions d'euros més el cost dels interessos i les comissions de col·locació? Que aproximadament seran uns 64 milions d'euros durant deu anys. El que s'ha fet ha sigut substituir pòlisses de crèdit que hi havia i altres productes financers i de finançament de projectes, com el Túnel dels Dos Valires, per dir-ho clarament, i això, bé, si en vol dir bons verds, són bons verds. Perquè no hi ha capacitat o la capacitat de retorn és molt limitada.

I li faig aquest incís perquè no és menor, i no és menor en un altre aspecte: dins el prospecte de col·locació —i aquí també hi ha un altre punt que seria important entrar-hi—, hi diu: «hem tingut molt èxit». Miri, si hi ha una cosa despietada, són els mercats financers. I això no va d'èxits. Després el preu és excessiu o potser hi ha moltes qüestions. Hi ha moltes formes de valorar-ho. No va de si tinc tanta oferta o demanda, perquè això impacta. I això tampoc ho tenim.

Però en aquest document sí que hi ha una sèrie d'elements que mereixen una reflexió important, que estan en la pàgina 14. Ja els ho vaig dir, i això ho escriuen vostès, i una de les persones que han contractat per (...) (no se sent bé 02:57:00). I són precisament els riscos que té el país. I dels riscos que té el país, un és evident, és a l'entorn de la pandèmia.

Si continuem passant pàgines, veiem que altres riscos que hi ha al país és la situació financera mundial. Aquí clarament es diu que no es pot assegurar que l'economia del Principat d'Andorra creixi en un clima econòmic global negatiu perllongat, i ho apunten com un risc. I és evident, perquè són (...) (no se sent bé 02:57:40).

Un altre dels possibles riscos, i aquest no és menor: és possible que l'emissor no pugui accedir als mercats de finançament adequats quan calgui o pateixi una pèrdua important de capital. En el pitjor dels casos, és possible que l'emissor no pugui refinançar préstecs significatius o que els préstecs siguin vençuts.

Un altre risc que també es posa en evidència són els relacionats amb l'activitat financera d'Andorra. En concret, una crisi en els serveis financers bancaris podria tenir un efecte advers sobre l'economia del Principat d'Andorra. I aquí es posa en evidència que el deute que tenen les entitats bancàries amb el Govern se situava en 411 milions i que el crèdit —per dir-ho de forma planera, perquè ens entengui tothom— que les entitats bancàries tenen deixades al país se situa en 3.256 milions (no se sent bé 02:58:44). I és una exposició important. És el que vostès mencionen com els riscos, i que nosaltres estem d'acord a treballar-hi per abordar-hi, i que en la darrera legislatura ja van crear una comissió especial amb una sèrie de recomanacions en aquest sentit.

També estem parlant del que pot passar en cas d'interrupció de sistemes tecnològics, com també estem parlant d'altres riscos, que no és menor, que ja n'hem parlat, com la qualificació creditícia sobirana del Principat d'Andorra: està subjecta a revisió a la baixa. Això, ho posa aquí, pàgina 18. Cita les últimes classificacions crítiques que hi ha hagut (...) (no se sent bé 02:59:28), però ningú diu que no li baixi. I si li baixen, serà un daltabaix. I si aquest daltabaix és al mercat financer internacional, això té un cost molt alt.

Per tant, aquests sí que són els riscos, i a aquests riscos se'ls ha de fer front. I aquests riscos són els que el Fons Monetari, amb la seva missió quan ve aquí a Andorra, el mes d'abril, els hi posa en evidència. I els ho està dient i ho classifica en dos grans blocs. Hi ha la pandèmia, s'ha fet el que s'ha fet, ens n'hem pogut sortir prou bé. A partir d'aquí, perquè aquest informe era del mes d'abril, no retiren les ajudes fiscals als sectors ja d'inici, avui dia ja veurem on ens porta i si s'ha de tornar a implementar. Creïn reserves, procurin generar inversions que incentivin el sector privat a invertir, inverteixin en sectors que diversifiquin el turisme i, en aquest cas concret, les connexions, perquè són molt limitades, dotin aquesta reserva del 12 %, que aquí l'estem dotant amb baix endeutament. Sí, sí, passant per la tresoreria del que tenen, però és deute.

Per tant (...) (no se sent bé 03:00:42) solidesa. Facin tot això i reforcin tot el sistema bancari. Reforcin, perquè la seva bretxa de liquiditat —i ho diu molt clar l'informe de les emissions— és zero. I el que hem de fer és reforçar-ho. Reforçar d'aprovar els fons del país per a les pròpies entitats i perquè el crèdit pugui fluir. I aquests són tractes de calat. I això no s'arregla amb quatre posicions a l'alça i a la baixa. I d'això crec que val la pena que se'n parli, i crec que val la pena que hi prestem atenció. I aquesta esmena a la totalitat va en aquest sentit. I si vol saber quin és el full de ruta, el full de ruta els l'ha marcat el Fons Monetari Internacional. Implementi'l, perquè els riscos són majors. Fetes aquestes precisions, després continuarem aportant altres dades empíriques, si és que val la pena continuar amb el debat.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Pintat.

Senyora Carine Montané, consellera general no adscrita, vol intervenir?

Ai, perdó, perdó! Perdoni, senyor ministre, és el seu torn.

El Sr. Èric Jover:

No sé si agrair-li-ho senyora síndica. (*Riures*)

Gràcies, senyora síndica.

Intentaré, ara sí, doncs ja entrar més en el detall d'alguns dels comentaris que s'han fet des de les forces de l'oposició, però primer m'agradaria agrair, agrair el suport que han mostrat els tres partits que donen suport al Govern, a no deixar tirar endavant doncs aquestes esmenes a la totalitat, i a més a més, també, agrair-los-hi la pedagogia que han fet amb moltes dades, que així jo també em podré estalviar, de molts elements, molts indicadors econòmics o molts elements que s'estan desenvolupant des dels diferents ministeris, gràcies —o que es volen desenvolupar—… gràcies al projecte de pressupost del 2022.

Dit això, començarem per la negada major. Una de les propostes que es fan des dels grups de l'oposició és retirar el pressupost. Llavors, jo crec que retirar el pressupost, evidentment, no és factible, perquè estaríem traient al Govern, a les administracions, la principal eina de gestió que tenim. És a dir, si em demanen de ser flexibles, de poder gestionar la incertesa que tenim a la pandèmia, que els hi reconec, els hi reconec completament que tenim aquest risc associat amb la pandèmia, i em negueu el principal argument, la principal eina que té el Govern per lluitar-hi. Des del Ministeri de Salut, des del Ministeri d'Afers Socials… Llavors, evidentment, és contradictori, i demano als grups parlamentaris de tirar enrere aquestes esmenes a la totalitat i doncs, intentar, en la mesura que els sigui possible, i entenent que el treball parlamentari doncs és feixuc, i associat al projecte de pressupost encara més, que siguin diligents, perquè, al més aviat possible, puguem tenir una Llei del pressupost vigent per a les diferents administracions i que puguem doncs, en aquest sentit, desenvolupar la nostra tasca i ajudar els ciutadans.

Vostè, senyor Pérez López, també per aquests elements genèrics, critica l'estructura de govern. Critica el nombre de ministres, critica doncs el nombre de secretaris d'Estat… em sembla bé que el critiqui, és lícit, però jo estic segur que és gràcies a aquest equip humà que hem pogut respondre, crec, que d'una manera satisfactòria. I si no, els ciutadans ja ho diran quan toqui, un dels majors reptes que hem tingut com a país, en els darrers anys o en l'època moderna.

Crec que ha estat gràcies, i em trec d'aquest debat, és a dir, deixo tan sols als meus companys, a la seva responsabilitat, el seu treball diari, i a més a més assumint de

vegades competències que no eren ni formalment les seves. Me'n recordo, durant una de les primeres fases de la pandèmia, que hi havia moltes competències que segurament els hi hagués tocat doncs al Ministeri de Salut, però evidentment estava completament centrat en la resposta més sanitària, i, en canvi, hi havia qüestions logístiques vinculades també amb el tema de salut, que ell evidentment, ni el seu equip, no se'n podien ocupar. I va ser gràcies a la generositat i responsabilitat, i sota el lideratge del cap de Govern que aquest equip de dones i homes van poder-ho tirar endavant.

Vostè ho critica, vostè pensa que estalviant un sou de ministre o d'un secretari d'Estat arreglaríem les finances del país. Estic convençut que no, i que la resposta que haguéssim donat a les necessitats del país, a les necessitats dels nostres ciutadans, dels nostres malalts o de les nostres empreses, hagués estat molt pitjor.

Així doncs, deixi'm aprofitar per agrair la tasca que han fet tots els meus companys. Evidentment, el ministre de Salut té un lloc especial en aquest agraïment, per lluitar contra la pandèmia i per intentar que, des d'un punt de vista sanitari, econòmic i social, ens en sortíssim el més ben parats possible d'una situació complicada. I aquí també faig extensiu l'agraïment cap a vosaltres, perquè és veritat que, amb el treball parlamentari que hem tingut, amb lleis urgents que hem hagut de votar, amb mesures urgents que hem hagut de tirar endavant, com per exemple, els pressupostos extraordinaris, més enllà d'algunes crítiques completament legítimes, hem trobat comprensió, hem trobat ganes de treballar pel país, ganes de donar-los les eines necessàries per tirar endavant la situació complicada que teníem tots plegats, més enllà dels clivatges polítics que tinguem.

Els temes de forma, senyor Pintat, que vostè diu que aquests temes de forma, al final, són temes de fons… Reconec que hem canviat el criteri en alguns elements, com, per exemple, els projectes d'inversió; com per exemple, la classificació funcional, però sota el paraigua de la Llei de finances públiques. No hem incomplert la Llei de finances públiques, i li donaré un exemple associat a la classificació funcional: vostè diu «és que hem passat dels cinc nivells que marca la Llei de finances públiques als tres nivells de la COFOG». No és cert, senyor Pintat. El que fem és els tres nivells de la COFOG els complementem amb dos nivells més per continuar seguint el que marca la Llei de les finances públiques i tenir una classificació funcional que respon a les expectatives. I no ho hem fet tan sols per al pressupost 2022, sinó que, a més a més, en la mesura del possible, hem reclassificat també el 2021 per intentar facilitar-los la feina.

És veritat, senyor Pintat, i això ho reconec, que el pressupost 2022, per aquests canvis, el fan més complex de treballar per als seus consellers. I és veritat, i els agraeixo la feina que hi esteu fent. Però, evidentment, el que no farem és, per estalviar-vos feina, quedar-nos immòbils. Si nosaltres pensem que els criteris han de fer que el projecte de pressupost sigui millor, ho farem. I ho tornarem a fer si cal.

I li'n dono un exemple: la classificació funcional. Miri, vostè em diu «és que, si no surt al BOPA, és com si no hi fos, o hi hauria de ser». Per començar, nosaltres complim amb la Llei de finances públiques, és a dir, que no cal fer una menció específica al BOPA. Però si vostè busca la Llei 28/2017 del pla estadístic, ja veurà que hi ha una activitat estadística, la 186, que diu «s'han d'alinear les despeses en funció de la classificació funcional de la COFOG». Però si vostè busca, també, el Decret del 17 de gener del 2018, també publicat

al BOPA, que s'anomena Decret d'aprovació del pla pressupostari per programar en el marc de la classificació funcional, veurà que també està previst a la COFOG. Així doncs, no és amb al·legoria i nocturnitat, que el Govern ha canviat aquest criteri, que s'emmarca en la Llei de finances públiques, sinó que hi ha una voluntat que anava tirant endavant.

Primer, des d'un punt de vista de gestió estadística, perquè l'Eurostat té el mateix criteri, i llavors el que hem considerat oportú és que, si ho fem des d'un punt de vista de despesa estadística, per què no fèiem la classificació funcional, la mateixa, donant compliment a la Llei de finances públiques també, seguint la COFOG? I no és tan sols Nacions Unides, sinó la majoria d'organismes internacionals consideren que la COFOG és la línia a seguir, perquè ens dona comparabilitat, tot i complir la Llei de finances públiques.

Els projectes d'inversió hi són, és veritat que hi ha un canvi de criteri, i jo crec que el criteri és raonable. És raonable. Abans el que es considerava com a projecte d'inversió era tot el que hi havia en capítol VI. Ara, el que donem és un abast complementari, més integrador, més transversal, del que és un projecte d'inversió. Però, de totes maneres, si vostè vol el detall de tot el capítol VI, evidentment que hi és. I, de fet, el programari que tenim actualment en funcionament té una fitxa per cada element associat amb el capítol VI, i té aquesta fitxa doncs que, evidentment, com tot allò que s'hagi d'inventariar, tot allò que s'ha d'activar, ja es pugui activar. Així doncs, aquesta informació no es perd, però sí que s'ha considerat que s'havia d'anar cap a projectes d'inversions que sigui més transversals, que de vegades fins i tot poden arribar a integrar capítol que no sigui capítol VI. Perquè si nosaltres destinem uns esforços, ja sigui de capítol I o de capítol II a un element d'inversió, doncs creiem que us hem de donar la fotografia perquè veieu exactament a què es correspon. I això, també, sota l'empara de la Llei de les finances públiques, sense necessitar modificació.

I l'altre element a què avui vostè no ha fet tanta referència, però que en compareixença en Comissió de Finances sí que ho va dir, és el dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. Nosaltres pensem que és una informació interessant. I és una informació complementària, no els estem traient cap informació per posar els Objectius de Desenvolupament Sostenible, sinó que els hi estem donant una dada, una eina d'anàlisi dels pressupostos de l'Estat nova. Llavors, crec que és interessant per a vostès, n'hem de treure encara més suc i aquí en som els principals responsables des del mateix Ministeri de Finances, però estic segur que també ens ajudarà a donar lisibilitat per als nostres ciutadans i també a nivell internacional del que és el pressupost del Govern d'Andorra, com s'estructura i quins Objectius de Desenvolupament Sostenible segueix.

Un comentari, senyor Pintat, sobre l'estalvi net. És veritat, tenim una diferència de criteri, no tant que incloguin o no incloguin aquest apartat de referència de l'estalvi net des del Tribunal de Comptes, sinó quines implicacions té. Ells, en el càlcul de l'estalvi net, tenen en consideració els refinançaments que toquen aquell any. Si hi ha un any que toca refinançar una partida de deute important, doncs l'estalvi net sortirà extremadament negatiu. Si hi ha un any on no hem de refinançar, i això ens passarà —i vostè ho ha dit— amb aquests nous venciments que estem promovent des del Govern, de cop ens sortirà un estalvi net molt positiu.

De fet, ni una cosa ni l'altra és certa, sinó el que hem de buscar és extreure'ns del refinançament dels deutes, és a dir, d'allò que ja tenim, tenint en consideració els dèficits que sumin i les despeses financeres associades a aquest manteniment del deute, què ens queda com a capacitat d'inversió. I, en aquest cas, el Govern, amb el model fiscal que té, sempre té una capacitat d'estalvi net positiva.

Llavors, el que estem comentant i dialogant amb el Tribunal de Comptes és que puguin complementar la informació que ja donen perquè sigui més entenedora i perquè quedi clar, per a vostès —però si vostès tenen aquest dubte, segur que altres ciutadans que es puguin interessar per l'informe del Tribunal de Comptes també poden tenir-lo—, de quines implicacions reals té això.

Ha fet un comentari amb què estic completament d'acord, i és associat amb l'endeutament. I aquí també responc a alguns dels comentaris que ha fet el senyor Pere López. Els mercats són despietats. És cert, és cert. És a dir, quan nosaltres fèiem col·locacions d'emissió de deute nacional, podíem comptar amb el sentiment, la identificació, el patriotisme dels nostres ciutadans que compraven doncs emissió de deute del Govern d'Andorra per ajudar-nos, ajudar-nos a tirar endavant un projecte. Però, evidentment, quan estem col·locant deute internacional a una vintena de països, no podem apel·lar al sentimentalisme. No podem apel·lar a aquest patriotisme inexistent, sinó que hem de donar dades fiables, de dir «escolti, vostè em deixa aquests diners i jo li tornaré aquests diners a tant temps amb un tipus d'interès a més a més, i això li provocarà un guany».

El primer que fa l'inversor internacional despietat —com vostè diu, que té tota la raó— és analitzar les capacitats d'aquell govern de ser creïble amb el que diu que farà amb aquests diners, creïbles els seus números financers i creïble la capacitat que té de retornar el principal, és a dir, de retornar el diner quan arriba a venciment. Doncs què tenim? Que, amb les condicions amb què ens hem posicionat en el mercat, doncs hem estat creïbles. Per què? Perquè ja no és una posició de Demòcrates per Andorra o de Ciutadans Compromesos o de Liberals d'Andorra, sinó perquè els nostres números són sòlids, digui el que digui el senyor Pere López. Perquè, quan nosaltres expliquem els nostres dèficits i l'evolució de les nostres despeses, fins i tot el 2021, quan hem passat de 65 milions a 129 milions de dèficit, és raonable. I si ho comparem amb els altres països, de fet, el nostre creixement d'endeutament per PIB ha estat menor que la majoria de països durant aquesta pandèmia. Així doncs, donem una carta de presentació que és creïble per a les agències de *rating*, que ens mantenen una bona valoració, i per als inversors despietats —que té tota la raó— que confien en el nostre rigor i que confien que els números que estem presentant, tot i els riscos que vostè ha anomenat, que pot trobar en el prospecte internacional de qualsevol emissió de deute de país, tot i aquests riscos. Perquè, quan expliquem aquests riscos, són riscos també raonables.

Doncs sí, segurament, si a nivell internacional tenim una etapa perllongada de decreixement, Andorra no podrà mantenir números positius. Amb això, ja hi està d'acord vostè, i jo, i segur que fins i tot el Pere López. Llavors, en aquests mercats despietats, hem aconseguit col·locar-nos a venciments superiors als que teníem, que això digui el que digui el senyor Pere López, doncs evidentment que és molt positiu i m'estranya, amb

els seus coneixements, que no accepti dir-ho aquí públicament. Doncs com més venciment, més tranquil·litat d'aquest país i amb uns tipus d'interès inferiors als que ens estàvem col·locant amb emissió nacional.

Així doncs, jo crec, evidentment, que és un element positiu el que hem estat fent. Vostè diu: «és que, si sumem els superàvits o els dèficits, l'únic que veiem és el deute incrementar-se». Un petit comentari, estem parlant de deute brut. És a dir, el càlcul d'aquest deute no té en consideració la tresoreria que tenim. Jo els he dit que tenim una previsió d'acabar l'any amb 147 milions d'euros als comptes corrents. Aquests 147 milions d'euros no estan comptabilitzats, és a dir, no es resten d'aquest deute. Si parléssim de deute net, estaríem 147 milions d'euros per sota.

Això és una miqueta com el que comenta el senyor Pere López quan ell parla de 1.700 milions de deute. No és veritat. No tenim, el Govern d'Andorra no té 1.700 milions d'euros de deute. El Govern d'Andorra, si es trobés en una situació de dificultat, podria activar fins a 1.700 milions d'euros de deute. És molt diferent.

El que em recomanaria el senyor Pere López, amb la seva anàlisi, és, per exemple, de tres pòlisses de crèdit que té el Govern d'Andorra, que computen fins a 100 milions d'euros —que no les estem disposant, que no ens estan provocant despeses financeres— d'anul·lar-les, perquè així tindríem 100 milions d'euros de menys capacitat d'endeutament. Doncs miri, senyor Pere López, jo prefereixo tenir aquest coixí, en la situació d'incertesa en què ens trobem, perquè si mai és necessari, si mai els nostres ciutadans ho demanen, si mai la covid torna malauradament no tan sols a tenir conseqüències sanitàries com les que estem tenint, sinó també conseqüències econòmiques, poder estar un altre cop al costat dels nostres ciutadans. Bé, vostè voldria que eliminéssim aquest coixí per tenir una fotografia de deute, de capacitat de deute doncs pitjor.

Vostè comenta el dèficit del 2021. Doncs, de fet, el gener del 2021, quan vam veure que malauradament la temporada d'hivern no començava, ja vam avisar el Consell General, i així consta al Butlletí del Consell i fins i tot al BOPA amb els diferents crèdits extraordinaris que hem fet. Ja vam dir que no podríem complir amb les previsions inicials, i ja vam dir, que quan tinguéssim una situació més estable, podríem tornar a assentar doncs un pla d'equilibri o un projecte de pressupost extraordinari amb dades més ajustades.

Si vostè s'extreu de l'element covid i anem, per exemple, al pressupost del 2019, el que trobarà és que és veritat: incomplíem amb el que vam dir, perquè vam preveure un lleuger dèficit de caixa i el vam transformar en un superàvit. No vam multiplicar per dos el dèficit. Vostè creu que, quan vam fer el pressupost 2021, teníem la capacitat de saber que malauradament tota la temporada d'hivern estaria completament tancada? Miri, vostè no ho sabia.

Ara, què hem de fer per al 2022? Què hem de fer? Jo m'he de basar amb dades empíriques, no amb sensacions, com vostè sembla que fa. Doncs, amb les dades empíriques que tenim, tenim que l'economia està reactivant-se a ritmes molt elevats. Tots els indicadors que han dit els meus companys així ho demostren. Però, a més a més, si agafem un indicador macroeconòmic, que realment és molt important per veure com té

capacitat de generar riquesa un país, com és el producte interior brut i la seva evolució, el que ens trobem és que és veritat que ens estem equivocant, però per ser massa conservadors.

Així, per exemple, en el pressupost del 2020 —les dades que teniu, fins i tot, incloses en aquesta documentació per al projecte de pressupost 2022—, tenim una caiguda per al 2020 del producte interior brut nominal de l'11 %. En el seu últim informe, el Departament d'Estadística ja diu que, amb les dades definitives —sabeu que el producte interior brut és un element que es calcula diferents vegades amb dades cada cop més definitives—, doncs estaríem al −10,2. Ja hi ha un diferencial de 0,8 punts.

La previsió per al pressupost 2021 de creixement és del 6 %. L'incomplirem, senyor Pere López, però també per ser massa conservadors. On ens situarem exactament? No l'hi sé dir, però segurament a prop del 7 o fins i tot per sobre del 7. Quines dades tenim per basar-nos en això? Doncs miri, les dades del primer, segon i tercer trimestre, que han estat d'un −25 %, no perdó, un −9,2 % el primer trimestre; el segon trimestre, un +25 %, creixements molt més importants que no pas als nostres països veïns o l'àrea euro, i el tercer trimestre, que l'hem tingut aquesta setmana, és del +5,5 %, que també està per sobre de les nostres expectatives.

Però fins i tot el Fons Monetari Internacional també ens ha dit, abans de saber aquesta dada del tercer trimestre, que ells pensaven que estaríem per sobre del 6 %. I no tan sols ens han dit que aquesta dada estaria per sobre, sinó que la nostra previsió de 7,1 per al 2022 també era conservadora, i que es pensaven que estaríem per sobre.

Així doncs, aquestes dades macroeconòmiques, que no es basen en el meu optimisme o en elements que em pugui inventar, ens indiquen que hauria de ser un any molt positiu.

Evidentment, si malauradament la pandèmia ens obliga a tancar la mobilitat, doncs haurem de tornar a passar per aquesta cambra i us explicarem les dades objectives que tinguem en aquell moment i quines mesures pensem que hem d'activar.

Vostè parla dels ingressos indirectes, de la comparativa que tenim amb el 2019 i amb el 2021 i que hem estat massa optimistes. S'ha oblidat d'incloure un parell de coses. És que, en aquests ingressos indirectes, hi ha noves figures impositives que s'activen doncs al 2022, com és la previsió d'una taxa sobre l'allotjament turístic. Hem tingut una consideració sobre mig any. I també la taxa verda, que s'aplica a partir de l'1 de gener. Sabeu que vosaltres, bé, la cambra en general, va decidir aplaçar-be l'entrada en vigor fins a l'1 de gener. Doncs això són expectatives, més enllà del creixement per les mercaderies que podem tenir.

Hi ha un altre factor que també hem de tenir en consideració, associat al pròpi tabac. Tot fa preveure que hi hagi una alineació progressiva dels preus del mercat espanyol sobre la tendència europea. Sap que durant diversos anys s'han mantingut estables els preus espanyols, mentre els preus francesos han anat pujant. La nostra legislació ens marca que sempre mantenim sobre el preu més baix un règim de competitivitat. De seguida que el preu espanyol pugi, doncs nosaltres podrem activar aquesta mesura, i això té un

impacte fiscal molt significatiu. I evidentment, serà un element que haurem de tenir en consideració.

Alguns elements potser més de detall. Afers Socials. Vostè diu doncs que… Bé, comencem per un element més general, perquè això sí que em sona cada any, la bossa de defensa del pressupost, senyor Pere López, què és: els vostres ingressos estan exagerats, hauríeu de ser molt més conservadors i preveure menys ingressos; el seu dèficit està exagerat, haurien de contenir-lo, i la vostra despesa és insuficient. Senyor Pere López, per sort, vostè no va haver de fer cap pressupost, perquè no sé com aconseguiria aquesta quadratura del segle. Perquè, és clar, menys ingressos, molta més despesa i menys dèficit, no acaba de quadrar. I ja li dic jo que si calcula el que costa una nòmina d'un secretari d'Estat o d'un ministre, no li arregla els números. Però entrem, per exemple, en Afers Socials, que incrementem, com hem dit, un 8 %. Comparem-nos amb abans de la pandèmia. Doncs, de fet, incrementem un 42 % la despesa en Afers Socials en ajuts directes a les persones i a les famílies, del 2019 al pressupost del 2022, 42 %. Passem de 17,3 milions a 24,5 milions.

O una altra dada interessant que mostra que estem al costat de les persones, justament utilitzant la COFOG, que no li agrada al senyor Pintat. Si agrupem la part corresponent als grups socials i als grups sanitaris, tindríem que el 26 % del pressupost del 2022 està destinat a això: social i sanitari. Estar al costat de les nostres persones.

Vostè diu… critica la manera en què fem despesa, i un dels elements que posa en relleu és la quantitat d'adjudicacions directes que hem realitzat. És veritat. Les adjudicacions directes que hem desenvolupat des del Govern d'Andorra en aquests últims temps han incrementat, com ho han fet tots els governs. Per què? Resposta immediata a les necessitats que tenia la nostra població associades a la covid.

Quan vostè diu que aquestes adjudicacions directes, i tot considera que són informes que no serveixen de res, no estan al costat de les nostres persones, doncs miri, gràcies a adjudicacions directes, hem tingut els ventiladors mecànics que, per sort, no vam haver de necessitar. És a dir, vam estar per sota de les necessitats que havíem planificat o escalat. Però jo crec que això era ajudar les nostres persones. I vam comprar també, per adjudicació directa, tests; vam comprar per adjudicacions directes doncs també els equips de protecció per als nostres sanitaris. Bé, tota una sèrie de coses que, amb la urgència, nosaltres i qualsevol dels països ho havíem de fer.

I li diré una cosa que és significativa, i a més a més d'un organisme que a vostè li agrada i que vostè va promoure des de fa molt temps que el Govern d'Andorra s'hi apropés: el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa. Com vostè sap, hem tingut un ajut de 12 milions d'euros, associat a despeses covid. I és un organisme extremadament rigorós i seriós, i ens va demanar doncs evidentment d'analitzar totes les despeses que havíem realitzat associades a aquest crèdit. I els vam aportar molta documentació i, a més a més, van fer fins i tot una visita *in situ* per poder doncs acabar de matisar detalls. Doncs hem rebut una carta felicitant-nos del rigor amb què hem desenvolupat les despeses en un moment tan complicat com el de la covid. És a dir, aquestes adjudicacions directes que s'emmarquen dins la llei, que en cap cas no són fora de la llei, doncs estaven argumentades, estaven objectivades i el que buscaven és respondre a les necessitats que

tenia la nostra població. I sí, el percentatge ha augmentat, però també vostè es descuida de dir que les observacions del Tribunal de Comptes, any rere any, des que Demòcrates està al poder, ha anat baixant. És a dir, el rigor amb què apliquem la llei és superior.

Fons Monetari Internacional. Vostè diu si hem de comptabilitzar els 75 milions d'euros o no. Miri, nosaltres no tenim dubtes sobre això. No és tan sols el nostre criteri, és el criteri d'intervenció general. És el criteri del mateix Fons Monetari Internacional. Però vostè em demanava de dir-li amb què… vostè en diu «fal·làcies», no. Miri, per exemple, amb el Fons Monetari Internacional. Perquè vostè —i podem tenir reculls de premsa a mansalva sobre això—… vostè deia uns costos, unes despeses associades al Fons Monetari Internacional, ara ja no en parla. Perquè, és clar, les despeses que tenim són inferiors als 2.000 euros anuals —l'hi dic de memòria, però l'ordre de magnitud és aquest. I evidentment, no justifiquen el seu posicionament polític que ha tingut i que ha anat desgranant, durant mesos i mesos, d'anar en contra d'aquest projecte.

Hem comentat —em sembla que ha estat vostè, senyor Pintat—, associat justament amb el Fons Monetari Internacional, el compromís o l'obligació que teníem —no sé quina paraula ha utilitzat— associat a la construcció de les reserves internacionals. Ells el que ens van dir és: «Un estat, per incrementar la seva resiliència financera, ha de tenir reserves internacionals, perquè, en cas de col·lapse important de la seva economia, doncs té un coixí fora del seu propi mercat financer per poder pagar doncs les obligacions que pugui tenir ell i les principals infraestructures del país».

Això és una cosa que a Andorra no s'havia constituït mai, aquestes reserves internacionals, i no ens marquen un termini, ni molt menys, perquè no és el seu lloc, però ens han avaluat aproximadament que al llarg del temps hauríem d'arribar més o menys a un 12 %. I el que sí que és veritat que ens han dit és: «Escolti, els mercats de tipus d'interès estan relativament baixos. Nosaltres pensem que els beneficis de poder dir que sou resilients financerament i que teniu aquestes reserves internacionals, per a nosaltres, són superiors als d'endeutar-se». Llavors, vist que —i això ja ho he dit en diversos pressupostos— la voluntat del Govern d'Andorra és sobrecapitalitzar-se, per si mai hi ha aquesta incertesa associada a la covid, doncs malauradament, es plasma durant el 2022.

Vist que ja estem d'acord a tenir una tresoreria una mica exagerada per poder afrontar si cal suspensions temporals de contracte de treball, si cal més tests, més vacunes, el que faci falta per a la nostra població, doncs, per què no, en lloc de tenir-ho a Andorra, una part la col·loquem doncs en un banc central —nosaltres estem treballant amb el banc central francès i l'espanyol— sota forma de reserves internacionals. Vol dir que són productes líquids que podrem utilitzar quan ho necessitem i ens dona aquesta solidesa, a més a més. Llavors, ens demanen —vostè ha fet el càlcul—… un 12 % se n'aniria als 300 i escaig milions d'euros. En el pressupost 2022, tenim la previsió d'anar utilitzant aquesta tresoreria doncs a 100 milions d'euros. Ha de comptar que, al Fons Monetari Internacional, ja hi tenim 140 milions d'euros que compten com això, és a dir, que ja estaríem a 240 milions d'euros i estem acabant d'analitzar la manera —si ho fem de manera ràpida o no— de constituir més aquestes reserves.

Però, de totes maneres, ja us proposem, en aquestes disposicions finals que no li agraden, una modificació de la Llei de sostenibilitat de les finances públiques, on el

compte de compensació es pugui gestionar com una reserva internacional. Aquells diners que tots estem d'acord que hem de bloquejar, per si mai tornem a tenir una situació de dificultat així, en lloc de destinar-lo a un compte corrent aquí a Andorra, ho constituïm com una reserva internacional.

Bé, en tot cas, vist que el temps també ja se m'està acabant, deixaria si hi ha alguna cosa pendent per a altres intervencions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Alguna intervenció?

Entenc que els grups no intervenen.

Senyor Pérez López, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, desitja intervenir?

El Sr. Pere López:

Sí.

La Sra. síndica general:

Doncs té la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies senyora síndica.

Volia fer… És que això ha anat tan ràpid que gairebé no ha donat temps a acabar de preparar les intervencions, però sí que volia replicar algunes de les coses que ha dit el senyor Jover i demanar-li, de nou, amb relació a les matèries, les qüestions d'habitatge que s'han plantejat per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. És a dir, si el Govern està compromès a estudiar favorablement mesures com la que hem proposat, perquè l'actual impost de registre voluntari, de què potser ens pot informar quina evolució està tenint i si està tenint una eficàcia o no està tenint eficàcia, doncs pugui veure's modificat substancialment i que això ajudi, contribueixi, o bé a les finances —a les malmeses finances públiques que vostè gestiona— o bé serveixi per poder incrementar els ingressos per part de l'Estat.

Tampoc hem tingut resposta sobre la proposta de construcció del recinte multifuncional. Una partida de 35 milions d'euros, si no hem vist malament en el pressupost, que es preveu construir sobre un terreny de lloguer. Després, amb relació a la previsió d'ingressos —i vostè ha dit que jo no he tingut la capacitat de preparar aquest pressupost—, permeti'm que li recordi que sí que he tingut l'ocasió de preparar, no un, sinó dos pressupostos. El fet que aquests pressupostos no tinguessin el vot favorable per

part de la Cambra no exclou que els departaments del Govern i tothom va treballar a preparar uns comptes. Uns comptes que, avui que parlem d'ingressos… uns comptes que, a més, potser li deixaré un exemplar del 2010, que estaria bé que en fes una llegida… uns comptes que contenen una memòria política sobre la línia d'aquests pressupostos, una cosa que vostès han deixat de fer. Hi ha una memòria purament administrativa i uns comptes que expliquen, justament, en algun d'aquests apartats, com es va calcular l'any 2010, un any d'incertesa, un any que veníem de la crisi financera del 2008, la previsió d'ingressos per a l'any 2010. Una previsió d'ingressos que —estic segur que ho ha mirat, perquè, si no, ja m'ho hauria tirat en cara— va ser prou acurada.

Veníem d'un moment molt complicat. Veníem d'un govern liberal que feia unes previsions d'ingressos una mica al seu estil, en què es preveien ingressos molt a l'alça i després les liquidacions estaven molt per sota. Aquí explica clarament com es van calcular els ingressos per a l'any 2010 i, d'una previsió d'ingressos de 307 milions d'euros per a l'any 2010 —que el pressupost de despeses no estigués en vigor, no vol dir que les previsions d'ingressos no fossin bones—, se'n van acabar recaptant 304 de reals, 307 de pressupostats. Cadascú doncs fa… encara ho hauríem pogut fer millor, però no vam fer pas una mala feina, també en un entorn d'incertesa i de crisi com hi havia l'any 2010.

Tornant a les seves previsions, senyor Jover, vostè realment creu que l'any 2022 serà millor que l'any 2019 a nivell de la xifra de turistes? Vostè creu que això és un escenari en què podem treballar i podem fer li confiança a vostè com a gestor dels comptes públics? Perquè a nosaltres no ens ho sembla, ja l'hi he dit abans. Nosaltres… no és només l'estimació que tenim nosaltres. Hem parlat amb gent del sector, i els pressupostos en molts àmbits s'estan fent amb una estimació bastant més prudent del que ha fet vostè en aquest exercici del 2022.

No ens ha contestat sobre, no només sobre el tema de l'habitatge, sinó sobre una part important de la darrera intervenció que he fet. Segurament tindrà l'ocasió de fer-ho ara, sobre els anuncis fiscals que vostè ha fet. Vostè va venir presencialment a la Comissió de Finances a explicar tota una sèrie de reformes de l'impost de societats. Després, com deia abans, ens va convocar al seu despatx per explicar-nos tota una sèrie de reformes, també, que incloïen els impostos comunals, que incloïa l'impost de plusvàlues, amb una preocupació —a mi em sembla— normal i gairebé obligada per a algú que està presentant cada any més de 100 milions d'euros de dèficit de manera recurrent. I havent-hi tota una sèrie de bosses de tributació que estan escapant. Vostè mateix ens va dir: «és inadmissible que hi hagi empreses que fan beneficis i que no paguin impost de societats». Això són paraules seves, al seu despatx, i jo crec que també a la Comissió de Finances, i hem d'establir una sèrie de mecanismes perquè aquí es pagui un mínim d'impost de societats.

No pot ser que empreses que guanyen diners paguin un 0 %, paraules seves. On està aquesta reforma? On està aquest nivell mínim de tributació? Vostè no se sent responsable de veure com empreses que guanyen diners no paguen res a l'impost de societats, mentre l'Estat està pràcticament cremat en la seva gestió, amb 104, 130, i aquest any cauran de nou 80, 90 o 100 milions d'euros més de dèficit? Què passa amb les plusvàlues? Vostè ens ho va explicar. No podem estar parats quan s'estan fent

contínuament transaccions immobiliàries que no tributen. Tothom sap que, cada any que passa, la plusvàlua va baixant. Vostè va dir que això no es podia permetre, que una plusvàlua havia de tributar sempre el 10 % mínim, i que els dos primers anys, per evitar qüestions especulatives, volia apujar el tipus al 15 %. On està aquesta proposta seva? La seva gestió, en aquest sentit, està essent pràcticament negligent. Vostè sap que hi ha gent que no paga. Vostè sap que s'estan guanyant dividends, s'estan guanyant beneficis en transaccions immobiliàries. Vostè sap que hi ha empreses que fan beneficis que no paguen impostos, i no fa res. Mentre, es presenten les liquidacions que s'estan presentant.

I crec que no hi havia res més.

Ah, sí, volia comentar un tema amb relació a les dades, que s'està parlant del creixement del PIB i que s'estan comentant. Hi ha una dada que és essencial en la nostra economia i que, si es mira l'històric de molts anys enrere, l'evolució de les importacions i la recaptació per duana té un traçat pràcticament equivalent a l'evolució del PIB al nostre país.

Aquesta és una dada fàcilment constatable, perquè el Departament de Duana publica eficaçment cada mes les dades. Doncs els ingressos acumulats per la duana fins al mes d'octubre del 2021 són 130 milions d'euros. Eren, el mateix període, 129 milions d'euros l'any 2020. Per tant, estem parlant d'un any a nivell de recaptació, el 2021, molt lleugerament per sobre del que va ser l'any 2020. I l'any 2019, aquesta recaptació acumulada fins al mes d'octubre era de 173 milions d'euros. Aquestes són dades molt difícils de discutir. Tot el que es consumeix en aquest país, o una gran majoria del que es consumeix en aquest país, passa cada dia per les duanes. Allà es registra, es generen els impostos corresponent als productes, i aquesta és una dada difícil de discutir.

Per tant, estem, l'any 2021, un 25 % per sota respecte al 2019 —un any que vostè va preveure que seria un −5 %—, i estem, aquest any 2021, amb unes dades que són pràcticament equivalents a les de l'any 2020. Aquesta és la foto real de la nostra economia, i aquesta és una foto que es pot contrastar fàcilment a la pàgina web de Duana.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat.

Com vostè vulgui, sí.

Parli tant com pugui a prop del micròfon per sentir. Gràcies.

El Sr. Josep Pintat:

No, senyor ministre, és que tenia el so tancat.

Ha costat, però al final ho ha reconegut. Primer negava que no ho havia escrit ni la memòria, i al final diu: «sí, he canviat criteris sota el paraigua de la Llei de finances». Doncs miri, no, vostè ha canviat criteris i ha licitat, per justificar-se, unes estadístiques aquí i allà. Són decrets que donen reglaments, i els decrets i els reglaments no estan per sobre la llei. Per tant, ja està. I a partir d'aquí, és la seva opinió.

M'ha dit que, de la classificació funcional que li he explicat, no és així. Bé, doncs, si no és així, miri-s'ho, perquè l'única cosa que he fet aquí és llegir-li la Llei de finances públiques. Ara, si em diu que el que està escrit en la Llei de finances públiques no és així, si no ho aplica, doncs no és així. Però jo només he dit això. I el que he llegit aquí són els articles que estan en la Llei de finances públiques. Per tant, ja queda clar. La Llei de finances públiques, aquest apartat, no s'ha aplicat per fer el pressupost. I això és el que hem estat dient tota la tarda i el que hem estat dient tots aquests dies. I, per això, crec que valdria la pena que aquesta esmena a la totalitat que hem presentat prosperés, per un tema de competència entre organismes, Consell i Govern. No es pot canviar la legislació a cop de criteris. Fi. Un dels passos que havíem de fer, ja l'hem fet, és l'esmena a la totalitat. Continuarem amb el treball.

Després em diu que a mi els criteris de les Nacions Unides no m'agraden. Això, ho dirà vostè. Jo l'única cosa que li dic és: si s'han d'aplicar, hi ha un principi que també es recomana, que és la transparència. Que tothom sàpiga quins són i com s'apliquen i que es plasmin en la legislació. Res més. Jo no dic si m'agraden o no m'agraden. I aquesta recomanació també l'hi vaig dir en la Comissió de Finances. Em diu: «Vostè, dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, no me n'ha parlat». Ja li'n vaig parlar l'altre dia. Allà estan posats. Està agafant explotacions de 91 milions d'euros que preveu de despesa de l'Estat i els transforma en Objectius de Desenvolupament Sostenible. Està molt bé. Jo no sé quins criteris ha aplicat dins aquests objectius, també l'hi vaig dir aquell dia. A partir d'aquí, si ens diu que això ajuda o és entenedor, l'única cosa que ha fet —perquè ens entenguem—… agafa la despesa i la *contempla* en el pressupost i diu: «Tot això són Objectius de Desenvolupament Sostenible».

Però si això és així, ho eren des que Andorra fa pressupostos. El que ha fet és transformar el pressupost amb uns criteris. Res més. Si creu que aporten valor, bé, no l'hi poso en dubte. L'única cosa que li he dit és quins són els criteris. De la mateixa manera que li he parlat dels temes del sector públic consolidat. I he dit que si està fet amb criteris d'equivalència, pot ser que estigui bé, però tampoc no estan explicats. I també s'hauria de veure alguna cosa que ho regulés que es pogués explicar.

Per tant, el que preocupa de la resta, i aquí faré unes precisions: jo no li he dit que els inversos són despietats. Jo m'he referit als mercats financers en la seva globalitat. I el que li he preguntat molt clarament és: vostè ha col·locat 500 milions d'euros en bons verds. I jo li dic quins són els projectes que li permeten el retorn d'aquests 500 milions d'euros amb els interessos. Perquè el que han vingut a fer—i n'hem parlat— és substituir finançament d'altres projectes que estaven aquí. Si vostè diu: «Reconegui'm que és fer col·locacions a llarg termini»... si sempre he dit que ho comparteixo, però també sempre he dit: «Doni explicacions». I també he dit que amb paràmetres, no n'hi ha prou de dir: «Si ells els compren perquè (...) (no se sent bé 3:42:00), però hi ha una sèrie de riscos

possibles que els hi posa aquí, en aquest manual —que és un manual que han fet vostès, amb (...) no se sent bé — i que són autèntics riscos de país. I aquests autèntics riscos de país, en una situació de pandèmia, que es poden complicar, doncs es poden multiplicar i degenerar en una crisi econòmica i no ens en sortirem. I sap vostè que una cosa és una crisis pandèmica, on tothom rema per anar en el mateix sentit, i que amb una crisi econòmica això no va així. I s'ha patit l'última el 2008. Perquè els interiors són diferents. (...) no se sent bé 3:42:34 i també li he recordat que, en la legislatura anterior, es va crear una comissió especial, precisament, per reforçar les mesures del sector financer. Res més. Si no volen, si ho volen obviar, ho obvien, no passa res.

Després, si volen entrar en temes de comptabilitat. El deute hi és, però tinc un coixí. Això no és així. Si parlem de pressupost, parlem de pressupost, si volem parlar de quantitat financera, parlem de quantitat financera. El deute, que és el que ja està reflectit en les liquidacions de Govern, són, perquè n'hi ha. I si diu que té un coixí i que el té en tresoreria, és que possiblement aquest estigui finançat per l'endeutament. Doncs no comencem a fer malabarismes, perquè això és confondre la població. I el Tribunal de Comptes el que està fent és comptabilitzar-ho com a deute. I vostè ho comptabilitza com a deute. I aquest deute després ha servit per comprar l'edifici o estar en caixa, o està en caixa… home, i millor que hi estigui. Perquè, tal com marca la situació, potser faran falta. Llavors, no faci tants jocs de paraules, que tots coneixem una mica com funcionen aquests mecanismes. Però tots aquests jocs de paraules no… Si jo intento portar un debat més alt dels riscos que vostès mateixos apunten i de com afrontar-los, i m'està dient aquí jocs de paraules perquè després li sortirà millor, doncs si es queda tranquil, es queda tranquil. El que fa és enganyar tota la ciutadania. A mi no. A la ciutadania, sí. I jo li porto elements de reflexió.

Crec que és tot el que havia de dir, per tant, ho deixaré aquí, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Govern, desitja intervenir?

Senyor Jover, té la paraula.

El Sr. Èric Jover

Sí, gràcies senyora sindica.

Començaré pel senyor Pintat. Miri, no era la meva intenció fer jocs de paraules, sinó clarificar, perquè, a més a més, sí que hi ha algú que fa jocs de paraules en aquesta sala, i no és exactament vostè, i que vol confondre la ciutadania parlant de capacitat d'endeutament o de deute real. I llavors, jo crec que era necessari explicitar què és el deute brut i que és el deute net. Nosaltres, seguint les consideracions internacionals i les del Tribunal de Comptes, considerem el deute brut. És a dir, aquesta tresoreria per a nosaltres és com si ens l'haguéssim gastat, i estic d'acord amb vostè i amb el seu criteri que és millor tenir els comptes per, si hi ha situacions d'incertesa, poder-los utilitzar. Però

ha d'entendre que, vist que s'estira molt les definicions i que, des de la bancada, de més a sota, doncs es vol fer que la gent no entengui exactament les coses, doncs de vegades és important clarificar alguns elements.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Miri, té raó. Té tota la raó del món. Classificar la despesa del Govern d'Andorra en Objectius de Desenvolupament Sostenible no fa que el Govern d'Andorra gasti més en desenvolupament sostenible, però mostra dues coses: primer, la voluntat del Govern d'Andorra que es pugui analitzar la seva despesa sota el criteri, sota el focus, sota el prisma dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, i, després, ens permetrà veure justament l'evolució dels pressupostos en aquests criteris i quins són els Objectius de Desenvolupament Sostenible que es prioritzen o que s'incrementen d'un any per l'altre. Ens dona més informació. Per si sol és un element que fa que sigui més sostenible el Govern? Doncs no, però ens dona molta més informació, i jo crec que això és interessant.

La COFOG. Miri, si ho recordo bé, les va desenvolupar les Nacions Unides el 1999 i amb criteris internacionals d'aplicació. Ja li facilitarem el manual d'aplicació. Però està clar de quines tipologies de despesa s'han d'imputar a cada lloc. De la mateixa manera que per als Objectius de Desenvolupament Sostenible també.

L'emissió de deute. Doncs té tota la raó. Quan fem bons verds socials i sostenibles, ho hem de relacionar amb projectes que siguin associats a la sostenibilitat, a despesa social o a despesa verda. I és veritat que no obligatòriament vol dir nous projectes. Per què? Perquè el Govern d'Andorra no ha esperat a tenir una emissió de deute de bons verds per fer projectes verds. No ha esperat a tenir aquesta emissió de deute de bons socials per fer despesa social.

El que hem hagut de fer —i això no ho ha fet el Govern d'Andorra, sinó un dels nostres col·locadors, que és Crédit Agricole, que són especialistes en categorització—… hem hagut d'analitzar tota la despesa del pressupost del Govern d'Andorra per poder veure a què se li podia posar una etiqueta d'un color o d'un altre, què es podia considerar elegible sota aquest criteri de emissió de deute sostenible verda i social.

I, a més a més, no ens hem parat aquí, sinó que, quan vam anar als mercats, vam fer que una empresa especialista externa ens audités, que era Vigeo Eiris, que va dir que, per a una emissió inaugural d'aquesta tipologia de bons, la qualitat de la categorització que havíem fet, no tan sols nosaltres, sinó gràcies a Crédit Agricole, havia estat excel·lent.

I sí, no és que de cop gastem 500 milions d'euros més que no estàvem gastant, sinó que refinancem el nostre deute en base de projectes que existeixen dins el nostre pressupost i que segueixen aquestes categories. I això el que fa és mostrar la voluntat del Govern d'Andorra d'alinear-se cap a aquest sentit i, a més a més, els mercats financers acostumen a donar una prima de preu als productes que estan associats amb la sostenibilitat. Així doncs, crec que és un element interessant i que s'ha de tenir en consideració.

Vostè diu que no tenim en consideració les conclusions de la comissió especial associada al sector financer que es va desenvolupar durant la passada legislatura. Miri, sí. De fet,

em sembla recordar que un dels elements era justament d'analitzar l'interès d'adherir-se al Fons Monetari Internacional. Hi ha altres elements molt importants per al sector financer que estem treballant, ja directament des del Govern o en conjunció amb l'Autoritat Financera Andorrana per poder tirar-ho endavant.

Hem fet canvis de criteris, sí, l'hi admeto, dins el marc de la llei, però no és el primer cop que ho fem. De fet, el 2020, vam reclassificar les transferències als comuns, perquè tot era capítol IV i vam considerar que el millor criteri era fer capítol IV i VII, en funció de les proporcions de liquidat amb inversió i despesa corrent que estava en el Tribunal de Comptes.

El 2021, vam tornar a fer un canvi de criteri sobre el capítol I. Estàvem fent unes provisions per a les jubilacions dels treballadors públics, que ho estàvem considerant com a despesa com a capítol I, quan, de fet, és una despesa futura i ha d'anar —l'hi dic de memòria— en un capítol VIII. Anem fent canvis de criteri. El que és important és explicar-los i fer el mateix canvi sobre l'any de comparació, perquè vosaltres tingueu els elements de comparació necessaris per poder jutjar i criticar, si escau, els pressupostos del Govern.

Senyor Pere López, sí, és veritat que m'havia oblidat d'alguns temes, gràcies per recordar-me'ls. Miri, més enllà, que això no és una sessió de control al Govern, sinó que hauria de servir per explicar doncs també altres coses, i segurament el programa alternatiu que vosaltres teniu, que, com ens ha quedat clar, és ingressar menys, pagar més i aconseguir un menor dèficit, la quadratura del cercle.

Dit això, l'impost sobre els habitatges buits. És que no és voluntari. És a dir, si voleu, fem… facin l'esmena que vulguin, però és que és una obligació. El que passa és que el període de meritació acabava el 31 de desembre d'aquest any, i la liquidació corresponent es farà el primer trimestre de l'any que ve. I, a més a més, com no pot ser d'una altra manera, l'Agència Tributària té capacitat d'inspecció per, un cop s'hagi acabat aquest procés, anar a revisar i imposar les sancions, com li permet a l'ordenament tributari corresponent, d'aquells pisos que no s'hagin registrat i que no hagin liquidat l'impost sobre els habitatges buits. Llavors, si vostè vol fer una esmena a la Llei de pressupost en aquest sentit, em sembla bé, però és redundant amb l'ordenament jurídic que ja tenim, que vostè no coneix.

Dit això, en la meva primera intervenció ja he parlat d'habitatge, i crec que hem destacat que fem projectes d'habitatge social, tindrem doncs la cooperació amb la Fundació Armor perquè aquest any es farà efectiu, tirem endavant la inversió de la Borda Nova associada a habitatge a preu assequible, amb un import en què podem arribar fins als més de 10 milions d'euros i que ja està iniciat amb una despesa associada a 400.000 euros. Ajudem als ajuts a l'habitatge, hem incrementat de manera notable aquest volum i hem flexibilitzat els criteris d'accés eliminant alguns topalls perquè sigui més fàcil, sobretot per als joves, doncs poder accedir a aquesta tipologia d'ajuts. Desenvolupem, i com no pot ser d'una altra manera, perquè tots hi estem d'acord, perquè l'habitatge és un problema real, doncs polítiques públiques molt més ambicioses del que hi havia abans per ajudar els nostres ciutadans.

Vostè diu: «Com pot ser… És a dir, el turisme, com vostè pot preveure que el 2022 serà millor que el 2019?». Bé, jo agafo una dada objectiva. És una dada que vostè també pot trobar, evidentment, perquè és una dada pública. Deixi-me-la trobar. Miri, el nombre de turistes que hem rebut a Andorra l'octubre del 2021 és un 47,6 % comparat amb el 2020 —això és relativament fàcil—, tot i que a l'octubre no va ser un mal mes el 2020, però és un 8,4 % superior al 2019. Li agafo un mes, hi ha diferents mesos on ja hem superat el 2019 en turistes, que són la gent que pernocta al país i que, a més a més, això ens aporta més riquesa al país. En excursionistes, estem lleugerament per sota. En nombre de visitants, és a dir, la suma de les dues tipologies, estem a nivells relativament similars, un pelet per sota del 2019. Evidentment, no em compti el primer trimestre, que és la trampa que ha fet amb els ingressos de duana. Evidentment que el primer trimestre del 2021 ha estat molt dolent. En tot. Ja sigui en turisme o en ingressos de duana.

Ara bé, si tornem als ingressos de duana, que vostè em diu que és una dada tan fiable, doncs miri, analitzem. A partir del primer trimestre, ens trobem a nivells similars al 2019, algun més un miqueta per sota, algun mes una miqueta per sobre, i superiors en molts casos al 2020. Exemple: novembre, la dada més recent que tenim. Novembre de 2021. Ingressos, els generals, en totes les tipologies: 24,3 % superiors al 2020 i 3,5 % superiors al 2019. I si ens fixem en altres mercaderies, que és on traiem els combustibles, on traiem el tabac, on traiem les begudes alcohòliques, ens trobem amb un 17,8 % més que al 2019 i un 52,9 % més que al 2020. És a dir, dades significativament millors. És a dir, si la pandèmia obliga a tancaments i mobilitat importants durant el 2022, no es compliran les dades d'ingressos? Doncs no, no es compliran les dades d'ingressos i vindré aquí a explicar les dades i quines correccions hem de fer. Que amb les dades, els fets que tenim actualment, podem preveure que el 2022 pot ser un bon any per a l'economia andorrana a nivells similars o superiors al del 2019? Doncs miri, són les dades que tenim sobre la taula, senyor López, són les que tothom té i que vostè també té.

El recinte multifuncional doncs és un d'aquells atractius que estem intentant desenvolupar. Pensem que l'oferta turística, l'hem d'aconseguir ampliar i, evidentment, és un projecte en què creiem i que busquem tirar endavant.

Crec que he respost més o menys tots els diferents elements.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Jover.

Alguna altra intervenció?

El senyor Pere López, per al Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Tornant sobre el tema dels pisos buits, que diu que jo no conec bé el sistema, potser és vostè el que no el coneix bé. Evidentment, els pisos que estan inscrits, meriten impost i paguen impost, però la inscripció en aquest registre és voluntària. Per tant, el que nosaltres volem fer és aquesta inscripció… no ho sé, vostè senyor Espot, diu que no, potser em podrà dir quants pisos estan inscrits en aquest registres, és a dir, per saber si realment és rellevant la xifra de pisos que estan inscrits. No sé si aquesta informació, crec que es deu poder saber d'alguna manera, és a dir, quants pisos, d'aquests 8.500 pisos que, segons algunes estadístiques, estan buides formen part d'aquest registre. Suposo que el ministre ens ho podrà aclarir.

Després, ha dit diverses vegades ja allò de la quadratura del cercle, és allò d'ingressar menys… No, nosaltres ja li hem dit, i nosaltres no hi tenim cap problema, nosaltres és ingressar més —ja l'hi reconec, senyor Jover—, ingressar més, nosaltres no permetríem el que està passant: que empreses que fan beneficis no paguin impost de societats. Nosaltres no permetríem que les plusvàlues immobiliàries —que estem molt contents que es produeixin— no tributin al nostre país. I per tant, ingressar més, per començar, no es pot ingressar menys.

Segon, gastar millor. Gastar molt millor que vostès. Molt millor que vostès. Recordo que, en un moment de crisi, vostè diu que el sou d'un ministre… Un ministre no té un sou només, un ministre té un departament, una secretària, una sèrie de despeses. És a dir, un ministre o un secretari d'Estat genera molta despesa al seu voltant. Nosaltres, en un moment de crisi, l'any 2009, vam estar en un govern amb sis ministres. Vostès estan amb dotze, amb dotze secretaris d'Estat i no hi ha una relació similar de càrrecs i assessors mai en la història del nostre país.

I després és un tema de prioritats diferents. És a dir, no només el pressupost s'ha de mirar amb volum de centenars de milions. És a dir, un pot decidir fer una inversió com la del recinte multifuncional, a 35 milions d'euros. Nosaltres, que veiem que aquest pot ser un projecte interessant, però de cap manera ni amb aquest pressupost ni en un terreny de lloguer, perquè estic convençut —no m'ha contestat— que vostè no es gastaria —ja no dic 35 milions d'euros—, no es gastaria el seu pressupost fent un equipament en un terreny de lloguer, n'estic convençut, que no ho faria. Per tant, es poden destinar part d'aquesta inversió, o d'altres inversions que es puguin fer, doncs allà on avui en dia hi ha la prioritat. I la prioritat, avui en dia al nostre país, no és en cap altre lloc que en tema d'habitatge. I vostès no han volgut, ni volen invertir en habitatge, en habitatge públic, en habitatge a preu assequible, qualsevol de les modalitats que siguin més enllà dels pisos socials que han anat constituint.

Per tant, aclarim senyor Jover, l'eficàcia d'aquest registre dels pisos buits i saber quants pisos estan avui en dia inscrits en aquest registre.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Senyor Pintat, desitja intervenir pel Grup Parlament…?

No?

Senyor Jover, pel Govern.

El Sr. Èric Jover:

Sí, gràcies senyora síndica.

Miri, començarem per l'anècdota, amb la seva experiència. Veiem que el nombre de ministres no és un indicador sobre la bona gestió política, així que no crec que sigui un element a tenir en consideració. Dit això, de totes maneres, els electors ja decidiran. És a dir, jo crec que vostè no és ningú per jutjar l'equip de Govern: si és massa elevat o no, sinó que ens avaluaran la gestió que hem desenvolupat amb els equips que som, les properes eleccions. És quan toca. Vostè té *a prioris*? Bé, ja li hem sentit molts *a prioris* durant molts anys. Potser massa i tot.

Dit això, habitatges buits. Miri, li llegeixo l'article 26, punt 7, de la Llei 3/2019, del 17 de gener, de mesures urgents relatives a l'arrendament d'habitatges. El punt 7 diu: «L'Administració tributària liquida l'impost sobre habitatges buits d'acord amb les dades que constin en el Registre d'Habitatges Buits. Els titulars d'habitatges buits obligats al pagament d'aquest impost han de donar-se d'alta en aquest registre». En cap cas, no existeix una voluntarietat. Quants pisos, quants habitatges buits hi han inscrits? Miri, no ho sé, però el que sí que li dic —i això és una voluntat clara del Govern i jo, com a responsable de l'Agència Tributària— que, un cop finalitzi aquest procés de meritació… l'hi dic de memòria, però que crec que finalitza el 31 de desembre del 2021, un cop tanquem la liquidació, que es farà durant el primer trimestre, obrirem les inspeccions tributàries corresponents. I aquells obligats tributaris que no s'hagin inscrit al registre, però que, per la tipologia d'habitatge que tenien, tinguin la consideració d'habitatge buit, estaran sancionats. És a dir, no estem fent cap regal a ningú, senyor Pere López. El que passa és que hem d'acabar de tenir el procés de meritació, fem la liquidació i després anirem a veure els obligats tributaris amb les dades d'inspecció que tenim, les potestats d'inspecció que són relativament importants a l'Agència Tributària, per buscar aquests responsables.

Miri, vostè m'ha parlat diverses vegades, i és veritat que me n'he oblidat, del model fiscal. Primer, vostè dir que som negligents pel fet de tenir durant dos exercicis un dèficit pressupostari de 100 i escaig milions d'euros cadascun per lluitar contra la covid… Jo crec que hauríem estat negligents i segurament irresponsables si no haguéssim generat aquests dèficits i si no haguéssim estat al costat dels nostres ciutadans. Això és el que hagués estat negligent. I, també, jo crec que vostè, que és sabedor dels sistemes fiscals com funcionen, sap molt bé que si la llei la tinguéssim ara a tràmit parlamentari, ja, igualment no es podria aplicar immediatament, sinó que hauríem d'esperar un exercici fiscal sencer, i això ens portaria a la recaptació al següent. És a dir, estem parlant dels ingressos que podríem començar a tenir a partir del 2024.

Així doncs, la reflexió no s'atura, i segurament vaig cometre l'error de parlar-ne amb vostè, perquè he tingut xerrades amb altres grups parlamentaris —de fet, amb tots els grups parlamentaris—, amb molts actors econòmics, amb els comuns, per avaluar doncs quins eren els punts de vista sobre la reforma fiscal, i des del Govern hi estem treballant i evidentment que no hi renunciem. I, a més a més, vam recollir dels grups de la majoria —i el Govern doncs creu que va ser una bona cosa— una proposta de resolució del senyor Pintat de dir: «Escolti, més enllà de les reformes puntuals que s'estiguin desenvolupant, val la pena fer una reflexió més de cara al model fiscal», per exemple, tenint en consideració doncs els comuns, com vostè ha dit, per mirar doncs això: quins impactes té, què es pot fer en properes legislatures.

I d'aquesta reflexió estratègica, de fet ja, han rebut la meva carta demanant quina és la persona que vosaltres designeu i enviat també aquesta carta a altres actors, com poden ser els comuns, perquè també han de participar d'aquest debat. I, a principis de l'any vinent, convocarem la primera reunió per poder començar a posar fil a l'agulla. No renuncio a la política que li vaig explicar i una de les reformes bàsiques, però tampoc no em faci dir coses que no he dit. Per exemple, el fet que en el règim de plusvàlua en alguns casos hi hagi aquesta degradació fins al 0 % a mi em sembla correcte. El que ja li dic és que la reforma que estem afinant integra l'impost sobre les plusvàlues amb els altres impostos existents. Perquè, més enllà de fer retocs amb què puguem recaptar més o menys, el que també volem és simplificar el model fiscal per als nostres administrats.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Alguna altra intervenció?

Si no hi ha més intervencions, com és el cas, es dona per acabat el debat i procedim a la votació de les dues esmenes a la totalitat presentades.

En primer lloc, procedirem a la votació de l'esmena a la totalitat presentada pel M. I. Senyor Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, recordant que «sí» és sí a l'esmena i «no» és no a l'esmena.

En aplicació de l'article 74 del Reglament, procedirem a la votació a mà alçada.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

11 vots a favor, 16 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat queda desestimada l'esmena a la totalitat.

Continuarem amb la votació a l'esmena a la totalitat presentada pels M. I. Senyors Josep Pintat, Joan Carles Camp i Oliver Alis, consellers generals del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, recordant que «sí» és sí a l'esmena i «no» és no a l'esmena.

En aplicació de l'article 74 del reglament, procedirem a la votació a mà alçada.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

11 vots a favor ,16 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat, declaro desestimada l'esmena a la totalitat.

Finalment, recordo que el termini per presentar esmenes a l'articulat segueix obert fins al proper 9 de desembre del 2021 fins a les 13:30 h.

Punt número 2.

Examen i votació de la proposició de Llei qualificada de transparència i accés a la informació pública.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Economia ha estat publicat en el Butlletí número 126/2021, del 8 de novembre.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió, en substitució de la M. I. Senyora Maria Martisella González, nomenada ponent per part de la Comissió, la M. I. Senyora Núria Rossell Jordana.

La Sra. Núria Rossell:

Gràcies, senyora síndica.

El passat 20 de gener, la Comissió Legislativa d'Economia va nomenar la consellera general Maria Martisella González ponent de la Proposició de Llei qualificada de transparència i accés a la informació pública. Atès que la ponent no pot estar present en la sessió plenària d'avui per motius de salut, passo a exposar l'informe de la comissió relatiu a aquesta proposició de llei en nom seu.

Fa ja més d'un any i mig, el 13 de maig del 2020, va ser presa en consideració per aquesta cambra, per assentiment, la proposició de Llei qualificada de transparència i accés a la informació pública, iniciativa tramesa pels presidents dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos.

Durant vuit mesos, del 14 de maig del 2020 al 12 de gener del 2021, els consellers generals van poder analitzar i presentar esmenes a l'articulat d'aquest text. Sent 98 esmenes les finalment presentades: 50 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata; 17 esmenes de manera conjunta per part per part dels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal; 1 esmena per part del Grup Parlamentari Demòcrata, i 30 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents. La proposició de llei i les esmenes presentades van ser trameses a la Comissió Legislativa d'Economia el 13 de gener del 2021. Dita comissió va examinar les esmenes presentades i, des del mes d'abril, es va estar reunint per debatre i votar-les. En total, es van celebrar onze reunions: el 21 i 28 d'abril; el 12 de maig; el 2 i 30 de juny; el 15 i 22 de setembre; el 6, 13 i 20 d'octubre, i el 3 de novembre del 2021, en el decurs de les quals es van aprovar 21 esmenes, 13 per unanimitat i 8 per majoria. Es van transaccionar 37 esmenes, 15 per unanimitat i 22 per majoria. Es van rebutjar 36 esmenes, es van retirar 4 esmenes i es van aprovar 3 esmenes tècniques.

És oportú ressaltar que, del treball en comissió, s'ha introduït un nou títol, el quart, relatiu al govern obert, i s'ha modificat l'intitulat de la Llei i s'ha afegit una disposició final. La proposició de llei només afecta parcialment qüestions relacionades amb la regulació dels drets i llibertats fonamentals, i en no ser íntegrament qualificada, la Comissió ha considerat escaient suprimir de l'intitulat l'adjectiu «qualificada» i afegir una disposició final, la desena, per informar de les parts de la Llei que tenen caràcter qualificat, les quals són: els articles continguts en els capítols segon i tercer del títol II, que són deu articles; els relatius als drets d'accés a la informació pública i el seu exercici; els articles del capítol

quart del títol II, amb sis articles; els relatius a la informació reservada d'Estat. El títol III, títol compost per un únic article, l'article 28, en què s'estableix l'obligació de declaració de patrimoni per a les persones que ocupen càrrecs representatius o d'especial responsabilitat. La disposició final primera, disposició que modifica els articles 377 i 387 del Codi penal, articles relatius a la revelació de secrets i el finançament il·legal dels partits polítics, respectivament. I la disposició final quarta, que modifica els articles 7, 15, 23 i 37 de la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral per ampliar el seu àmbit d'aplicació a les associacions i agrupacions de persones que, havent concorregut a eleccions, obtinguin representació o mantinguin activa la seva participació política.

De tots aquests treballs efectuats, se'n desprèn l'informe de la comissió que avui, en nom de la ponent, exposo davant aquesta cambra.

Moltes gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Acabada la intervenció de la ponent, proposo procedir al debat i votació de les reserves d'esmena i continuar després amb el debat de les altres parts del text.

Us informo que s'han presentat 13 reserves d'esmena per la M. I. Senyora Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, les quals seran defensades en quatre agrupacions. Agrupació primera: reserves d'esmena 1, 2, 3, 4, 5, 11 i 12. Agrupació segona: reserva d'esmena 6. Agrupació tercera: reserves d'esmena 7 i 8. Agrupació quarta: reserves d'esmena 9, 10 i 13.

Comencem pel primer grup de reserves d'esmena presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Reserva primera: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 6 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 1. Reserva segona: reserva esmena que es correspon a l'esmena número 9 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 3.1.c. Reserva tercera: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 11 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 3.2. Reserva d'esmena quatre: que es correspon a l'esmena número 14 de l'informe de la ponent d'addició d'un article al títol segon. Reserva d'esmena cinquena: que es correspon a l'esmena número 27 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 8. Onze: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 86 de l'informe de la ponent d'addició d'una disposició final, i dotze: reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 87 de l'informe de la ponent d'addició d'una disposició final.

Intervé per defensar les reserves d'esmena la senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora síndica.

M'excusaran la veu, però és que tinc un problema amb una oïda i potser em sentiran malament. Si hi ha qualsevol cosa, doncs agrairé que m'ho facin saber.

Per facilitar el debat d'aprovació de la Llei de transparència d'accés a la informació pública, vam agrupar les esmenes en quatre grups. En aquesta primera agrupació, que correspon a les esmenes 6, 9, 11, 14, 27, 86 i 87 de l'informe del ponent, recuperem les nostres esmenes discutides i debatudes en comissió relacionades amb l'accés a la informació pública.

La primera esmena, l'esmena 6, de forma general i per principi, entenem que per la rellevància d'aquesta Llei era necessari emmarcar bé l'objecte i per aquest motiu proposàvem que en l'apartat 2 de l'article 1 s'afegís el redactat següent: «La finalitat d'aquesta llei és establir un sistema de relació entre les persones i l'Administració pública i altres subjectes obligats, fonamentat en el coneixement de l'activitat pública, la incentivació de la participació ciutadana, la millora de la qualitat de la informació pública i de la gestió administrativa». A aquest paràgraf, hi afegíem: «i l'impuls de l'avaluació de polítiques públiques, la garantia del retiment de comptes i la responsabilitat en la gestió pública». Aquesta era la part que ja vam expressar en comissió i que avui fem la corresponent reserva d'esmena.

Pel que fa a l'àmbit d'aplicació subjectiva de la Llei, incorporàvem amb les esmenes 9 i 11 de l'informe del ponent els coprínceps i els seus serveis com a subjectes obligats en el compliment de les disposicions dels títols II, que és Transparència i accés a la informació pública, i el títol III, Declaració de patrimoni.

Entenem que totes les institucions públiques s'han de sotmetre als principis de transparència. Per exemple, el copríncep francès està sotmès, com a president de la República Francesa, a la Llei francesa d'accés a la informació pública, de Decret 2005-1755, relatiu a la llibertat d'accés als documents administratius i a la reutilització de les informacions públiques, que va ser en part millorada i ampliada pel Codi de relacions entre el públic i l'Administració l'any 2016. També està sotmès a les Lleis 2013-906 i 2013-907 relatives a la transparència de la vida pública. Per tant, no es pot entendre que una institució andorrana no es pugui sotmetre a una llei de transparència.

L'altra reserva d'esmena, l'esmena número 14, és relativa a afegir a la llei els principis generals de les obligacions de transparència. Entenem que, per fer efectiu el principi de transparència dels subjectes obligats, és imprescindible que es dotin de les eines de gestió documental. Per això, es proposava afegir un article al títol II amb un seguit d'actuacions que els subjectes obligats havien d'adoptar, des de difondre la informació pública d'interès general de forma objectiva i veraç, perquè les persones puguin conèixer l'actuació i el funcionament de l'Administració pública i puguin exercir-ne així el seu control, organitzar i classificar la documentació i facilitar-la en formats fàcilment comprensibles i que permetin la interoperabilitat i la reutilització de la informació. La gestió documental és una eina imprescindible en qualsevol política de govern obert per assegurar una administració pública transparent i democràtica al servei dels administrats i també assegurar un patrimoni documental íntegre i de qualitat. Si no ens dotem d'aquestes eines i recursos de gestió documental, difícilment les administracions podran afrontar els reptes que aquesta llei contempla.

Una altra reserva, l'esmena número 27, era la relativa a les limitacions d'accés i partint de la base que, per exemple, la protecció de les dades personals, la protecció dels interessos econòmics o comercials d'una persona física o jurídica, inclosa la propietat intel·lectual, industrial i la informació empresarial estratègica i el secret professional, ja compten amb la protecció d'altres textos legals, no els afegíem al llistat d'informació, la divulgació de la qual pot comportar un perjudici, per exemple, a la defensa i a la seguretat nacional, a les relacions internacionals i les obligacions de confidencialitat assumides en mèrit dels acords internacionals, la seguretat pública o la protecció del medi ambient. D'altra banda, i en coherència amb les esmenes relatives als coprínceps, no estaven d'acord en restringir l'accés a la informació relativa als seus serveis.

Pel que fa a les esmenes 86 i 87, es tractaven sobre l'accés a informacions en poder de l'AREB i de l'AFA.

Pel que fa a l'AREB, proposàvem afegir una disposició final de modificació de l'article 47.1 de la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries per aixecar així la reserva d'accés que s'aplica a les dades, als documents i a les informacions que obren en poder de l'AREB, en el cas dels consellers generals. Considerem que l'accés a la informació és la pedra angular que ens permet exercir amb rigor la nostra tasca d'impuls i de control a la política de Govern i de les entitats que en depenen, tal com ens encomana la Constitució en el seu article 50. Establir reserves d'accés al Consell General en diferents lleis vol dir que hi ha matèries que s'exclouen del control parlamentari.

En la mateixa línia, proposàvem afegir una disposició final de modificació a l'article 19, punt 3, de la Llei 10/2013, del 23 de maig, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances per aixecar també la reserva existent d'accés a la informació que obra en poder de l'AFA, en el cas dels consellers generals. Si no tenim aquestes dades, no podem exigir amb rigor la tasca d'impuls i de control de l'acció política del Govern i de les entitats que en depenen. Si tota l'activitat del Govern està sotmesa al control parlamentari, no entenem que el que és confidencial per als consellers generals no ho sigui per al Govern.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Iniciem el torn d'intervencions.

Senyora Montaner, desitja intervenir?

No l'he sentida.

La Sra. Carine Montaner:

Perdoni, senyora síndica.

Faré una explicació de vot al final i ja està, gràcies.

La Sra. síndica general:

D'acord.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies senyora síndica.

Nosaltres en aquest grup de reserves d'esmena, en el primer grup en cada una d'elles, farem el mateix sentit de vot que vam fer a la comissió.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

Si em permeten, no havent trobat un fil conductor en les set reserves d'esmena d'aquesta agrupació, aniré explicant en tres grups els arguments de la coalició per votar-les en contra.

Començo amb la reserva d'esmena 1, que fa referència, com ha dit la senyora Susanna Vela, a l'article 1, i que defineix l'objecte de la Llei. Un article on la majoria —recordo— vam proposar una transacció afegint propostes del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Per exemple, vam definir millor la relació entre les persones i l'Administració. I vam ampliar l'establiment de les obligacions de declaració de patrimoni a les direccions, entitats parapúbliques i societats públiques, siguin generals o comunals. És a dir, vam tenir en compte les aportacions que ens van semblar justes i coherents amb els principis de la Llei. Però vostès també proposen que, en aquest article, hi figuri l'avaluació de les polítiques públiques i la garantia del retiment de comptes i de la responsabilitat en la gestió pública.

En aquest punt, no hi podem estar d'acord. Compartim que serà necessari *a posteriori* una avaluació de les obligacions en matèria de publicitat activa que estableix la Llei. Ja ho vam defensar en comissió i ho seguim defensant, però, a la vegada, des de la majoria, considerem que hem de deixar un període necessari prudencial perquè les administracions implantin els processos establerts, perquè aquesta publicitat activa sigui efectiva i eficient.

De fet, per mirar de trobar un consens, els vam proposar afegir a la Llei un període transitori de cinc anys, que no van voler acceptar. Volen que sigui ja, i sense donar marge a les administracions públiques i, de retruc, al personal que haurà d'implantar el nou sistema i procediments per a la publicitat activa. Alhora, creiem que la mateixa llei ja porta implícita l'autoavaluació de tots els implicats. I per què? Doncs perquè la proposició de Llei té un capítol dedicat a l'accés per part de la ciutadania a la informació de documentació de l'Administració. Què vol dir això? Doncs que qualsevol ciutadà podrà demanar a qualsevol administració informació i documentació que sigui del seu interès. Evidentment, l'Administració podrà dins dels límits que estableix la Llei, denegar-ne alguna. Per tant, el ciutadà podrà estar vigilant i controlant l'Administració perquè estigui al dia de les publicacions que la Llei l'obliga. En tot cas, el meu company Carles Naudi, quan li toqui defensar l'altra agrupació de reserves d'esmena, aprofundirà més en aquest tema.

Quant a les reserves esmena 2, 3, 4 i 5, aquesta agrupació fa referència, com han exposat, a les esmenes que vostès van presentar per afegir els coprínceps i els seus serveis als principis establerts en aquesta Llei. Senyors del PS, les obligacions que vostès volen que tinguin els nostres caps d'Estat no s'ajusten al que estableix la Constitució andorrana quant a les seves funcions.

Cito literalment els articles 44, 46 i 47 de la Constitució: «Els coprínceps arbitren i moderen el funcionament dels poders públics i de les institucions, i a iniciativa ja sigui de cadascú d'ells, ja sigui del síndic general o del cap de Govern, són informats regularment dels afers de l'Estat». «Són actes de lliure decisió dels coprínceps: la creació i l'estructuració dels serveis que considerin necessaris per a la realització de les seves funcions institucionals, el nomenament dels seus titulars i el seu acreditament a tots els efectes». «El pressupost general del Principat ha d'assignar una quantitat igual a cada copríncep, destinada al funcionament de llurs serveis, de la qual poden disposar lliurement».

És a dir, amb aquestes disposicions constitucionals s'impossibilita que per Llei es pugui establir una fiscalització directa o indirecta a aquesta designació. L'arquitectura institucional andorrana és, sens dubte, singular. Ningú ho pot negar. Tenim un coprincipat, i cadascun dels coprínceps ho és en tant que representant de dues institucions força diferents amb característiques molt pròpies. Vostès el que fan és barrejar intencionadament les obligacions del bisbe d'Urgell davant l'Estat espanyol i les obligacions del president de la República Francesa davant l'Estat francès amb les obligacions i atribucions que la Constitució els hi dona com a cap d'Estat del nostre país, i no ha de ser així. Per tant, vostès continuen alimentant de manera errònia i interessada, a parts iguals, unes atribucions que no corresponen al rol que tenen els coprínceps com a caps d'Estat d'Andorra.

Així mateix, tal com diu l'exposició de motius de la Llei que avui sotmetem al ple i que reprèn l'apartat 3 de l'article 72 de la Constitució, s'estableix expressament la submissió de l'actuació de l'Administració pública al principi de transparència. Seria del tot incoherent pretendre aplicar als coprínceps unes regles dirigides a desenvolupar el principi de transparència, que s'estén directament a l'Administració pública.

Quant a la seva voluntat d'incloure els coprínceps en les obligacions de publicitat activa, el fet que els coprínceps tinguin funcions constitucionals molt específiques i puntuals impossibilita que se'ls pugui aplicar unes regles pensades en l'àmbit de l'Administració pública i d'altres institucions que actuen en l'àmbit del dret administratiu.

Però és que, a més a més, i pel que respecta a l'exclusió dels coprínceps del títol relatiu a l'accés a la documentació, aquesta exclusió no és únicament conforme i lògica, tenint en compte les funcions constitucionalment atribuïdes als coprínceps, sinó que també és conforme amb el dret internacional. En aquest sentit, el Conveni del Consell d'Europa sobre l'accés als documents oficials, en el seu article 3.1, preveu la possibilitat que s'excloguin del dret d'accés a les comunicacions els caps d'Estat. Segons l'informe explicatiu del conveni, punt 35, es va preveure aquesta possibilitat, atesa l'especial posició constitucional que a vegades tenen els caps d'Estat, com seria el cas dels nostres coprínceps. Un rol constitucional que, en cap cas, pot ser ignorat per vostès.

Finalment, defensaré la negativa a aprovar les reserves d'esmena 11 i 12, que fan referència a la voluntat del PS d'incloure dos articles en la Llei per excloure els consellers generals de les limitacions d'accés a la informació que les lleis de l'AFA i l'AREB preveuen pel que fa a la matèria reservada. Aquest aixecament que vostès volen introduir en la Llei de transparència del deure de secret de forma indiscriminada davant de qualsevol demanda d'informació del Consell General és contrari als tractats internacionals i als principis fundacionals dels organismes multilaterals de governança financera i de lluita contra el blanqueig de capitals. Aquesta contravenció greu dels tractats i estàndards internacionals repercutiria molt negativament en la credibilitat i la imatge internacional del país, així com en la seguretat jurídica i l'estabilitat de la plaça financera i de l'economia andorrana en el seu conjunt. Crec que ha quedat prou clar.

Per tot l'exposat, els grups de la majoria, que donem suport al Govern, votarem en contra de les reserves d'esmena 1, 2, 3, 4, 5, 11 i 12.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

El Govern desitja intervenir?

Senyor Jover, té la paraula.

El Sr. Èric Jover:

Sí gràcies, senyora síndica.

No em vull estendre massa, però volia doncs posicionar el Govern sobre aquestes reserves d'esmena dient que no són favorables, i demanaríem als grups parlamentaris de votar en contra d'aquestes esmenes. I, per no repetir arguments de la consellera, sí que creiem que el model institucional emmarcat en la nostra pròpia Constitució ja dictamina la

tipologia de despeses que poden desenvolupar els nostres coprínceps i ja n'exemplifica la lliure disposició. I, a més a més, això no va en contra dels criteris internacionals associats. Així doncs, nosaltres pensem que, des d'aquest punt de vista institucional, convé mantenir el previst en la Constitució i no aprovar aquesta reserva d'esmena.

Evidentment, em centraré —si m'ho permeten—, també, en les autoritats financeres, tant ja sigui l'AREB com l'AFA, i crec que el punt que ha fet la consellera Bonell és especialment important. Tots sabem, aquí a Andorra, la importància que té l'homologació, tots sabem a Andorra la importància que té l'element reputacional. I en el sector financer, malauradament, doncs ja hem patit crisis que ens mostren les conseqüències que pot tenir una mala gestió en aquest sentit. Així doncs, seguir els estàndards internacionals en aquest àmbit és, no diria la voluntat del Govern, sinó que seria una necessitat de país i no desmarcar-nos doncs cap a poder transmetre dades que són extremadament sensibles.

De fet, en l'esmena es parla de l'article 47, punt 1, per exemple, de la Llei 8/2015 de l'AREB. Dir que aquesta Llei doncs ha estat modificada via la Llei 7/2021, però que el redactat és exactament el mateix, és l'article 63.1. Aquest dret de reserva associat a les informacions de l'AREB és important i, de fet, fins i tot les dades sensibles associades que gestiona l'AREB, de vegades, es neguen als propis interessats. I en aquest sentit, tenim jurisprudència que va en aquest sentit. I em referiré doncs tant a la sentència del Tribunal de Batlles del 49/2021 com potser també a la sentència del Tribunal Superior de Justícia 74/2018, que, quan tenim un interessat que demanava doncs tenir accés justament a aquestes dades, el tribunal considera que no es poden donar, vist la nostra legislació, però també, vist l'orientació que té la directiva europea en aquest sentit, i que en cap moment no s'està negant la garantia, doncs el dret de la defensa, vist que queden salvaguardats els drets a la defensa de la persona interessada, vist que l'estament judicial sí que hi pot tenir accés.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Jover.

Altres intervencions?

Senyor Vela, té la paraula pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

Bé, contestar una mica a la consellera Bonell.

El que dèiem d'afegir amb l'article 1 l'apartat 2 es tractava, potser no ho vam explicar bé, el que estàvem referint-nos, parlàvem de l'avaluació de les polítiques públiques, no de l'avaluació del compliment de la Llei, sinó que era l'avaluació de les polítiques públiques que les administracions tiressin endavant. Entenem que per a nosaltres l'accés a la

informació i la transparència és fer el retiment de comptes d'aquestes administracions vers la seva ciutadania i, per tant ,la responsabilitat en la gestió pública dels diners de tota la ciutadania. Per tant, enteníem que era un principi general que calia que la Llei assumís. Independentment que tinguessin períodes transitoris o no, vam entendre que una transitòria de cinc anys era molt elevada, tenint en compte que, si aprovem la Llei, que suposo que l'aprovarem, serà una de les últimes lleis que s'aproven a Europa, quan fa ja vint anys que els nostres estats europeus tenen lleis de transparència i accés a la informació. Per tant, enteníem que eren molts anys —cinc anys— de retard per poder posar en funcionament l'administració per afavorir i garantir l'accés a la informació i la transparència.

El tema dels caps d'Estat. Nosaltres no ho veiem de la mateixa manera. És a dir, evidentment que amb els diners que se'ls donen poden fer el que suposadament han de fer, però no entenem per què la ciutadania no pot saber a què dediquen tots aquests diners, quins actes fan, quins projectes. Entenc que fins i tot per a ells seria positiu fins i tot que la ciutadania sabés exactament tota la tasca que estan fent. No entenem, no veiem el problema en aquesta fiscalització de la ciutadania. Per tant, sí que intentarem posar damunt de la taula, més endavant, que aquesta informació sigui de coneixement per part de la ciutadania. Estàvem parlant de conèixer una agenda d'actes. No crec que això sigui una cosa inconstitucional el fet de saber els actes dels nostres coprínceps al mes o de forma anual, no ho entenem de la mateixa manera.

Pel que feia referència a la normativa del Consell d'Europa, també dir que és una normativa força antiga. Em sembla que l'última va ser la del 2008. Des de llavors s'ha fet molta, molta feina, i el Consell d'Europa va publicar, el 27 de novembre del 2008, un instrument jurídic que reconeix el dret d'accés a la documentació. Evidentment, és potestatiu, no obliga els estats, perquè evidentment, no ho pot fer, però s'entén que els estats, doncs en ares d'aquesta transparència i de bona gestió, facilitin tota la informació, independentment que siguin els caps d'Estat, siguin parlamentàries, siguin ministres, siguin cònsols o consellers del Comú.

Pel que fa al tema de l'AREB i de l'AFA, a diferència del Govern, que haurà de declarar informació reservada, que s'haurà de justificar sobre la documentació que hagi de declarar com a reservada, atenent, doncs, a la perillositat —diguéssim— de la informació que s'hi continguin, l'AFA i l'AREB, i han decidit directament doncs quina informació és reservada i quina no.

I, a més a més, nosaltres ho plantejàvem per als consellers i conselleres generals, no pretenïem obrir tota aquesta informació a la ciutadania. Era per poder fer la nostra feina. Evidentment, els consellers doncs ens basem en uns codis ètics de no revelar informació que sigui de caràcter confidencial. Per tant, no entenem, doncs, de no poder consultar una sèrie de documentació produïda o en mans d'aquestes dues institucions. I, a més a més, això ens preocupa. El fet que, mentre que el Govern haurà de defensar i haurà de declarar aquesta informació reservada, aquestes dues institucions ja compten amb una sèrie d'informació que, ja d'entrada, és reservada, no només per a la ciutadania en general, sinó també per als responsables polítics.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Alguna intervenció per part dels grups?

Senyora Bonell, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, començant per l'últim que ha comentat la senyora Susanna Vela.

Jo crec que, pel que fa a tota la informació de que parlàvem sobre l'AREB i l'AFA, el ministre li portarà moltes més dades de les que pugui aportar-li jo. Però jo crec que, simplement, la diferència és que… és que estem contravenint normativa internacional, que nosaltres ens hem compromès a seguir-la. És que, simplement, és això.

Quant als caps d'Estat i al conveni del Consell d'Europa sobre l'accés als documents oficials. És un instrument del 2009. Va entrar en vigor just un any, l'1 de desembre del 2020, després de les deu ratificacions necessàries per part de 10 països. Per tant, senyors del PS, no és un conveni obsolet o poc modern, és un conveni molt actual.

Per què, doncs, el caps d'Estat no poden compartir la informació sobre el que fan amb l'assignació o per què no poden compartir l'agenda? Mirin, simplement perquè, tal com els he dit, la Constitució diu que en poden disposar lliurement. Per tant, en disposen lliurement. L'agenda. Si s'hi fixen, ho hem dit: són els nostres caps d'Estat són molt diferents entre ells. Un resideix a París i l'altre resideix a la Seu d'Urgell. Si vostès miren la pàgina web del copríncep episcopal, veuran l'agenda com a copríncep. És normal que, si miren la pàgina web del copríncep francès, no hi veuran actes. Em sembla que és normal. Jo crec que aquesta diferència entre els dos… no podem exigir la mateixa informació, perquè són molt diferents i, a part, és que la Constitució diu el que diu. Per tant, ells volen informar sobre la seva agenda? Doncs ho poden fer lliurement.

Quant al tema de l'avaluació sobre les polítiques públiques. Aquí no voldria, jo, doncs avançar arguments que el meu company Carles Naudi, en la reserva d'esmena, em sembla que és el Bloc 4 —gràcies senyora Salazar—… doncs en aquest bloc, que parla de tot el procediment sancionador, ell ja parlarà de tot aquest tema. En tot cas, nosaltres enteníem que la transitòria que els proposàvem de cinc anys, vostès diuen que eren molts. Nosaltres pensàvem: si més o menys queda un any de legislatura —un any o un any i escaig, depèn del que decideixi el cap de Govern—, ens semblava que l'Administració, les administracions públiques, necessitaven aquest temps per implantar tot el que la Llei preveu. I una vegada implantat, que és molta feina la que hauran de fer les administracions i les persones que treballen en aquestes administracions… una vegada implantats tots aquests processos, doncs aleshores, sí, buscar aquestes eines de què vam parlar en comissió, que sí que seran necessàries per l'autoavaluació. Ara bé —ho torno a repetir—, això no treu que els ciutadans poden perfectament exigir, si veuen

qualsevol dels documents que per llei hauran d'estar publicats i no n'estan, podran reclamar-ho a l'Administració.

Em sembla que no m'he deixat res, si no, després hi tornaré.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Govern desitja intervenir?

Senyor Jover, té la paraula.

El Sr. Èric Jover:

Sí, molt breument i per confirmar el que comenta la consellera Bonell. De fet, sí, la Llei 8/2015 i la Llei 7/2021, que es pretenen esmenar a través d'aquesta proposició de llei són una transposició de la Directiva 2014/59. Posaríem en risc la nostra homologació legal i, a més a més, la Llei de l'Agència de Resolució d'Entitats Bancàries és una llei que ha generat molta conflictivitat judicial. I tots els processos administratius que s'han obert amb l'aplicació d'aquesta Llei i, fins i tot, amb l'aplicació de l'article 47.1, que vostè vol esmenar, han estat confirmats pels tribunals andorrans, però també, fins i tot, pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea. Així doncs, crec que seria un risc important voler modificar aquesta norma anant en una via diferent de la que s'està portant en altres països de la Unió Europea.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Jover.

Alguna altra intervenció?

Senyora Vela, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

Dues coses. És a dir, entenc que els coprínceps poden disposar lliurement i que la Constitució així els empara, però això no treu que no vulguin fer un exercici de transparència amb el que utilitzen aquests fons, que són públics. Per tant, no ho trobem contravinent ni contradictori. En qualsevol cas, ens hauria agradat o ens agradaria com a ciutadans saber la disposició que se'ls dona exactament a què ho dediquen, i entenc que la ciutadania també ho agrairia.

Pel tema de la transitòria, la companya Judit Salazar em recordava que vam proposar una entrada en vigor esglaonada per poder tirar endavant. D'altra banda, senyora consellera, suposo que és per deformació professional, fa molts anys que estem parlant d'una llei de transparència. Fa molts anys que estem parlant de sistemes de gestió documental. Les administracions, a hores d'ara, haurien d'estar ja més que preparades per poder donar ja una informació a la ciutadania, una informació clara, precisa i perfecta. És a dir, que fa molts anys que estem treballant, no és una cosa nova. He dit: hi ha països que ens porten vint anys, per no dir els països anglosaxons, tots els anys que ens porten d'avançada, per tant, no hi ha cap excusa perquè per a una transitòria tan llarga, a l'alçada de la història en què estem de les administracions públiques a Europa, i m'atreviria a dir del món sencer. Per tant, no calia una transitòria tan llarga, en qualsevol cas, potser sí, aquesta forma esglaonada d'entrar en funcionament, però no aquests terminis tan llargs. Perquè és que penso que les administracions han d'estar preparades i, si no, doncs tindrem un problema important, perquè serà impossible accedir a la informació i, per tant, garantir aquesta transparència amb què ens volen dotar amb aquesta Llei.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Alguna altra intervenció?

Senyora Bonell, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

«Els nostres coprínceps no volen fer un exercici de transparència.» Qui ho ha dit, això? La Llei els exclou, però és que els exclou, perquè, com hem dit, nosaltres el que entenem és que la Constitució els dona unes atribucions que, per tant, queden exclosos d'aquesta Llei, que està adreçada a les administracions públiques. I, a més a més, els hem dit que a escala internacional també hi ha aquest conveni, que no és obsolet, que es va aprovar fa un any, que també dona aquesta potestat d'excloure els caps d'Estat, perquè, precisament, cada país pot tenir les seves constitucions, els hi pot atribuir uns rols als caps d'Estat dels diferents països que faci que quedin exclosos d'aquestes lleis. D'acord?

Sobre que l'autoavaluació la podíem haver fet de manera esglaonada. Nosaltres no ho vèiem viable. Enteníem que necessitàvem aquest temps per implementar tots els procediments i, a més a més, és que estàvem segurs que el propi model, la Llei en si, ja faria que s'anés autoavaluant. Per tant, enteníem que no. Ni vèiem possible com ho podíem fer de manera esglaonada i crèiem que tampoc deixàvem l'autoavaluació fora.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Alguna altra intervenció?

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena votant sí a la reservada d'esmena o no, i deixant el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 1, que es correspon a l'esmena número 6 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 1.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comenta els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor,16 en contra i 3 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 2 que es correspon a l'esmena número 9 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 3.1.c.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Perdoni, senyora secretària, si ens comenta el resultat…

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 3, que es correspon a l'esmena número 11 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 3.2.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comenta els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reservada d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 4, que es correspon a l'esmena número 14 de l'informe de la ponent d'addició d'un article al títol II.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comenta els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 16 en contra i 3 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 5, que es correspon a l'esmena número 27 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 8.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 11, que es correspon a l'esmena número 86 de l'informe de la ponent d'addició d'una disposició final.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 12, que es correspon amb l'esmena número 87 de l'informe de la ponent d'addició d'una disposició final.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor,19 en contra i 0 abstencions. Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Continuem amb la reserva a l'esmena número 6, presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. 6, Reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 55 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 21.

Intervé per defensar la reserva de l'esmena la senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora Síndica.

Aquesta segona agrupació de reserva d'esmenes, que es correspon a l'esmena 6-55 de l'informe de la ponent, és referent a la composició de la Comissió Nacional d'Accés i Avaluació de la Documentació.

Proposem una composició per a aquesta comissió amb representació de totes les entitats i administracions públiques que entenem que haurien de ser els següents membres.

D'una banda, amb una persona encarregada de la Secretaria General del Consell General; una persona encarregada de la Secretaria General del Govern; una persona qualificada en l'àmbit dels sistemes d'informació, nomenada per la Universitat d'Andorra; una persona que representés els comuns, escollida entre els secretaris dels comuns, amb coneixements en gestió documental i dret administratiu; la persona responsable de la direcció de l'Agència Andorrana de Protecció de Dades; la persona responsable de la

direcció de l'Arxiu Nacional d'Andorra; una persona tècnica de l'Àrea d'Arxius i Gestió de Documents del Govern d'Andorra; una persona que pogués representar els arxivers comunals proposat entre els comuns; una persona titulada en història, especialista en història contemporània, proposada pel ministeri titular de la recerca; una persona qualificada en l'àmbit d'arxius, proposada pel Consell Superior de la Justícia; una persona titulada en economia, proposada pel Tribunal de Comptes; una persona especialitzada en dret administratiu, proposada pel Consell General, que formarien aquesta comissió de tècnics per poder assegurar la pluralitat i la representació d'una comissió que —vull recordar— que serà la comissió que s'encarregarà d'analitzar i avaluar, per determinar el seu accés i també la seva eliminació, amb independència i objectivitat, de tota la documentació produïda per les administracions públiques.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, alguna intervenció?

Senyor Joan Carles Camp, té la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí gràcies, ho faré des d'aquí mateix, senyora síndica.

Nosaltres aquí, doncs, també en aquesta proposta, havíem presentat una esmena totalment diferent. Així com els grups de la coalició presentaven tota una sèrie de membres que depenien directament del Govern, el nostre objectiu seria que aquesta comissió fos representada pel cap de Govern, els ministres d'Interior, de Justícia i d'Afers Exteriors, també quatre consellers generals, el cap de l'Agència Andorrana de Protecció de Dades, el cap d'Arxius de Gestió de Documents, el cap de Serveis Jurídics de l'Estat, el fiscal general de l'Estat i el president del Consell Superior de Justícia. Demanàvem aquesta composició, sobretot, per a aquells elements que són declarats de reserva d'informació reservada de l'Estat. Enteníem que aquesta composició era més paritària, més equitativa i en feia partícip el Consell General. En aquest aspecte, i en ser totalment diferent de la que presenten els companys socialdemòcrates, no votarem favorablement a la seva reserva d'esmena.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Marc Magallon.

El Sr. Marc Magallon:

Gràcies, senyora síndica.

Conselleres i consellers generals del PS, —bé, sobretot m'adreçaré a les dues companyes que van treballar en comissió—, no puc evitar la meva sorpresa per aquesta reserva d'esmena, ja que, en el treball que entre tots vam fer en comissió, es va esmenar el text original de l'article 21 el que fa referència a la composició de la Comissió Nacional d'Accés i Avaluació de la Documentació (CNAAD) i que avui vostès han volgut portar a debat plenari al Consell General. Entenc que durant el debat en comissió vam respondre i acceptar moltes de les seves aportacions i que —ja els ho reconec— milloraven el text inicial. D'aquí, la sorpresa que he expressat a l'inici del meu discurs. Durant el treball en comissió legislativa, es va posar de manifest que tots volem una CNAAD que sigui pràctica i àgil a l'hora de prendre decisions.

Precisament, de les vostres propostes, vam desgranar totes aquelles que, al nostre entendre, milloren el text. Però, tal com us vam avançar ja en comissió, no inclouríem en el redactat final aquelles que considerem que burocratitzen i fan menys àgil aquest organisme. Una vegada entrada la Llei, ja l'esmenem d'inici i proposem que es designi un representant, segons el tipus d'informació a tractar, perquè estigui integrat en el si de la comissió. A banda d'aquest afegit d'inici per esmena, gràcies, en part, a les vostres interessants aportacions —ho vull recordar—, afegim dins la composició del CNAAD un titulat especialista en història contemporània així com un representant de cada parròquia, designat, com no podia ser d'altra forma, pels mateixos comuns.

També, en el transcurs del debat en comissió, des de la majoria vam exposar que, donat que els membres d'aquest organisme no percebran cap tipus de remuneració econòmica, sigui el Govern qui designi funcionaris o treballadors públics especialistes en aquesta matèria per formar part de la Comissió Nacional d'Accés i Avaluació de la Documentació. En aquest sentit, és important incidir en el fet que voler que siguin altres organismes els que triïn els seus membres per a la composició del comitè, sense que aquests càrrecs siguin remunerats, és fer un flac favor a aquests organismes, ja que no haurien tardat a reclamar més dotació econòmica per poder atendre aquesta petició.

D'altra banda, estem totalment d'acord amb vostès que cal que siguem aplicats i és el nostre deure utilitzar en els nostres textos un llenguatge inclusiu i cal que procurem una representació equilibrada en la confecció i composició de tots els organismes que impulsem. És per aquesta raó que, en l'article 26.6 d'aquesta mateixa Proposició de llei, es preveu que, per via reglamentària, el Govern determina la resta de normes d'organització i de funcionament. En aquest sentit, cal remarcar que el Govern estarà properament sotmès al Projecte de llei d'igualtat efectiva que la Comissió d'Afers Socials està estudiant en l'actualitat i que ja és sensible i ha d'aplicar la Llei 13/2019 per a la igualtat de tracte i la no discriminació, fet pel qual haurà de respectar aquest equilibri de representativitat i fer ús del llenguatge inclusiu. Per tant, no cal que siguem redundants en totes les lleis que farem a partir d'ara. Cal que siguem pràctics i clars, i no fer més feixucs els textos legislatius que aprovem.

Pel que fa a designació de càrrecs, des de la majoria considerem que no sigui gens pràctic que s'estableixi per llei. Fer-ho reglamentàriament, com proposem, permetrà a aquest organisme ser més àgil i pràctic en cas que requereixi algun canvi. Així doncs, i atenent les diverses consideracions exposades, els grups parlamentaris Demòcrates, Liberals i Ciutadans Compromesos, votarem en contra de la reserva d'esmena proposada pel grup Socialdemòcrata. Al mateix temps, us proposem retirar-la i donar suport al text inicial tal com va sortir de la comissió, ja que inclou moltíssimes de les aportacions que vàreu proposar via esmena.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

El Govern desitja intervenir?

Senyora Trini Marín, pot parlar des del seu lloc o des de la tribuna, senyora Marín, és potestatiu.

Com vostè vulgui.

La Sra. Trini Marín:

Gràcies, senyora síndica.

Senyora Vela, el Govern considera, com bé ha desgranat el conseller Magallon, que la composició de la Comissió Nacional d'Accés i Avaluació de la Documentació és equilibrada, ajustada i més que suficient en la representativitat dels perfils professionals.

És important destacar que les persones que conformaran aquesta comissió ja porten implícita la responsabilitat inherent a la condició de funcionaris o, per raó del lloc que ocupen. Per tant, en aquest sentit, cal destacar que en la darrera proposta del redactat de la proposició queda resultant un òrgan àgil.

En el nostre ordenament podem trobar varis organismes en què la composició i funcionament estan regulats per llei i d'altres, desplegats per reglament. En aquest sentit, crec que dona garantia de l'estabilitat del funcionament d'aquesta Comissió Nacional. Val a dir, també, que el Govern podrà determinar i afinar reglamentàriament i de forma complementària altres normes de funcionament i organització.

Pel que fa a la representació equilibrada, el projecte de llei per a la igualtat efectiva que la Comissió d'Igualtat i Afers Socials està estudiant, ja preveu que hi hagi una paritat en la composició equilibrada en la proporció i de forma efectiva, i el Govern ja hi és molt sensible.

Gràcies, senyora còn… senyora síndica.

(Riures)

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Marín.

Altres intervencions?

Senyora Vela, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Perdoni, senyora Vela, podria parlar una mica més alt, vostè? Gràcies.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies. Pel tema de la comissió proposada per la Llei, tal com ha sortit de la comissió, no és un problema de tècnics, és un problema de qui nomena i si aquestes institucions es veuran representades quan s'analitzi la documentació que hagin elaborat o que estigui… que estigui en el seu poder. Per tant, ens preocupava que aquesta comissió no fos plural en el sentit que representés totes les administracions a les quals valorarà la comissió la pertinència de l'accés a la informació. I, sobretot, una cosa molt important, que és la seva conservació. És a dir, decidiran si és una documentació que s'haurà de conservar o si és una documentació que s'haurà d'eliminar i com s'ha de fer. Per tant, enteníem la necessitat que totes les administracions es veiessin reflectides, i el que ens sorprèn és el que ha dit el conseller Magallon: en comissió vam dir que nosaltres seguim defensant que aquestes institucions poguessin nomenar els seus representants amb una sèrie de perfils tècnics i administratius. Per tant, sorpresa… no, perquè ja vam manifestar el nostre interès a mantenir la nostra proposta. I és veritat, agraeixo el seu reconeixement en dir que la comissió sí que s'ha vist millorada amb les aportacions que va fer el nostre grup. Però sí que volíem que fossin aquestes administracions públiques que poguessin nomenar els seus representants per tenir una major garantia de les decisions que prengui aquesta entitat. No era una qüestió de… nosaltres no havíem parlat mai de reconèixer, de retribuir aquests càrrecs. En altres llocs són càrrecs que no són retribuïts.

El fet de formar part d'una comissió d'aquestes característiques és —si em permeten— un honor, per tant, que la immensa majoria que participen no tenen una retribució més enllà d'unes dietes si són persones que han de venir de fora d'Andorra. Per tant, la nostra voluntat era que aquesta garantia, que totes les administracions es veiessin representades en aquest òrgan tan decisiu que determinarà els períodes d'accés de la documentació que es plantegi i també la conservació d'aquesta documentació.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Alguna altra intervenció?

Senyor Marc Magallon, pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Marc Magallon:

Senyora Vela, recordo l'intens debat que vam tenir al voltant d'aquest article i està clar que, com més representants hi hagi de cada una de les diferents entitats, més plural serà. Però, com vam dir, hem volgut posar en primer pla el fet que aquesta comissió acabi essent àgil i que sigui pràctica. Llavors, sospesant que les dues coses, doncs vam creure que el representant especialista que Govern, dins el funcionariat o dins treballadors públics pugui nomenar, doncs ja podia representar la pluralitat d'aquests altres organismes. I vam considerar i donar més pes al fet que fos una comissió àgil i pràctica que no pas que fos molt, molt plural, que —ja li dono la raó—, com més pluralitat hi hagi, doncs sempre és millor, però hem donat que tingui més pes l'agilitat que no pas aquest altre punt de vista que vostès han exposat.

D'altra banda, només per fer una esmena a la intervenció de Terceravia, del senyor Joan Carles Camp, en aquest cas, nosaltres trobàvem que la seva proposta era molt més política, i nosaltres busquem un perfil molt més tècnic per a la composició d'aquesta comissió. Per aquesta raó no hi vam voler donar suport, a la vostra proposta.

De moment, ho deixo aquí.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Magallon.

Govern desitja intervenir?

No?

Alguna altra intervenció?

Senyora Vela, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

Només la darrera. És a dir, penso que una comissió pot ser molt àgil i molt pràctica en funció de com s'organitza i de les persones que hi treballen. Per tant, malgrat que fos una mica més nombrosa, tampoc no és que hi hagués molts membres més, i penso que l'agilitat és una qüestió de l'organització de qui presideix o qui té la secretaria. Per tant, no és una qüestió de nombre de persones que formen part de la comissió, sinó que és de la voluntat dels membres que hi participen. I, a més a més, clar, a aquestes comissions, la

documentació arriba força analitzada i força estudiada i, per tant, la comissió el que fa és discutir i debatre sobre les propostes que ja tenen sobre la taula.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Senyor Joan Carles Camp, pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, té la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies.

Només és per aclarir una mica la nostra posició.

Miri, la posició que havien presentat vostès eren tots funcionaris de Govern. Vostè ho sap. No hi havia ningú del Consell General. Per tant, nosaltres vam preferir ficar també persones del Consell General que fossin elegides en aquest hemicicle.

I després, com li he comentat, doncs en tots els temes relatius a la informació reservada de secret d'Estat, pensem que és importantíssim, en aquest cas, que el Consell General hi estigui representat i també doncs que el fiscal general també hi sigui i el cap de serveis jurídics de l'Estat, també hi sigui. Però, de l'altra manera, totes aquestes persones, amb una alta càrrega de responsabilitat, doncs tampoc hi eren i el Consell General no hi era de cap de les maneres.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Senyor Magallon, pel Grup Parlamentari Liberal, té la paraula.

El Sr. Marc Magallon:

Bé, responent a tots dos consellers, quasi de la mateixa manera, diria…

Són diferents opcions de poder-ho veure. Nosaltres, pel bé d'aquesta comissió, hem volgut reforçar l'agilitat i vam considerar que aquesta seria la millor composició. Evidentment que hi ha moltes maneres de fer-ho i cada un… i potser encara n'hi hauria d'altres. Però, una vegada després de reflexionar-ho, i ho dic, aquesta comissió fa molts mesos que hi treballem, no l'han posat només una vegada al damunt de la taula, a través de les aportacions que va fer el Grup Socialdemòcrata, sobretot, com heu pogut veure, des de la nostra primera… o de la manera que va sortir el text inicialment com ha acabat quedant, hi hem afegit els membres, però no hem pogut afegir tots els membres que

desitjàvem. Pensem que era el màxim perquè l'agilitat fos la correcta. I sí que, senyora Vela, per molt organitzada i per molt ben portada que estigui una comissió i que el secretari de la comissió doncs porti tota la documentació al dia, el que està claríssim és que no és el mateix una comissió amb deu persones que una comissió amb quinze o vint.

Res més, gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de la reserva d'esmena votant sí a la reserva d'esmena o no i deixant el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 6, que es correspon a l'esmena número 55 de l'informe de la ponent de modificació de l'article 21.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, si vol procedir a comunicar nos amb resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

Vots a favor 7, vots en contra 20 i abstencions 0.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim pel tercer grup de reserves d'esmena presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Reserva 7, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 65 de l'informe de la ponent de modificació del títol III, i reserva 8, reservar d'esmena que es correspon a l'esmena número 68 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article al títol III.

Intervé per defensar les reserves d'esmena, la senyora Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies senyora síndica.

Bé, per intentar agilitzar, compte tingut de l'hora i fer-ho fàcil, aquesta agrupació tercera es correspon a dues reserves d'esmena que fan al·lusió a la declaració de patrimoni dels objectes obligats, essencialment càrrecs públics, i al règim d'incompatibilitats. Bé, la nostra intenció, pel que fa a les incorporacions que havíem fet en aquests dos sentits, era dotar de publicitat.

Al règim d'incompatibilitats, m'hi referiré més tard, perquè no era només exclusivament règim d'incompatibilitats, era també una declaració d'interessos d'activitats, etcètera, que volíem que es publicités i que donés accés a la ciutadania en general… i les incompatibilitats som conscients que s'estan regulant en el Codi de conducta del Consell General i, doncs, per tant, aquí, més que d'incompatibilitats, hauríem de parlar d'aquests centres d'interessos, declaracions d'activitat.

Doncs bé, com els hi deia, nosaltres el que plantejàvem era que tant les declaracions de patrimoni d'aquells subjectes obligats com aquest registre d'activitats i interessos, etcètera, poguessin ser públics. Què és el que volíem amb això? M'ha anat molt bé la defensa de la primera reserva d'esmena, quan tant la companya consellera Bonell com el ministre de Finances s'hi referien. Què és el que passa en un país quan no es compleixen els tractats internacionals, els que ens obliguen, i, francament, ara seré jo que giraré la truita i que utilitzaré els mateixos arguments, que entenc que són igual de vàlids quan vostès els defensen que quan els defensem nosaltres.

El GRECO ens està demanant que aquestes declaracions de patrimoni, tal com passa a l'entorn proper europeu, siguin públiques, fins i tot que es registrin aquestes declaracions de patrimoni dels convivents de les persones que estan a càrrec dels subjectes obligats, malgrat que aquestes no hagin de ser públiques. Però nosaltres fem cas omís i fins i tot el text original de la llei recollia, d'alguna manera, el control de la fiscalització del Tribunal de Comptes, fiscalització que s'ha suprimit via esmena de la majoria. Per tant, vostès el que estan fent ara mateix és posar l'obligatorietat de fer una declaració privada davant notari, perquè, en cas de sospita de corrupció, això es pugui dilucidar o, com a mínim, hi hagi alguna prova. Més enllà que nosaltres volíem que aquesta declaració fos a l'inici de l'arribada al càrrec i al final, perquè és la manera de poder-ho contrastar, sí que és veritat que —els ho he de dir, com a mínim des d'allò personal— que els estatuts del Partit Socialdemòcrata ens obliguen als càrrecs públics que fem aquesta declaració privada davant notari quan accedim a càrrecs públics i quan marxem, des de fa 20 anys.

Novament, tinc aquella sensació, com altres vegades, i ara en citaré exemples concrets, però torno a pensar que anem tard. És a dir, podria parlar de l'acord d'associació, de la imposició d'un sistema fiscal al país, de l'avortament, d'altres… i, doncs, per tant, pensem que, arribats a aquest punt, el que havíem de fer era complir amb la recomanació del GRECO.

I ara sí que em permetran que citi textualment una de les conclusions que fa aquest quart informe d'avaluació a què s'ha sotmès Andorra i que es refereix a les recomanacions que, sistemàticament, estem incomplint al país i que sembla ser que tampoc no estem massa per la labor de corregir, però el que ens diu és, i cito textualment: «Tenint en compte el que s'ha dit i detallat anteriorment, que va en relatiu a aquestes recomanacions, el GRECO considera que les mesures preses per les autoritats d'Andorra per aplicar les

recomanacions del quart cicle d'avaluació són molt limitades». Conclou que el nivell actual de conformitat amb les recomanacions és «globalment insatisfactori» i, finalment, ens diu: «El GRECO decideix, en conseqüència, aplicar l'article 32, relatiu als membres que no respecten les recomanacions que conté l'informe d'avaluació mútua i… —disculpi'm, eh— i invita el cap de la delegació d'Andorra a sotmetre, de seguida que sigui possible, un informe sobre els progressos fets en l'aplicació de les recomanacions pendents, és a dir, de totes les recomanacions que estan pendents —i les detalla— com a molt tard abans del 30 de setembre del 2021».

Doncs, parafrasejant el ministre de Finances —si m'ho permet— pel que fa a la credibilitat i a la reputació del país, que tinguem unes conclusions tan demolidores pel que fa al grup d'estats contra la corrupció, no ens oblidem de què estem parlant, no crec que ens faci gaire favor en aquest sentit. I, per tant, aquí és on nosaltres entenem que havíem d'anar a buscar un pas més, havíem de ser valents i fer, com està passant —hi insisteixo— en l'entorn proper, a escala europea, pel que fa a les declaracions de patrimoni.

Jo vaig tenir ocasió de compartir un espai amb un mitjà de comunicació amb la consellera Martisella en què ella parlava de «xafarderia» pel que fa a les declaracions de patrimoni públiques. I nosaltres no ens cansarem de dir que és un mecanisme de control ciutadà. I és molt fàcil d'entendre. Jo crec que, amb un exemple bàsic… és just que els ciutadans puguin saber quins són els nostres centres d'interès quan prenem decisions polítiques.

Per exemple, pel que fa a l'habitatge, i per tant, hauríem de poder saber quins són els centres d'interès dels consellers que estan muntant mesures pel que fa a l'habitatge o, com a mínim, això hauria de ser una informació que estigués a l'accés de la ciutadania, perquè ells puguin fer la seva fiscalització i el seu control. Perquè —hi insisteixo novament— no som més que els seus representants.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies senyora síndica.

Pel que fa a les reserves d'esmena número 7, doncs aquesta és amb relació a la declaració del patrimoni. Nosaltres proposàvem també un redactat diferent, com ha dit abans el company Marc Magallon, doncs tantes propostes com colors o com seccions polítiques puguin haver-hi en aquesta sala, segurament, no. Nosaltres proposàvem que les declaracions de patrimoni fossin fetes davant notari i que posteriorment aquestes relacions es passessin al Tribunal de Comptes, i que també doncs les autoritats competents, en un procediment judicial, hi poguessin tenir accés. I que el Tribunal de

Comptes publiqués cada any la llista de les persones que estaven registrades amb els seus béns.

Pel que respecta a la reserva d'esmena número 8, doncs votarem que no. Estem d'acord, podem tenir la pressió que vulguem del GRECO i de qui sigui, però, si des d'aquesta cambra, no som capaços de defensar les nostres especificitats, flac favor farem a la classe política andorrana. Perquè, si no, doncs ens podem trobar que segurament haurem de tenir uns consellers o uns càrrecs públics que siguin totalment professionals i que estiguin a salari d'una persona. Quin empresari, quina persona d'un cert nivell es podrà presentar a certs llocs i dir el que té, el que no té, i que tot estigui publicat i el que deu i el que no deu? Penso que hem de saber vendre les nostres especificitats davant els organismes, i aquesta és una tasca que competeix, al nostre entendre, a tots els consellers generals i també al Govern amb les relacions de l'exterior.

Penso que hem d'anar per aquí, si no, flac favor farem a la classe política andorrana.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

El títol III de la Llei incorpora una declaració del patrimoni dels polítics i dels alts càrrecs.

Fa anys que els equips que han encapçalat el Govern han demostrat una actitud ferma a l'hora de prendre decisions en la lluita per la corrupció. Amb la introducció d'aquestes declaracions, Andorra fa un pas més.

La Llei estableix que els polítics i els alts càrrecs han de formular, en el moment d'accés al càrrec i en el moment de finalitzar-lo, una declaració de patrimoni jurada relativa als béns i drets propis dels quals són titulars. Aquest és, sense cap mena de dubte, un dels punts més essencials del text que avui sotmetem al Ple.

Les declaracions de patrimoni inicial i final s'han de formular i dipositar davant notari en el termini improrrogable de tres mesos a comptar de la data d'accés al càrrec i de la data de finalitzar-lo, respectivament. Aquestes declaracions tenen caràcter confidencial i poden ser consultades únicament pels mateixos afectats o per l'autoritat competent en el marc d'un procediment judicial. Per tant, aquesta, com ha dit la senyora Salazar, és la diferència que distancia la nostra proposta del que voldrien vostès, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Ningú no pot negar que la declaració del patrimoni dels polítics i alts càrrecs és un salt molt important en relació amb el que hem fet fins ara. És cert que alguns de vostès ja fa

anys que fan les declaracions davant el notari, però a partir d'ara serà obligatori per a tots. Fins aquí, estem d'acord, però el que no veiem necessari ni coherent és la publicació d'aquestes declaracions, el safareig d'aquestes declaracions.

El motiu de la declaració és lluitar contra els possibles enriquiments il·lícits que hi pugui haver durant l'exercici del càrrec o els possibles casos de corrupció. Amb la declaració sota notari s'aconsegueix perfectament aquest objectiu. Anar més enllà no aporta cap benefici, tot el contrari. Tampoc no aporta cap benefici allargar aquesta declaració al cap de dos anys. En un país petit com Andorra, on tots ens coneixem, publicar a internet què tenim o què deixem de tenir suposarà un fre per a les persones que, durant un període de temps, volen dedicar-se al servei públic. Moltes d'elles són persones que compaginen aquest servei públic amb les seves activitats professionals, i les compaginen o, fins i tot, les deixen per exercir un càrrec. Vostès volen que aquests ciutadans, que fan el gest per vocació, per estima al seu país, per complir amb una il·lusió, descartin aquesta experiència que és la política? De veritat creuen que és una mesura coherent?

Suposo que compartiran amb mi que, en els temps que corren, en una societat exposada les vint-i-quatre hores als mitjans de comunicació, a les xarxes socials, no és gens senzill trobar persones que es vulguin dedicar a la política. Fer el pas no és habitual, i ara, des del PS, proposen posar-hi més pals a les rodes.

Quant a les disposicions del GRECO, senyora Salazar, ja ho veurem. Tot just ahir passàvem aquesta avaluació. No ens avancem. Com deia el senyor Joan Carles Camp, nosaltres expliquem i defensem les nostres singularitats. Doncs no ens avancem i esperem doncs el que diu aquest organisme sobre aquesta qüestió.

Quant a la reserva d'esmena proposant un nou article per a les declaracions d'incompatibilitats, actualment tant Govern com el Consell General ja tenim les respectives legislacions que regulen i controlen aquestes incompatibilitats: la Llei del Govern i la Llei del règim electoral. Però, a més a més, ho ha dit també vostè, saben que el Consell General està enllestint el Codi de conducta. Aquest Codi de conducta regularà els conflictes d'interessos i, per tant, encara ampliarà més aquest control. I també els comuns ho hauran de fer en el termini d'un any de l'entrada en vigor de la Llei.

Finalment, refermem que, en cas que hi hagi indicis d'un enriquiment il·legal, que també podria venir d'una denúncia ciutadana, la Proposició de llei preveu que siguin consultades per l'autoritat competent en el marc d'un procediment judicial. Aquestes autoritats sí que són les legitimades per dirimir l'existència o no d'un enriquiment. Però és que, a més, la Llei que avui votarem no impedeix a cap càrrec polític fer públiques les seves declaracions. És a dir, si vostès volen, tenen tota la llibertat i dret a fer-ho. De fet, els convido a fer-ho, independentment del que digui la Llei.

Per tot l'exposat, els grups de la majoria mantindrem el vot negatiu emès en comissió a la reserva d'esmena present.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Pel Govern, senyor Xavier Espot.

El Sr. Cap de Govern:

Sí, gràcies senyora síndica.

Bé, per part del Govern, doncs poca cosa més podem afegir a l'argumentació sòlida i completa que ha fet la consellera Bonell en nom dels tres grups parlamentaris de la majoria.

En tot cas, només recordar que estem totalment alineats amb aquests grups parlamentaris en el sentit que, evidentment, cal tenir la informació pertinent per poder disposar, si escau i si així ho decideixen les autoritats judicials, de la informació adequada per analitzar si ha tingut lloc un enriquiment injust per part d'un responsable polític. I una bona prova d'això és que els grups de la majoria estan a favor d'aquest control estricte de la transparència i de lluitar contra la corrupció. I, també ho vull recordar, aquesta proposició de llei neix de les files de la majoria. A vegades, sembla que potser alguns grups parlamentaris o alguns partits polítics es volen atribuir la paternitat o l'exclusiva de segons quines qüestions, com poden ser la de la transparència. Doncs bé, crec que avui val la pena recordar que aquesta proposició de llei, si l'estem debatent, si l'estem parlant, si estem discutint aquestes reserves d'esmena, és perquè la majoria parlamentària l'ha impulsat.

Pel que fa concretament a la reserva d'esmena o al contingut de l'esmena que fa objecte d'aquesta reserva, crec que, una vegada més, el Partit Socialdemòcrata cau en aquesta trampa del mimetisme absolut dels debats i de les realitats dels països del nostre entorn, països que tenen una idiosincràsia absolutament diferent de la nostra. Per què en el nostre cas hem d'aspirar a voler fer anar aquesta declaració jurada més enllà de la prolongació del mateix càrrec, al cap de dos anys? Doncs crec que, en el nostre cas, no té absolutament cap sentit. I, bàsicament, no té cap sentit, perquè, a diferència d'altres països del nostre entorn, nosaltres no percebem dietes, emoluments o salaris un cop finalitza el nostre mandat. Per tant, és evident que aquest control o que aquesta obligació de declaració patrimonial s'ha d'adaptar a la nostra realitat, que és la següent: és a dir, el dia u, després de plegar d'un determinat càrrec de responsabilitat política, ja no cobrem absolutament cap salari, ni cap dieta, ni cap emolument a càrrec de l'erari públic. Per tant, intentem, si us plau, no traslladar allò que diuen a altres legislacions d'altres països que s'han fet d'acord amb uns paràmetres i amb una realitat que és molt diferent de la nostra.

I crec que això val també per a les obligacions de publicitat. En primer lloc, evidentment, nosaltres no estem d'acord que aquest registre públic… aquest registre, perdó, com a mínim, fins a la data, sigui públic. I encara menys estem d'acord que hagi de ser custodiat pel Tribunal de Comptes. Creiem que atribuir noves competències al Tribunal de Comptes, que disten molt de la seva capacitat fiscalitzadora de les administracions públiques, no té absolutament cap tipus de sentit. Crec que el Tribunal de Comptes ja té

prou feina, ja té prou —diguem-ne— dedicació per fiscalitzar les administracions públiques, i el que no hem de fer és carregar-la de més feina que no li correspon.

En canvi, creiem des del Govern i des dels grups de la majoria que aquesta competència, precisament, ha de recaure en algú que tingui la suficient expertesa en la matèria i que garanteixi els principis de seguretat i de custòdia d'aquesta informació tan sensible com serà la declaració patrimonial dels càrrecs públics. I entenem, doncs, que els notaris, precisament, són la figura idònia on s'ha de dipositar aquesta forma, aquesta informació, i que, a més a més, correspon al que són ja les seves competències habituals.

Miri, quan parlava de la idiosincràsia i de la realitat de cada país, jo crec que això també val pel principi de publicitat. Evidentment que, d'una forma genèrica o objectiva o distanciada de la realitat d'Andorra, tots podem pensar que és positiu i és lloable que la informació relativa a la declaració patrimonial dels responsables polítics sigui pública. Però també penso que no és el mateix conèixer les vicissituds patrimonials del president del Govern espanyol o del president de la República Francesa, que viuen en un país de 60 milions d'habitants i que, per tant, quan surten al carrer segurament no coneixen o si coneixen algú el coneixen de casualitat, que viure o tenir una responsabilitat política en un país de 70.000 habitants, on, evidentment, tots ens coneixem. I, per tant, si a mi em sembla, si a mi em sembla —i crec que això no ho podran discutir— que les declaracions patrimonials, tal com es fan als països del nostre entorn, sí s'acaben convertint en una xafarderia, perquè només cal remetre's als titulars dels mitjans de comunicació, a veure qui és més ric, a veure qui té més cotxes, a veure qui té més pisos de propietat… Doncs imagini's en què es convertiria en el cas d'Andorra. Per tant, jo crec que quan parlem de publicitat, també hem d'atendre aquesta realitat, també hem d'atendre aquesta idiosincràsia.

Aquí del que es tracta no és de fer safareig. Aquí del que es tracta és de tenir mecanismes de control suficients que una persona que ostenta una responsabilitat pública no tingui un enriquiment injust durant l'exercici de les seves funcions. I amb les disposicions que estableix aquesta proposició de llei hi ha garanties suficients per evitar que això passi, perquè els responsables polítics, a partir del moment en què entri en vigor aquesta llei, el dia u de l'exercici del nostre càrrec, haurem de dipositar davant de notari una declaració exhaustiva dels nostres béns i drets, i el darrer dia de l'exercici de les nostres responsabilitats públiques, també ho haurem de fer. De tal manera que, si es constata o hi ha algun indici d'una possible variació patrimonial que pugui ser sospitosa, evidentment, aquesta informació estarà degudament custodiada i dipositada per tal que les autoritats judicials puguin exercir les seves funcions en aquest sentit.

Pel que fa al GRECO, miri, jo crec que nosaltres hem fet el que havíem de fer, que és traslladar al GRECO el que és la nostra idiosincràsia com a país de reduïdes dimensions i amb un alt grau o amb un alt contacte directe entre els polítics i la ciutadania. I jo vull pensar —no ens hem d'anticipar, crec que l'informe es farà públic el proper dijous—… jo vull pensar que el GRECO, ni que sigui en part, recollirà aquestes apreciacions. I, per tant, doncs, jo estic molt confiat en el sentit de que nosaltres acomplirem, ni que sigui parcialment, la recomanació del GRECO perquè establim l'obligació d'una declaració jurada. Es registrarà, encara que el registre no sigui públic, i crec que el GRECO, per tant,

constatarà que s'ha fet un pas endavant molt significatiu, un progrés cabdal en matèria de publicitat de les informacions. Per tant, senyora Salazar, no crec ni de bon tros que la conclusió del GRECO sigui tan demolidora com vostè ens ha fet creure o ha reprès en la seva intervenció.

I miri, només a tall de conclusió, crec que aquesta reserva d'esmena no deixa de ser molt exemplificativa d'on ens situem cadascun de nosaltres en aquesta cambra, en el panorama polític que Andorra. Des d'aquells a qui els molesta qualsevol cosa que pugui considerar-se una especificitat andorrana i, que, per tant, doncs el que volen, molt legítimament —parlo de vostès— els presentadors de la reserva d'esmena el que volen doncs és que ens convertim en una còpia d'Espanya, de França o de qualsevol altre país del nostre entorn, dic bé, la qual cosa és molt legítima, perquè també tenen moltes coses bones, però, des del nostre punt de vista, nosaltres no som ni Espanya, ni França, ni cap dels països del nostre entorn. Som Andorra.

Però això tampoc vol dir el que, jo crec que amb poc encert, ha manifestat el senyor Camp. No vol dir girar l'esquena a la realitat internacional. No vol dir girar l'esquena als organismes internacionals. No vol dir que perquè la nostra realitat o la nostra idiosincràsia o sempre s'han fet les coses així a Andorra, no pensem moure ni un mil·límetre per avançar. Aquesta no és la nostra forma tampoc de veure les coses.

Nosaltres creiem que s'han de defensar les nostres especificitats, sempre que siguin bones, que hem de defensar la nostra idiosincràsia, però que això no està renyit amb la nostra plena homologació internacional. I estar homologat internacionalment vol dir, també, tenir respecte per les recomanacions que formulen aquests organismes internacionals i dir-los, quan no és possible, que no les podem complir o que no les podem complir en part. La qual cosa, d'altra banda, i en aquest cas sí que no és una especificitat andorrana… vagi a les avaluacions que fa el GRECO, que fa el Moneyval, que fa el GAFI o que fa qualsevol altre organisme internacional, i li puc garantir que, de conclusions de no conformitat o de conformitat parcial, en veurà tantes o més en aquells països en els quals vostès s'emmirallen que en la pròpia Andorra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Espot.

Senyora Judith Salazar, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Sí gràcies, senyora síndica.

Em permetrà, senyor Camp, que passi directament a les intervencions de la companya Bonell i el cap de Govern, perquè, finalment, sintetitzen allò a què li volia fer referència de la seva, que és quan parlava de risc de professionalització de la política o de les especificitats.

Per tant, em referiré, en primer lloc, a la intervenció de la consellera Bonell. Vostè ens deia que sempre han estat compromesos contra la corrupció, i jo li recordaré que el que els acabo de referir, el mateix li dic a vostè, senyor cap de Govern, no és un text del PS, és un text del grup d'estats contra la corrupció. Per tant, la conclusió de —hi insisteixo, si no els ho torno a llegir, però crec que no farà falta—… de no estar massa adequats a allò que se'ns demana no és nostra, és del comitè específic que s'encarrega de vetllar per foragitar la corrupció de la vida pública.

Ens referia, senyora Bonell, tal com ja m'hi havia referit jo inicialment, al tema del safareig. Jo no sé si ho recordaran, quan vam fer públics els salaris dels càrrecs públics, amb motiu de la llei que vam fer de contenció de la despesa pel que fa als salaris, el safareig què va durar? Una setmana? Jo crec que els beneficis que aporten són més grans que el safareig, i torno a pivotar sobre la idea del control ciutadà. Jo crec que l'error de concepte és pensar que la declaració de patrimoni està només pensada per traçar eventuals situacions de corrupció.

És a dir, vostès, en les seves argumentacions, deixen de banda el control ciutadà. I ho torno a dir: si jo soc una parlamentària que tinc interessos concrets en una matèria en què estic legislant, potser a aquests ciutadans els agrada saber que els meus interessos particulars econòmics pivoten entorn d'allò que jo estic legislant, si més no, perquè puguin fer-se'n una idea i construir el seu esperit crític. No estem parlant únicament d'un eventual control judicial davant la corrupció, no. Del que estem parlant, també, és d'un control ciutadà.

Vostès em refereixen, vostè, senyor cap de Govern, d'entrada, em deia, reclamava, amb orgull, la paternitat d'aquesta Proposició de llei. I recordar-li només que és fruit d'una proposta de resolució d'un debat d'orientació política del 2015, i, per tant, la cambra es va comprometre o va encomanar al Govern i als grups parlamentaris a desenvolupar una Llei de transparència. I el que han fet, tard, tard, sis anys després, és just que es reconegui, estan donant compliment a aquestes propostes de resolució. El que passa és que sovint jo tinc la sensació —i potser peco de novella— que les propostes de resolució que es fan en aquesta cambra no sempre es prenen massa seriosament, i, per tant, els deu semblar que el fet que se'n prenguin una seriosament, doncs això ja és un motiu de —hi insisteixo— reclamar-ne la paternitat.

Si estem parlant en aquesta cambra de transparència, és perquè hi ha una proposta de resolució que els obligava. En tot cas, parlo de vostès, perquè jo encara no hi era i, per tant, sí com a representant del meu grup parlamentari, i, que jo sàpiga, el que hem fet o el que hem intentat, és aportar, millorar el text d'aquesta Llei, treballar de forma lleial a la comissió. És a dir, no estem fent res aquí que no hàgim anunciat a la comissió que faríem, i, per tant, jo crec que és responsabilitat de tots legislar en el bé del nostre país. I, per tant, no em dono massa per al·ludida, perquè, com a mínim, nosaltres així ho hem fet.

Ens parlava, senyora Bonell, que ens anima a fer-ho, i jo li contestaré amb una dita que, si em permet, li faré en espanyol, perquè no conec la traducció al català —segurament el senyor Costa em podrà millorar la traducció—, però, tradicionalment, es deia «consejitos vendo que para mí no tengo». Per tant, com vostès no es posin al davant i facin el que han de fer —hi insisteixo—, nosaltres allò que vostès ara estan declamant com en el gran

moment fa vint anys que ho estem fent, des de la creació del partit. Per tant, a més, que no deixem de pensar que la corrupció és un mecanisme que orbita més entorn del poder que de l'oposició, perquè els mecanismes que tenim per ser corruptes són bastant més limitats que els que tenen les majories o els governs. Però bé, dit això, nosaltres estem disposats que les declaracions de patrimoni siguin públiques i vostès no. I, per tant, no em vingui a explicar que ho fem nosaltres, no, fem-ho tots, que és el que caldria.

I després, em deia… Senyor cap de Govern, jo, de veritat —i l'hi diré amb tota la franquesa del món—, em comença a cansar el clixé de l'andorranitat. És a dir, aquí… jo, com a mínim, no podria dir, quantificar com d'andorrana em sento, perquè me'n sento, des de l'últim dels meus cabells fins a la punta dels peus. Per tant, acabin de dir que el que estem fent és mimetisme que no s'adequa a aquest país. Em vol explicar a mi com, amb una declaració de patrimoni pública d'un ajuntament com el de Solivella, per citar-ne algun, si no es coneixen tots, si tothom no sap que aquell empresari de Solivella tindrà tants deutors o tindrà tants d'altres… és a dir, al final el que estem reclamant, i no és per mimetisme amb altres països, és —insisteixo—, en primera instància, per una recomanació d'un organisme al qual hem subscrit el seu conveni, i que és, ni més ni menys, que el GRECO. I aquest és el motiu que nosaltres vulguem les declaracions de patrimoni públiques i un registre públic dels centres d'interessos de les activitats econòmiques i patrimonials de tots els representants públics. I aquí és on em torna aquella màxima que la dona del Cèsar no ha de ser decent només, sinó que ho ha de semblar.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies senyora síndica.

Senyor cap de Govern, permeti'm que m'adreci a vostè. Potser no ha estat prou atent al que he dit o potser vostè, segurament, no s'ha llegit les esmenes que hem presentat de Terceravia.

Miri, nosaltres… en un termini de tres mesos, com a màxim, s'ha de comunicar davant notari. És a dir, les persones posteriorment… han de declarar els seus béns davant de notari i, posteriorment, el notari comunicarà el nom de les persones a què es refereix aquest apartat al Tribunal de Comptes. En cap cas he dit que nosaltres no volem que es faci la declaració davant notari.

Després, les declaracions de patrimoni previstes en aquest article tenen caràcter confidencial i poden ser consultades únicament pels propis afectats o per l'autoritat competent en el marc d'un procediment judicial. En cap cas, pel Tribunal de Comptes.

I acabem. El Tribunal de Comptes ha de publicar anualment a la seva seu electrònica la relació de les persones que han efectuat, durant l'any natural, les declaracions de patrimoni previstes en aquest article. La relació únicament ha de contenir el nom, cognom i el càrrec de les persones. És a dir, estem a favor que es faci la declaració, estem a favor que estigui publicada, però que només estigui publicada al Tribunal de Comptes i que no hi puguin tenir accés.

Per tant, doncs, penso que, en aquest aspecte, vostès estan més a prop nostre que dels altres. Però bé, a vostè, com deia la senyora Salazar, li agrada molt classificar la gent, perquè vostès es pensen que són els moderns i que estan al mig, i tots els altres, els hi sobren. I això els ho explicaré demà al matí en l'altra intervenció. I, miri, si li ha *sentat* malament que digui els polítics professionals pel GRECO per temes d'incompatibilitats, doncs segurament en aquesta sala hi ha molts petits, mitjans i grans empresaris i tenen infinitat d'incompatibilitats. Doncs segurament totes aquestes persones no podrien votar ni estar a moltes de les lleis que estem fent en aquesta sala. Em referia, en aquest sentit. Vostè ho ha dit, nosaltres som un estat petit, tenim unes especificitats, ens trobem tots pel carrer, sabem qui som i no cal que es publiquin totes les coses, perquè, d'una banda, uns tenen i els altres potser no tenen, i aquells que no en tenen, tampoc podríem defensar certes coses. Per tant, doncs, seria força complicat en un petit estat com nosaltres.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

No sé si el senyor Costa m'avalarà aquesta traducció: «consells venc que per a mi no en tinc». No sé si és correcte. Bé, el senyor Costa m'ajudarà: «consells que per mi…» Bé, és complicat, li reconec.

Senyora Judit Salazar, a veure, nosaltres no donem cap consell. Si, fins ara, vostès han estat durant aquests vint anys han estat declarant els seus béns, el seu patrimoni davant notari i sense que ningú ho digués, sense que cap llei ho digués, ho feien per iniciativa pròpia, per una decisió de l'executiva del seu partit… doncs, escolti, si vostès creuen, perquè creuen que hem de fer aquesta publicació, facin. Facin, facin-ho vostès, nosaltres què els hem explicat? Que nosaltres no ho veiem així, perquè realment creiem que provocaria aquest xafardeig.

I diuen… vostè ha dit: «no ha de ser perquè el ciutadà tingui indicis i hagi d'anar a la justícia, a l'autoritat de la justícia, sinó que el ciutadà amb aquesta publicació pot fer un eventual control als polítics». Perdoni, «un eventual control als polítics»? Si un ciutadà creu, té indicis que un polític s'ha enriquit il·lícitament, doncs, escolti, ha d'anar a l'autoritat judicial. Eventual control. Doncs si no és això el que ha de fer el ciutadà, aleshores és només mirar-ho, comparar-ho? Aquest és el control que vostè està proposant? És que jo no el veig.

Parlava que el 2015 hi va haver la resolució en un debat d'orientació política. És cert. De fet, n'hi va haver dues: una, que la van presentar vostès, i l'altra, que la va presentar el Grup Parlamentari Liberal. Però és que, abans del 2015, el Grup Parlamentari Demòcrata ja treballàvem en una llei, en un esborrany. És cert. Doncs és així, senyor Pere López, doncs ja treballàvem en un esborrany de Llei de transparència, que, de fet, el 2016 es va passar a tots els grups parlamentaris. I després, el Grup Parlamentari Liberal, el 2018, va entrar una Llei de transparència que es va quedar en la comissió, perquè… doncs es va dissoldre el Consell. Per tant, jo crec que tots estem implicats i tots hem tingut, al llarg d'aquests anys, la voluntat de treballar en aquesta Llei de transparència, que és necessària. Si és que hi estem tots d'acord.

Sempre hem estat compromesos amb la corrupció. Sí, és veritat, és cert. El GRECO, jo crec que el cap de Govern l'hi ha explicat. Li ha explicat molt bé. Esperem. Esperem a veure què diu. Si l'avaluació l'hem passada aquesta setmana, doncs esperem què diu.

No és el mateix, senyora Salazar. La publicació dels salaris públics no és el mateix que publicar els béns i els patrimonis de les persones que es dediquin a la política durant els anys que siguin, no és el mateix. I jo crec que vostè, encara que no ho digui, també hi està d'acord, perquè, si no, ja haurien publicat el seu patrimoni i els seus béns. Li dic sincerament. I no li estic donant cap consell. Simplement, jo crec que vostès… a mi em sembla que, en aquest sentit, si van tan avançats que nosaltres i, a més a més, alguna vegada l'he escoltada dir que són molt més progressistes. Si jo hi estic d'acord. Doncs publiquin. Nosaltres, de fet, ja els expliquem els motius pels quals crèiem que no era necessària aquesta publicació.

Quant al registre públic de declaració d'activitats. Doncs considerem que, en ser una declaració privada davant notari, no creiem que sigui necessari. De fet, la Proposició de llei també modifica articles de la Llei qualificada dels partits polítics i del finançament electoral en el sentit d'afegir com a deure d'un membre d'un partit polític i, doncs, condició *sine qua non* per ser càrrec, haver d'efectuar les declaracions de patrimoni corresponents en cas de resultar subjectes a aquesta obligació, de conformitat amb la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert, així com l'obligació de modificar els estatuts dels partits polítics en aquest sentit. Per tant, doncs, creiem que s'ajusta perfectament a la llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

El Govern desitja intervenir?

El Sr. Cap de Govern:

Sí, gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Senyor Espot, té la paraula.

El Sr. Cap de Govern:

Bé, crec, senyor Camp, que qui no m'ha escoltat és vostè a mi, perquè jo en cap moment li he dit que vostès no volien fer la declaració de patrimoni, ni li he fet absolutament cap tipus de procés respecte del contingut concret de les seves esmenes, que, efectivament, m'he llegit per a la seva tranquil·litat. I, efectivament, estic totalment d'acord amb vostès, en aquest punt concret, en molts altres no. Però en aquest punt concret estem molt a prop i tenim una forma relativament similar de veure les coses.

Jo, simplement, la reflexió que he fet és perquè vostè, amb l'efusivitat que el caracteritza, ha dit o ha vingut a dir que el que diguin els organismes internacionals a nosaltres no ens ha d'impor… Sí, ho ha dit, ho ha dit d'una forma bastant taxativa i que aquí havíem de defensar l'andorranitat i la idiosincràsia del nostre país. Bé, simplement, a mi m'ha semblat això una mica excessiu i és per aquest motiu que li he dit que crec que no és el posicionament que nosaltres defensem, i és molt legítim que vostès el defensin. Assumeixi'l. Això no vol dir ser més o menys modern. Simplement, nosaltres creiem que la responsabilitat és intentar, en la mesura del possible, acomplir, en tots els seus termes i fins al final, les recomanacions que ens fan els organismes internacionals, llevat que hi hagi algun aspecte concret que no sigui una línia vermella que nosaltres considerem que, per raó de les nostres especificitats, han de seguir defensant el manteniment de l'*statu quo* i en podria donar altres exemples.

Per exemple, tenim una recomanació que ens diu, des de fa molts anys, que els batlles i els magistrats, per garantir absolutament la seva inamovibilitat, no poden tenir mandats renovables de sis anys. Bé, això ho diu la Constitució. Per tant, nosaltres, que no som defensors d'obrir un procés constituent, seguim mantenint que no només això no contradiu les recomanacions del GRECO, sinó que, a més a més, vam fer una modificació de la Llei qualificada de justícia que estableix que aquesta renovació de sis anys, de cada sis anys, és gairebé automàtica i, per tant, només se'ls pot apartar per motius disciplinaris, que és el que ja preveuen els organismes del nostre entorn. I piquen pedra per explicar aquesta realitat que, en el fons, no dista massa de la dels països del nostre entorn. Era per donar-li un exemple concret.

Per tant, deixi's estar de moderns o no moderns o de qui està al centre, de qui no està al centre. Simplement, jo el que dic és el que defensem nosaltres. El que a mi em sembla que vostès defensen i el que a mi em sembla que el Partit Socialdemòcrata defensa. Crec que no s'ha d'ofendre per això, i crec doncs que tots tenim perfectament el dret de situar-nos en l'espectre polític allà on considerem que estem i de situar els altres allà on

considerem també que estan, d'una forma cordial i respectuosa, que crec que és el que fem.

Senyora Salazar, pel que fa —diguem-ne— a la paternitat de la proposició de llei, crec que la senyora Bonell l'hi ha explicat perfectament, i crec que, una vegada més, queda evidenciat que vostès volen tenir l'exclusiva de segons quines temàtiques. Així m'ho sembla. Li ha demostrat la senyora Bonell que no va ser perquè vostès van fer una proposta de resolució que avui estem parlant d'això, sinó que prèviament nosaltres ja érem sensibles a aquesta problemàtica i vam decidir emprendre un treball que avui es materialitza en aquesta proposició de llei. No passa res, no passa res. Això no vol dir que vostès no siguin sensibles a aquesta problemàtica, si ja els hi concedim. Això no vol dir que vostès no faci vint anys que ja estan fent una declaració dels seus béns davant notari. Escolti, enhorabona, si em sembla molt bé, si van en la línia precisament del que regulem ara. Per tant, doncs, no és una lluita de qui ho fa millor o de qui ho fa o qui no ho fa. Simplement, les coses són com són. I la paternitat, en aquest cas, d'aquesta proposició de llei és de l'antic grup parlamentari demòcrata i, ara, dels grups de la majoria, simplement. No dic pas que sigui del Govern, perquè no ho és, malgrat que jo representi el Govern. Per tant, les coses són com són.

Sí que m'agradaria fer una petita reflexió sobre… perquè crec que, en certa forma, i crec que no ho fa volgudament, ni molt menys, però està tergiversant una mica la realitat quan diu que la declaració pública dels patrimonis no només tenen com a objectiu lluitar contra la corrupció, sinó que el que fa o el que ha de fer és advertir sobre possibles conflictes d'interessos. I crec que això és una aproximació equivocada, perquè la lluita contra els conflictes d'interessos dels responsables polítics no es resoldrà a través d'una declaració patrimonial, ni pública, ni privada, sinó a través d'uns codis de conducta que siguin sòlids i complets. Li'n posaré un exemple. Pot ser que un ministre, un cap de govern, un conseller, no tingui béns o tingui un vehicle però no tingui pisos, no tingui accions en societats, però que, en canvi, en el seu moment, hagi estat un professional liberal o en aquest moment sigui un professional liberal que té tot un ventall de clients, que això no es fa públic en mèrits d'una declaració patrimonial, i que, si s'està dirimint una iniciativa reglamentària o legislativa que pot beneficiar algun d'aquests clients, d'acord amb aquest Codi de conducta, s'ha d'inhibir o ha de fer un pas al costat.

Per tant, amb aquest exemple concret el que li vull evidenciar és que la declaració pública patrimonial no és la panacea. El que funcionarà realment és una declaració patrimonial, que no ha de ser pública, conjuminada amb un codi de conducta sòlid i complet. I li vull recordar que el GRECO també ho reclama, això. Per tant, vostès aquí també tenen una tasca important. No només vostès, totes les institucions públiques, el Consell Superior de la Justícia també ho ha de fer, i fa molts anys també que ens recorden que s'ha d'elaborar un codi de conducta de tots els responsables polítics. Per tant, doncs, no vulguem donar una visió —diguem-ne— parcial de la realitat que no s'ajusta al que és realment.

I, finalment, el clixé de l'andorranitat. Miri, senyora Salazar, jo no utilitzo el clixé de l'andorranitat. Si jo ja penso i ja sé i no tinc cap dubte que vostès se senten igual d'andorrans que ens en sentim nosaltres. Simplement, vostès aspiren o tenen una visió del que ha de ser Andorra diferent de la que tenim nosaltres. Tant o més legítima, si l'hi he

recordat abans. I la visió que vostès tenen del que ha de ser Andorra en el futur s'assimila molt més o és molt més mimètica, des del meu punt de vista, al que són els països del nostre entorn.

En canvi, la visió que tenim nosaltres segurament és una visió progressista de fer passos endavant, però que també en algunes coses creiem que tenim uns antecedents històrics i unes especificitats que s'han de mantenir. No passa res. Això no ens converteix ni en millors ni pitjors, a vostès o a nosaltres. Simplement, tenim visions diferents. És bo que sigui així. Això enriqueix el panorama polític, i el que hem de fer és reivindicar-ho i defensar-ho. No voler dir que es defensa el nostre règim institucional i fer-li un escac i mat per la porta del darrere. Simplement dir que per a vostès hi ha determinats debats o qüestions que són prioritàries i que passen per davant del manteniment del nostre règim institucional. Per donar-li'n un exemple, i això és molt legítim. Per tant, jo crec que ha vingut l'hora no d'enfrontar-nos, no de dir que uns ens considerem millors que els altres, perquè no és això, sinó de reivindicar el nostre model i defensar-lo legítimament.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor cap de Govern.

Senyora Salazar, desitja intervenir pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata?

Té la paraula.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica. Sí, intentaré ser molt breu.

Senyora Bonell, li torno a explicar. El control ciutadà no suposa que un ciutadà ens porti a la justícia, sinó que un ciutadà es pugui fer la idea de si podem tenir interessos darrere les nostres decisions polítiques, que no forçosament han de coincidir amb un il·lícit penal. I era això al que el que em referia. Vostè em diu: «Esperem, esperem a veure què diu el GRECO» i jo li he referit un informe, una conclusió d'un informe que ja ha dit el GRECO, i que el que havíem de fer ara era dir-li quines mesures hem fet per avançar en les recomanacions, que ja ens ha dit que no complim.

I, al fil d'això, enllaço amb la seva intervenció, senyor cap de Govern. El que sí que m'agradaria dir-li que vostè parteix de la base que no som partidaris d'una reforma constitucional, però, malauradament, en la resposta al GRECO també trobem… és: «som conscients d'aquesta dificultat, però això requereix una modificació constitucional que ja emprendrem quan hi hagi més matèria». Això no és exactament, som contraris o no estem per la labor d'una reforma constitucional. Però bé, tampoc no val la pena que hi donem més voltes.

Pel que fa al Codi de conducta, insisteixo i torno a dir-li: la meva contesta anava amb el fil d'aquesta paternitat. Vostès se l'atribueix, molt bé. Jo insisteixo que la responsabilitat de

tots és treballar pel bé del país i això, en tot cas, no se'ns pot acusar, al contrari. I en aquest Codi de conducta que vostè em diu que ens situem, que també ens reclamen, que jo sàpiga, tenim un company actualment al si de la comissió que ho està tractant i que representa el Partit Socialdemòcrata i està treballant en aquest Codi de conducta. I després, per acabar, molt breument: molt millor —si em permet, eh, l'opinió personal—… molt millor la segona intervenció que la primera pel que fa al clixé de l'andorranitat. Ja recuperarem el diari de sessions. Però si vostè comença dient-nos que ens entestem a no reconèixer l'especificitat andorrana, doncs és normal que a mi m'agafi com una mena de ressort que em faci saltar de la cadira. Perquè això de mesurar —ho torno a dir— l'andorranitat, jo crec que ja està molt fora de lloc si no respon a un objectiu clar de màrqueting polític. I doncs, per tant, jo aquí ja preferiria no entrar. Però sí que deixi'm que el feliciti, molt bona correcció. (*Riures*). I la segona intervenció, millor que la primera.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Alguna altra intervenció?

Perdoni, senyor Enseñat, no l'havia vist.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Perdoni, pensava que el meu company anava a parlar i ha estat un descuit.

Precisament, senyora Salazar, justament el GRECO no pot o no pot ser considerada la valoració del GRECO igual abans d'aquesta Llei que després d'aquesta Llei. Justament, l'avaluació del GRECO estava feta en un moment en què no hi havia aquesta Llei, ni a tràmit, ni aprovada. I, per tant, doncs ara l'avaluació del GRECO, que sortirà publicada la setmana que ve, es farà precisament amb l'aprovació d'aquesta Llei. I, per tant, el paradigma en si canvia.

Després, deia: «consejos vendo, pero para mí no tengo». Jo no faig la traducció, això els deixo a vostès, totes les traduccions, jo no vull fer-ho. Però és veritat, és que la declaració de béns no té res a veure amb el fet que pugui haver-hi corrupció o no. Òbviament, és un mecanisme. Però no solament és aquest mecanisme. Li deia abans el senyor cap de Govern. Per exemple, hi pot haver una persona que declari que no té béns, com li deia el senyor cap de Govern, però que tingui un despatx d'advocats o que sigui assessor, que tingui una auditoria, el que sigui, que tingui un mecanisme de captar diners d'aquelles persones que volen modificar la legislació o els acords de govern o els acords del comú. I això no és justament a través de la declaració de béns com s'ha de lluitar, sinó que s'ha de lluitar a través d'aquest Codi de conducta que estem, en principi, a punt d'aprovar al Consell General. Que sí que hi haurà una declaració d'interessos. I en aquesta declaració d'interessos tots direm: «Escolti, doncs miri, en el meu cas, jo tinc interessos —m'ho

invento— en el món de l'agricultura i, per tant, no puc participar d'aquelles decisions que m'impacten directament a mi». És en aquesta en què realment lluitem contra el tràfic d'influències. La declaració d'interessos, perdó, la declaració de béns està pensada per a aquells que s'enriqueixen il·lícitament de la política. I, per tant, el que ha d'existir és una declaració jurada de la persona, que no vol dir que la declaració jurada sigui verdadera. Justament, si, a més, no és verdadera, el Ministeri Fiscal i la justícia tindrà més armes per anar contra aquesta persona.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Alguna intervenció per part de Govern per tancar el torn?

Entenc que no.

Senyora Salazar, vostè desitja tornar a intervenir?

La Sra. Judith Salazar:

Sí, només per contestar al senyor Enseñat. Gràcies, senyora síndica.

Vostè em deia, senyor Enseñat, que la diferència en el GRECO és que ara tenim una Llei de transparència que —hi insisteixo— no compleix amb la recomanació que ens fa el GRECO, perquè ens demana declaracions de patrimoni públiques. Això, punt número 1.

I després, potser m'he expressat malament, però jo aquí estava defensant un agrupament d'esmenes en què parla de dues esmenes: la declaració de patrimoni, que correspon a l'esmena 7 —crec recordar—, la reserva d'esmena 7, i a la 8, que parla d'aquest registre que nosaltres volíem que fos públic, que en el Codi de conducta no queda clar que hagi de ser públic. Que jo sàpiga, no fins al moment, i, doncs, per tant, aquí està el matís.

Nosaltres parlàvem d'aquest registre d'activitats econòmiques, professionals i de declaració d'interessos públics. I potser, d'aquí, la confusió de les dues esmenes, declaració de patrimoni i declaració d'interessos.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Senyor Enseñat, té la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Em sembla molt interessant. Penso que en això estem totalment d'acord. La declaració d'interessos, en aquest cas, jo crec que estan treballant-ho, i el seu representant a la comissió del Codi de conducta hi està treballant, i seria molt interessant que els interessos

constessin tots, és a dir, també aquells clients que paguen a les persones que poden tenir una empresa d'assessorament.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Si no hi ha més intervencions, passem a la votació.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena votant sí a la reservada d'esmena o no i deixant el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 7, que es correspon a l'esmena número 65 de l'informe de la ponent de modificació del títol III.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica el resultat?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva d'esmena número 8, que es correspon a l'esmena número 68 de l'informe de la ponent d'addició d'un nou article al títol III.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions. Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Suspenem la sessió i la reprenem demà al matí, a les 09:30 h.

Bona nit.

(Són les 21.38 h)

(L'endemà, divendres 03 de desembre del 2021, a les 09.33h, es reprèn la sessió).

La Sra. síndica general:

Bon dia. Reprenem la sessió?

Abans de començar em permetran que faci un comentari sobre, i sumi la meva veu i la veu d'aquesta cambra, al dia de la commemoració del Dia Europeu Internacional de les Persones amb Discapacitat, que es commemora avui, amb les paraules del secretari general de Nacions Unides, el senyor António Guterres, que diu:

«A mesura que el món es recupera de la pandèmia, cal assegurar-nos que les aspiracions i els drets de les persones amb discapacitat s'incloguin i es tinguin en compte en un món postCOVID-19 que sigui inclusiu, accessible i sostenible. Eliminem les barreres físiques i culturals, construïm societats resilients i creem oportunitats que veritablement no deixin ningú enrere.»

Per tant, sumo la meva veu a aquestes paraules, crec que també les veus de la cambra aquest Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat, que també es commemoren al nostre país. I, ara sí, reprenem la sessió.

Anem pel quart grup de reserves d'esmena presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Nou, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 70 de l'informe de la ponent d'addició d'un títol IV, i 10, reserva 10, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 71 de l'informe de la ponent d'addició d'un títol V, i 13 reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 97 de l'informe de la ponent de modificació de la disposició final vuitena.

Intervé per defensar les reserves d'esmena la senyora Judith Salazar, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

Doncs bé, aquest agrupament el que proposàvem era establir un règim sancionador i una avaluació del compliment de la Llei. En llenguatge de carrer, és fàcil comprendre que una llei sense capacitat de fer-la executiva, a través d'un règim sancionador, és el que podríem dir-ne un brindis al sol.

Hem recuperat la proposta de resolució de què parlàvem ahir, del 2015, en què es va encomanar a la cambra i al Govern que desenvolupin una llei de transparència. Una proposta de resolució que es va construir a partir de les transaccions de les dues presentades, una pels Lliberals i l'altra pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, en què un dels punts acordats era l'establiment d'un règim sancionador per aquesta llei, que, novament, la cambra incompleix el mandat que se li dona via proposta de resolució, i ens quedem amb una llei que —si m'ho permeten— està carregada de bones intencions, però ja veurem com la podem fer efectiva sense associar-hi un règim sancionador, o ni tan sols plantejar que hi hagi un organisme o una institució independent que pugui avaluar el seu compliment en el sentit no ja de sancionar, sinó de donar directrius allí on no s'estigui arribant, on no s'estiguin fent les coses bé, que també és una proposta que nosaltres volíem incloure en la llei i que finalment no s'ha tingut en compte. Per tant, a la reflexió és fàcil arribar-hi, i un dels exemples que em ve al cap, ara mateix, és plantejar-nos què seria del Codi, per exemple, de circulació si no establís una sèrie de sancions a aquells incompliments. I quan parlo del Codi de circulació, del règim impositiu, etcètera, de tantes i tantes lleis que sense un règim sancionador ens costaria molt més que fossin efectives i que es complissin.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyora síndica.

Tinc un minut? Ah, és que posa un minut, *vale, vale*.

Bon dia a tothom.

Per a les forces que donem suport al Govern, Ciutadans Compromesos, Liberals d'Andorra i Demòcrates per Andorra, és indubtable —a més, hem presentat nosaltres aquesta Llei—… és indubtable que defensem la transparència com a pilar fonamental d'una societat democràtica. És un valor que millora l'eficiència i l'eficàcia de l'Administració, que va en pro de la integritat de les persones que es dediquen a la gestió

pública i que, a més a més, com més transparència hi hagi, millor. Les persones es poden configurar una opinió sobre la situació, sobre la gestió pública, sobre la política i, per tant —hi insisteixo—, en som uns grans defensors i és una de les propostes que nosaltres hem portat aquí a la Casa de la Vall.

Estem davant d'una llei que, com tothom sap i ja s'ha dit, és una llei nova, és una llei que pensem que anirà en favor d'això que acabo d'explicar, dels valors de la transparència, i és una llei que no és estàtica. És una llei que, segurament, amb el temps, ens pot portar a afegir-hi millores, però que, en tot cas, tindrem en el vot de confiança de posar-la en funcionament i veure el grau d'optimització que té aquesta llei, quan venim d'una situació de no tenir-la, a veure què passa en els propers mesos un cop la tinguem, i l'Administració vagi posant en marxa els mecanismes per fer-la efectiva.

No oblidem que dona el dret a totes les persones, no només als consellers amb més preguntes de control, que és el típic que estem acostumats a fer, sinó qualsevol persona té dret, amb aquesta llei, a accedir i a obtenir informació de l'Administració. Per tant, els ciutadans ens convertim, també, en fiscalitzadors de la gestió pública, i no oblidem, també, que incorporem elements de govern obert, com és la plataforma Visc.

Els he de dir, en relació amb les seves reserves d'esmena —ja els ho vam dir a la comissió— que no considerem que el Raonador sigui la figura fiscalitzadora de la transparència. El Raonador ja té altres obligacions de defensa de les persones, té obligacions amb relació a convenis internacionals. Se l'hauria de dotar de recursos, se l'hauria de dotar de sistemes. Pensem que no és l'eina, ni la persona, ni l'estament que ha de fiscalitzar això. Pensem que no cal dotar de recursos perquè les administracions s'autosancionin. És una mica un peix que es mossega la cua. És a dir, sancionar la mateixa administració per un suposat… vostès diuen una suposada infracció amb relació a la transparència, ens sembla que, a dia d'avui, no és òptim i a més a més, no porta enlloc, perquè surt d'una butxaca per ficar-se a l'altra.

Vull recordar, a més a més, que ja tenim certes obligacions per la Llei de Govern, pel Codi de conducta que estem elaborant, pel Codi de l'Administració, per la pròpia justícia, que hauria d'actuar en cas que hi hagués algun cas, evidentment, que pogués ser judicialitzat… I vull recordar, també, que amb aquesta llei… perdó, que amb aquesta transacció la seva proposta no era de sancionar, per exemple, els polítics. Els polítics ja estem elaborant el nostre propi codi de conducta per a situacions, per exemple, com aquestes, sinó que el seu règim sancionador, que, a més a més, els vam oferir de transaccionar-lo en un període de cinc anys i vostès s'hi van oposar, qui sancionen és als funcionaris, les persones que estan treballant en l'Administració. I això, clar, ens sembla, també, com va passar fa unes setmanes, que ho va defensar el Joan Carles Ramos, com va passar amb una altra llei que recentment hem tractat, no podem, a més a més d'una llei nova, anar a castigar persones que es poden haver equivocat i posar-los sancions que arriben als 24.000 euros.

Amb això del règim sancionador —com deia, no em sembla adequat autosancionar l'Administració per un tema de transparència—, ja hi ha la fiscalització de les persones que tenen dret a la fiscalització de la transparència, ja estem els consellers generals per fiscalitzar la transparència, però, amb aquest règim sancionador, jo m'he emportat la

sensació que l'han presentat —jo i la majoria—, que l'han presentat per presentar. Ahir parlàvem dels clixés de l'andorranitat, ahir parlàvem que si vostès volen més o menys fer mimetisme amb l'Estat del sud. Parlàvem que nosaltres som partidaris de defensar les nostres especificitats, de defensar la nostra idiosincràsia. Podríem estar discutint moltes hores amb relació a això.

Ara els suggereixo: qui vulgui, que obri un buscador d'internet qualsevol i busqui la Llei catalana de la transparència i del bon govern. Si no recordo malament, és la Llei 14/2012 o 12/2014, però està al portal Gencat. I vagin a l'article 76 de la Llei catalana de la transparència i comencin a llegir a partir de l'article 76. I veuran que, a partir de l'article 76 en endavant, la proposta d'esmena que fa el PS és un copiar i enganxar de la llei catalana. Però, és clar, no volem fer mimetisme, la idiosincràsia… molt bé. Venim d'un debat d'orientació on es fa un copiar i enganxar d'un programa de Más Madrid. I avui ens proposen un codi sancionador que és un copiar i enganxar de la Llei catalana de transparència. S'hi han afegit paraules i se n'han tret d'altres, però el 75 % dels 76 articles en avall és el mateix. És més, a sobre, a les sancions… per exemple, hi ha un article de llei catalana que diu de 300 euros a 12.000, em sembla recordar… vostès ho han pujat a 6.000! És que, a sobre, no només ho copien, sinó que ens ho empitjoren, per a perjudici dels funcionaris i treballadors públics. I a mi em sembla… i no vull criticar si han copiat, si no han copiat, si han enganxat, si és un model… Jo sé, per exemple, que la llei espanyola de transparència diu unes altres coses. No sanciona amb diners, sanciona amb cessió del càrrec, sanciona amb treure'ls les indemnitzacions laborals per si se'ls fa fora d'un càrrec per haver comès una falta amb relació a transparència… Per tant —hi insisteixo—, no sé si és un model, si no és un model… el fet és que la llei catalana, de l'article 76 en avall, és el que vostès ens presenten al Consell General, per un codi sancionador que no compartim, i que, a més a més, les sancions que té la llei catalana, una administració molt més gran, molt més potent, molt més, segurament, complicada, no només tenen a bé de facilitar-les, fer-ne més fàcil la gestió i baixar les sancions, sinó que, a més a més, les pugen, cosa que a mi em sembla una mica fort de cafè.

Per tant, votarem que no a aquesta agrupació de reserva d'esmenes, primer, perquè no ens sembla que incorporar la llei catalana en el nostre ordenament jurídic sigui la millor fórmula. Pot estar bé, pot estar malament, és una qüestió de gustos. Però pensem que no s'adapta a la nostra idiosincràsia, i —hi insistim— totes les altres mesures de les altres reserves d'esmena, a nivell de sancions, dels ens fiscalitzadors, com acabo d'argumentar, tampoc ens sembla correcte. I per això, senyora síndica, votarem que no a aquesta agrupació de reserves d'esmena.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Parlaré des d'aquí, des de l'escó mateix.

Respecte a aquestes tres reserves d'esmena, una d'elles fa… és relativa al règim sancionador, és un article d'addició. Nosaltres entenem, Terceravia entenem, doncs si tenim una llei com la de transparència, en primer lloc, o hi ha transparència o no n'hi ha. I després, doncs si no hi ha transparència i el que hi ha és un altre tema que seria la corrupció, doncs entenem que el que cal és actuar i portar la gent a la fiscalia, i que les lleis són per complir-les.

Respecte a la reserva d'esmena número 10, doncs també és d'addició i és relativa a un article d'avaluació del compliment de la Llei, igual que la reserva d'esmena número 13, també és per fer el seguiment del compliment de la Llei. Nosaltres entenem, Terceravia entenem, que les lleis són per complir-les. No cal que en la mateixa Llei fem una autoavaluació si les complim o no les complim. Si no, de poca cosa serveix que fem lleis si no són per complir-les o si cada llei que fem, la mateixa llei ha de preveure un règim de compliment de la mateixa.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

El Govern desitja intervenir?

Senyora Judith Pallarés, teniu la paraula.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, primer de tot, voldria felicitar els membres de la Comissió Legislativa per aquesta feina ingent durant tants mesos, durant tant temps, com es comentava ahir. Crec que el debat que hi va haver ahir a la cambra va demostrar doncs la profunditat amb què s'ha treballat aquest text.

Jo era part de la legislatura anterior, també de l'inici d'alguns d'aquests treballs i, per tant, també puc dir que, del que es va iniciar en un principi, del que s'havia parlat, el text que avui podrà aprovar la cambra, doncs té moltíssimes diferències i penso, sincerament, pensem que és una bona llei i que serà molt útil i que ha anat molt més enllà segurament del que, quan es va fer la proposta d'acord el 2015, vam pensar tots o fins i tot del que nosaltres mateixos, des del nostre grup parlamentari, en aquell moment, liberal, teníem en ment. Per tant, considero que s'ha fet una feina molt important en aquest aspecte.

Amb relació a la reserva d'esmena que es presenta, el Govern considera, igual que comentava ara el senyor Naudi, després del treball de la comissió, que sincerament… i també ho comentava una mica el senyor Camp. Primer, entendre que sí que és cert que en algunes qüestions potser valdria la pena, primerament, deixar que aquesta llei s'implementi. Veure com evolucionen molts dels canvis que ja s'estan duent a terme dins

de l'Administració pública per tots aquests i per molts organismes amb aquesta transformació de gestió documental, de control, que avui en dia les noves tecnologies també faciliten d'una manera molt ingent, perquè hi ha una traçabilitat molt important amb relació a tots els actes que es poden dur a terme. Per tant, nosaltres considerem que, abans d'avançar en aquest sentit, doncs segurament el que necessitem és una implementació real i una avaluació en un futur, *algo* que podrà fer la mateixa cambra legislativa perquè ja té la potestat per fer-ho, potser els governs en un futur.

Però el fet d'introduir la idea del règim disciplinari per part del Govern considerem que potser es plantejava una idea que marcava certa duplicitat, perquè, amb relació a una qüestió quan són els treballadors públics i poden formar part d'alguna mala pràctica, ja existeix un règim disciplinari dins la mateixa Llei de la funció pública en el qual un instructor doncs dirimeix de si hi ha hagut un error, si hi ha hagut una mala praxi o, en cas de que s'hagi pogut percebre que hi ha hagut una acció directa de corrupció, com es mencionava en aquesta cambra, doncs la mateixa Administració posa en coneixement dels òrgans oficials, que són la fiscalia o a qui correspongui. Per tant, ja hi ha previstes, dins els mateixos funcionaments de les administracions públiques, les vies i els règims disciplinaris necessaris per poder avaluar i veure i actuar davant aquestes accions, com s'ha fet fins ara, sense ni tan sols necessitar aquesta llei, tot i que aquesta llei va una mica més enllà.

També penso que comparteixo, tal com es va comentar ahir a la cambra, i el Govern ho veu així, que és molt important la necessitat de que els organismes disposin d'aquest Codi de conducta. Es parlava del Codi de conducta necessari al Consell Superior de Justícia, també de la pròpia cambra parlamentària. I després la proposta que es va fer des de la comissió, i que comentava ara també el senyor Naudi, el fet que s'hagi ofert també la possibilitat de veure i fer aquesta avaluació en un termini de cinc anys per veure doncs com es podria potser polir, allà on fos necessari, aquest règim sancionador i que sembla ser que tampoc no es va arribar a un acord en aquest sentit. Tot i que, com comentava, el Govern considera que en aquest text doncs es generarien certes duplicitats en algunes qüestions.

I més enllà d'això, també la proposta que sigui el Raonador… doncs escolti, el Raonador ja té competències per poder defensar els drets dels ciutadans, de ciutadanes en allò que cada ciutadà, quan vegi vulnerats els seus drets, pugui considerar i pugui adreçar-se a ell. Però també és cert que poder implementar això requeriria… no considerem que sigui el Raonador l'organisme que s'hagi d'ocupar d'això, pot defensar els ciutadans en aspectes que ja es mencionen en aquesta Llei i en d'altres, però tampoc veiem que sigui necessària la creació d'un òrgan, una agència específica de control, de subcontrol, com dèiem, ara ja existeixen mecanismes actualment per poder fer complir aquesta llei, com deia el senyor Camp, també totes les que aquesta cambra aprova.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Pallarès.

Iniciem un altre torn d'intervencions.

Senyora Salazar, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, senyora síndica.

A veure, intentaré concentrar els arguments.

Pel que fa al Raonador, d'entrada, dir que no li dona una potestat fiscalitzadora, com he dit al principi de la meva intervenció. El que volíem era que s'encarregués de l'avaluació per tal de suggerir, allí on no s'està treballant bé, no que fiscalitzi res de res. Vull dir que no era la competència que li donàvem al Raonador, i, en tot cas, els companys de Tercera Via sí que van manifestar que no veien la figura del Raonador, tesi a què es va afegir la majoria, però encara espero que algú suggereixi una altra figura o una altra forma d'avaluació del compliment de la llei. Per tant, els diré el mateix: el fet que vinguin ara aquí a la cambra i defensin models de règim disciplinari quan en comissió no hi ha manera de fer-ho, perquè sempre han partit de la idea que no volien ni avaluació, ni establiment del règim sancionador.

Ens deia, senyor Naudi, que és un copiar i enganxar de la llei catalana. Sí. M'estalviaré de fer comentaris de lleis que vostès presenten que són còpies de la Viquipèdia. Textos o fragments que són còpies de la Viquipèdia. Per tant, una cosa és que un s'hi inspiri, i el que sí que està clar és que, quan un planteja una esmena o, com a mínim, aquest és el nostre interès, quan la portem a la comissió és perquè es pugui debatre, perquè es pugui millorar entre tots. I, per tant, si vostès entenen que aquest règim disciplinari que estem plantejant no és el que vostès comparteixen, no tenen més que asseure's a treballar i parlar d'una proposta alternativa, que —hi insisteixo—, en aquest cas, no s'ha produït.

Ens parlava de les sancions. Les sancions, per referir-n'hi alguns exemples, eh, força inferiors a les de la Llei de protecció de dades o a les de la Llei de Patrimoni Cultural, que poden arribar fins a 300.000 euros. Per tant, el que estem fent, justament, és adequar o plantejar o adequar aquest règim sancionador, aquestes sancions, a la realitat de l'ordenament andorrà. Per tant, tornem a donar voltes sobre la idiosincràsia, i nosaltres entenem que respectar l'especificitat andorrana no vol dir no intentar assolir el compliment de l'estàndard internacional mínim. I —hi insisteixo— aquesta llei es despenja amb una proposta de resolució aprovada el 2015. Veiem ordenaments en l'entorn europeu que ja parlen de transparència des de fa vint anys i, per tant, no ens dona la sensació que anem excessivament avançats pel que fa a la transparència.

Ens parlaven que nosaltres sancionem funcionaris i que a la ministra li preocupaven les duplicitats. Si recupera el text del règim sancionador que nosaltres proposàvem, l'hi llegeixo: «*Les sancions aplicables al personal al servei de les administracions públiques per la comissió d'infraccions tipificades per aquesta llei són les establertes en la legislació de la funció pública amb relació a les faltes disciplinàries*». Per tant, jo, senyora ministra, no li sé veure la duplicitat de què ens parla. Ens deia que la llei té vostè la sensació que va molt més enllà del que es va acordar en la proposta de resolució. Bé, en tot cas, pel

que fa al règim sancionador, no, i llegiré la resolució, que deia: «*La Llei*…», perdoni, que estic curta de vista, «*haurà de controlar amb un règim sancionador que s'aplicarà en cas d'incompliment de les obligacions establertes*». Per tant, expliqui'm a mi com la llei va més enllà de la proposta de la resolució quan no han volgut ni parlar de règim sancionador. I ens deia, senyor Naudi, que nosaltres el presentem per presentar-lo. Home, com a broma no està malament, però diria que el que sí que està clar és que nosaltres presentem un règim sancionador perquè estem convençuts que és la manera de fer-lo executiu.

Ens refereixen, una vegada rere l'altra, que ens van proposar una transacció per… la transacció que vostès proposaven era establir un règim sancionador d'aquí a cinc anys. I nosaltres el que vam dir en comissió va ser: «establim el règim sancionador ara, i si vostès tenen por que realment és una llei que necessita un recorregut abans de parlar de sancions, doncs el que podem fer, com ja s'ha produït amb altres lleis, és una entrada en vigor escalonada». Podíem haver dit: «establim un règim sancionador que entrarà en vigor al cap de dos anys». M'ho invento. Però tampoc no han volgut. Perquè el que sí que és una realitat és que vostès, en cap cas, han volgut treballar un règim sancionador i un sistema d'avaluació del compliment de la llei en els treballs en comissió, i que la llei incomplia el mandat que preceptuava la proposta de resolució sortirà aprovada sense règim sancionador.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Entenc, senyora Montaner, que vol intervenir avui en el torn de les reserves d'esmena.

És que, com que ahir em va dir que parlaria globalment de la Llei, per això abans… és el seu torn ara, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Davant les paraules del senyor Naudi, qui aprecio, evidentment, havia de dir alguna cosa. No estava previst, però havia de dir alguna cosa.

Quin mal hi ha, quin mal hi ha a inspirar-se en altres legislacions d'altres països? Quin mal hi ha? Li recordo, senyor Naudi, que el M. I. Govern fa aquest exercici molt sovint d'inspirar-se en la legislació d'altres països, a tal punt que, a vegades, inclús amb el copiar i enganxar, oblida algunes paraules. I d'això, en tenim molts exemples de la legislatura passada que deixen… Hisenda, per exemple. Jo crec que és sa mirar el que fan. Sí, sí, en un text legislatiu o en un projecte de llei, senyor cap de Govern, hi havia Hisenda i d'altres coses també. Doncs, veieu? Jo crec que és sa mirar el que es fa als altres països. I podem inspirar-nos en aquests textos i adaptar-los, evidentment, al nostre país.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari de Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi, és el seu torn.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyora síndica.

A veure, una cosa és inspirar-se i la salubritat d'inspirar-se.

No se'm sent?

Com deia el ministre, és de tija curta, això!

Se'm sent, senyora síndica?

Una cosa és inspirar-se i l'exercici de dret comparat evidentment que és sa. Evidentment que és sa. I, a vegades, no s'ha d'inventar la sopa d'all, no. Però, home, donat que estem parlant de transparència, també es podia haver dit: «mirin, incorporem el règim sancionador de la llei catalana» —hi insisteixo—, la Llei 19/2014 de transparència, accés a la informació pública i bon govern. Si fiquen això en un buscador a Internet, és la primera referència que surt de Gencat. Llavors, inspirar-se és boníssim, no bo, boníssim, i no és sa, és saníssim. Però copiar i enganxar literal, no sé si ho podem veure, però és que en la segona pàgina he ressaltat en vermell els canvis i hi ha 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 coses diferents. La resta és el mateix. Llavors, home, inspirar-se, està bé, però copiar i enganxar no m'agrada tant.

Per què no m'agrada tant? I anem a coses concretes. Perquè diuen: «no han volgut treballar amb nosaltres el règim sancionador». No és cert. Vam oferir transaccionar per fer-lo durant cinc anys, i vostès, com que sempre és tot blanc o negre, doncs no es va fer. I segon, no ens vinguin amb «no han volgut treballar», quan la seva proposta està poc treballada.

Per exemple, punt F: «*Condicionar l'accés a la informació al pagament d'una contraprestació en els supòsits d'accés gratuït*». Això és un rock-and-roll català que aquí, a Andorra, jo no sé per on agafar-lo. «*Exigir una sol·licitud prèvia o l'obtenció d'una llicència per reutilitzar la informació pública si aquest requisit no és exigible*». De veritat, a mi m'estan parlant xinès, els hi dic de veritat. Després, més cosetes d'aquestes… que per a mi no és treballar, per a mi és inspirar-se malament i empitjorar-ho. Sancions aplicables als alts càrrecs. Què proposen vostès quan en la llei catalana diu: «*Una multa d'entre 6.000 i 12.000 euros*», vostès van pel dret i fan 12.000 fins a 24.000 euros, és a dir, el doble.

En el punt B, apartat 1: «*una multa d'entre 6.000 i 12.000 euros*», quan en la llei catalana és entre 600 i 6.000 euros. Van forts de cafè, eh!

Una altra còpia mal feta: article 84 de la llei catalana. Com que aquí no tenia número, dic aquest, perquè és copiat i enganxat. Què diu la llei catalana? «*Una multa entre 600 i 6.000 euros*». I vostès la proposta que fan és entre 3.000 i 6.000 euros.

I, a més a més, aquestes persones que haurien de pagar aquestes multes no som els polítics. Perquè aquesta proposta és per a funcionaris i alts càrrecs. Els polítics —hi insisteixo— tenim la Llei de Govern, tenim el Codi de l'Administració, tenim el Codi de conducta… tenim una sèrie de lleis que sí que ens sancionen. I tenim la justícia, evidentment, no. Llavors, jo realment, ni pensem des de la majoria que aquest règim disciplinari i de sancions sigui aplicable a Andorra. No ens agrada que ens importin literalment una cosa feta per una administració molt més gran i complicada que la nostra.

Tampoc m'agrada que en el si de la transparència no ens haguessin dit: «mirin, això és el que fan els catalans i els va la mar de bé», o «ja opinarem si no els va la mar de bé», o »ja opinarem», que és el que em sembla. En tot cas, si ho volem deixar en una inspiració, bé deixem-ho en una inspiració, però és una inspiració que no ens agrada. La llei és nova. Hi ha una sèrie de desplegaments legislatius a Andorra que ja ens fa vigilar perquè aquestes coses no passin. I, amb el temps, ja veurem si realment hi ha tanta problemàtica en temes de transparència com per haver de ficar algunes sancions. En cap cas aquestes tan passades de cafè que vostès proposen.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

Senyor Camp, desitja intervenir? Seria el seu torn.

Govern, desitja intervenir? Senyora Pallarés.

La Sra. Judith Pallarés:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, jo penso, senyora Salazar, que al final, en realitat, ens dona la raó, perquè la llei no cal que faci una referència a complir el règim sancionador, que és de la Llei de funció pública, perquè ja s'està complint. Per tant, ja és així i no cal afegir-hi res més. Jo penso que ha quedat clar i ho ha expressat molt bé el Senyor Naudi, que ja existeixen eines dins els nostres organismes públics per donar compliment a aquest text legislatiu com en d'altres. I després, doncs, com bé s'ha expressat, sembla ser que, després del debat de la comissió, doncs és evident que es requeria una anàlisi més acurada amb relació a la revisió de les infraccions, les sancions, el procediment d'instrucció, en funció de les noves necessitats i les noves obligacions sobre un text que encara s'haurà de veure com s'implementa.

Gràcies, senyora sindica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Pallarès.

Senyora Salazar, desitja intervenir?

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Molt breument.

Senyor Naudi, li recomano que escolti les intervencions abans de tornar a intervenir, perquè m'està parlant de coses que ja li he explicat. Per què pugem les sancions? Per adequar-les al comportament de les sancions d'altres lleis que tenim en el nostre ordenament jurídic.

Senyora Pallarés, no. No li dono la raó. No hi ha duplicitats. El que fa la Llei és dir si hi ha un funcionari públic que tingui que incórrer en responsabilitats, se sancionarà conforme a la Llei de la funció pública. Això no és cap duplicitat. Per tant, no li dono la raó.

Ens deia, a l'inici de la intervenció, que només sancionàvem funcionaris, i ara diu que també hem sancionat altres coses que funcionaris. Senyor Naudi, vostès sí que sancionen només els funcionaris en la Llei de l'Agència de Protecció de Dades, i sense cap *reparo*. El que no té massa sentit és que, amb una Llei de transparència d'accés a la informació pública, l'única responsabilitat que es desprengui és per a aquell que faci revelació de secrets. Sembla un acudit, si m'ho permeten. Però, finalment, l'incompliment de l'accés a la informació i del deure de transparència entenem que hauria d'estar sancionat i, per tant, i per concloure, jo crec que el debat de la reserva d'esmena és: avaluació del compliment de la Llei i un règim sancionador, sí o no?

I qualsevol altra cosa del que ens estan dient entenc que ho haurien d'haver dit en comissió, i si no els agradava la proposta, haver treballat una proposta alternativa. Però això no s'ha produït, perquè, davant la pregunta bàsica «règim sancionador, sí o no», la resposta clara de la majoria és no. I, doncs, aquí és on segurament no ens trobarem. La resta de matisos —hi insisteixo— l'hauríem d'haver pogut parlar en comissió. I si no els agradava el règim sancionador, haver treballat la proposta de base que nosaltres… sí, ja l'hi reconec, està clarament inspirada en la llei catalana. Però per a això hi ha un debat en comissió, perquè, a partir d'una proposta, entre tots, puguem construir el model que volem per al nostre país, que, en aquest cas, no ha estat possible perquè —hi insisteixo— davant la resposta «règim sancionador, sí o no», la seva ha estat clarament «no».

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Senyora Montaner, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Jo crec que s'ha de ser conscient en aquesta cambra que tenim càrrecs de confiança en l'Administració pública, i que aquests càrrecs de confiança, evidentment, no mossegaran la mà de qui els dona menjar. És a dir, que es deuen a les persones que els han col·locat.

I jo en tinc un exemple molt precís, d'aquest tipus. Jo, com a consellera general, per exemple. Doncs el senyor López va tenir l'addenda al pacte de socis de Grifols, i jo ho vaig demanar al secretari d'Estat, que ja ho havia demanat inclús el mes d'agost, i em va dir: «*Bueno*, senyora Montaner, faci una demanda d'informació via l'article 5». Que sàpiga, el senyor López no va demanar aquesta informació via l'article 5. Doncs, veieu…? És a dir, després, clar, si fem una demanda d'informació, evidentment, què hem d'esperar? Hem d'esperar trenta dies hàbils per tenir la informació. Uns sí, els altres no. I inclús el mes d'agost va ser molt graciós, perquè el secretari d'Estat…

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, estàvem parlant del règim de sancions, eh. Vagi acabant, si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, però el règim de sancions té sentit per què? Perquè imagineu-vos fins a quin punt, fins a quin punt, un càrrec de confiança que obeeix el ministre pot bloquejar la informació i pot fer certes coses en el sentit del que diu el ministre. I això és molt greu, senyora síndica, és molt greu i crec que hem de fer una reflexió. Aquesta Llei de transparència és un primer pas, és realment… i felicito la senyora Pallarés, perquè és la impulsora en la legislatura passada d'aquest text legislatiu. Però jo crec que, de cara a endavant, s'haurà de fer una reflexió sobre el règim de sancions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Alguna altra intervenció, senyor Naudi? Seria el seu torn.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyora síndica.

Estava per fer com feia el Perry Mason, no, que diu: «No tinc més preguntes, senyoria», perquè és que per a mi el debat ja està acabat. I els hem dit «no» al seu règim sancionador. No insisteixin que està inspirat… bé no… no ho vull dir… que la gent vagi a la Llei 19/2014 de Catalunya, de l'article 76 en avall, i llegeixin la llei catalana i la seva proposta, i que la gent en tregui conclusions. Els he explicat com pugen les sancions

d'una forma abismal, cosa que pensem que no s'adiu per a res a la situació i a les vicissituds i la idiosincràsia andorrana. És a dir, inspirar-se no és fer això que hem fet.

Hi ha un altre punt que demostra, no… vostès diuen «no volen treballar». Bé, és que vostès tampoc no ho han treballat, això. Quan parlen dels grups d'interès que estan legislats en altres jurisdiccions, però no en la nostra. Llavors, què estan fent amb aquesta proposta parlant de grups d'interès que aquí no els tenim ni definits? És que, de veritat, que em sembla una mica pervers que vinguin a donar lliçons d'andorranitat, lliçons de clixé, lliçons de transparència i ens facin —vostès sí— aquesta broma de mal gust de portar una cosa, d'importar una cosa o d'inspirar-se en una cosa que no s'adiu a la realitat.

Insisteixo: estem subjectes a una legislació que ens obliga a moltíssimes coses i, a més a més, aspectes com el Codi de conducta, que en breu veurà la llum, que encara ens obliga més. Tenim aquesta Llei de transparència que ens obliga molt més. Vostès volen anar de zero a cent sense donar ni un minut de vida a la llei, sense acceptar treballar-ho durant la propera legislatura per ficar un règim sancionador adequat a la realitat andorrana. I vostès neguen la major. Per tant, si vostè vol cloure el debat, jo ja li cloc: aquest no és el règim sancionador que necessita Andorra. És un règim sancionador que pot ser molt bo per a un altre país, però no per al nostre.

Jo li he estat molt concret. Vostès em parlen de la Viquipèdia i no sé què… jo li soc molt concret: això… article 76 en avall de la Llei 19/2014 de Catalunya. La Viquipèdia, la Hisenda, el que vulguin… això és concret. És clar, és igual que el debat d'orientació. Fiquem els dos textos, un al costat de l'altre, i llavors veurem qui té ganes de treballar. Llavors veurem qui respecta la idiosincràsia del nostre país. Llavors veurem què passa amb els clixés d'andorranitat o què passa amb els mimetismes amb altres països que són molt més grans que nosaltres i que tenen altres realitats socials. Aquest codi sancionador, aquest règim sancionador, no és bo per a Andorra.

Demanem i votarem la Llei tal com està, i si la Llei no és òptima, venim de no tenir-la, ja hi anirem incorporant aquells mecanismes necessaris perquè la transparència sigui un valor que sigui transversal en tota la nostra societat i administració. Pensem que ho serà, però li donem aquest marge de funcionament per veure-ho. Vostès ja surten de la base que això no val per a res i que s'ha d'anar a multar amb multes de fins a 24.000 euros, el doble del que preveu la Llei 19/2014 de Catalunya les persones del nostre país. Això sí que em sembla una broma de mal gust.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

Pel Grup Parlamentari Demòcrates, senyora Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

La Llei de transparència serà un pas endavant en la relació entre tots els ciutadans d'Andorra i les administracions. Aquesta Llei s'ha treballat durant onze sessions de la Comissió d'Economia, si no m'equivoco, on hem debatut entre d'altres, doncs el règim sancionador.

Sap, senyora Carine Montaner, quantes de les 70 hores que vostè dedica a atendre les demandes i els neguits dels ciutadans d'Andorra, quantes hores ha participat vostè en la Comissió d'Economia per fer-nos les seves aportacions? Cap. Ni una. Zero. Tots els consellers generals que estem en aquest hemicicle, tots, absolutament tots, escoltem neguits dels ciutadans d'Andorra. Tots intentem també resoldre problemes consultant-ho amb el Govern o fent propostes d'acord o propostes de resolució. Però tots honorem el reglament del Consell General i participem en les comissions legislatives.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Un momentet, senyora Montaner.

Acabaríem el torn si Govern desitja intervenir. No?

Senyora Salazar, vostè desitja intervenir? És el seu torn.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

No em repetiré amb els arguments, perquè ja els he explicat. El que sí que, a manera de sintetitzar i de resumir la intervenció amb una intervenció final, diré, senyor Naudi: «no» al nostre règim sancionador, no. «No» a cap règim sancionador. «No» a un règim sancionador.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Ara sí, senyora Montaner, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies.

Senyora Bonell, sap que soc consellera no adscrita i, per tant, pertanyo a la Comissió de Salut. No pertanyo a cap comissió més, perquè soc no adscrita, no tinc cap grup parlamentari i tinc un pressupost realment molt baix. És a dir, que no tinc ni podria contractar una secretària a l'any, com aquell que diu, eh.

Doncs, senyora Bonell, quan jo, per exemple, presento un recurs administratiu de més de 80 pàgines al Govern, i em diuen que una consellera general no té legitimitat, quan la majoria ni escolta la bancada de l'oposició, i en aquesta legislatura, malauradament, passa sovint… doncs, francament, eh, vostès no han de donar lliçons —ho dic bé, eh— a ningú.

Senyora Bonell, jo respecto el reglament del Consell General. Estic en la Comissió de Salut. Vaig a les comissions de Salut i, com pot entendre, tenint en compte el nombre de comissions, no puc partir-me i no tinc temps per anar a totes les comissions. És a dir, que vosaltres podeu repartir la feina i jo no puc. No puc repartir la feina amb ningú a nivell del Consell General. I, per tant, respecto el meu compromís, que és la Comissió de Salut, i segueixo els dossiers, prova essent que vaig entrar un recurs administratiu de 80 pàgines al Govern, que ni han llegit ni una línia, amb moltes irregularitats, de veritat… i que una consellera general no té legitimitat. Qui té legitimitat? Qui la té? Qui la té? Amb indicis d'abús de poder. Amb el Govern que aprova, doncs, es compromet en coses sense passar prèviament pel Consell General…

La Sra. síndica general:

Vagi acabant, senyora Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

El que està passat en aquesta legislatura és molt greu. Ja li dic.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Senyor Naudi, seria el seu torn si vol intervenir.

Senyora Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

No, només… A veure, ja ho sap, vostè, senyora Carine Montaner: els consellers no adscrits… bé, de fet, tots els consellers generals, com a mínim, hem d'estar adscrits a una comissió. Això no vol dir que vostè no pugui estar en dues comissions més, i això no vol dir que vostè, o d'altres, no puguem participar en aquelles comissions què creiem que podem anar a aportar algun element per fer millorar aquell text legislatiu que estiguem

treballant. Per tant, no digui que no pot, no té temps… És vostè la que diu que dedica 70 hores a atendre les demandes dels ciutadans. Jo li dic que, d'aquestes 70 hores, doncs no n'ha participat cap en la Comissió d'Economia. I després, només recordar-li que l'article 7 del reglament diu que «*Els consellers generals tenen l'obligació d'observar la cortesia deguda i de respectar les normes d'ordre i de disciplina establertes en aquest reglament.*»

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Alguna intervenció per part de Govern?

El Sr. Cap de Govern:

Sí, molt breument senyora síndica.

Només per recordar a aquesta cambra que el Govern no perdrà ni cinc segons a respondre a les afirmacions clarament demagògiques i populistes de la senyora Carine Montaner. I només… el que puc fer és emplaçar-la, si creu doncs que hi ha hagut aquestes actuacions tan greus i tan delictives, a fer ús dels mecanismes que preveu l'ordenament jurídic. I per tant, doncs, la via judicial està expedita perquè pugui fer tantes demandes i querelles com ella consideri oportú.

Ara bé, no penso entrar ni un minut al fons del que discuteix, perquè em sembla absolutament irrellevant. I, a més a més, em sembla que fa un mal favor a la classe política i al conjunt de la ciutadania d'aquest país.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Espot.

Senyora Montaner, entenc, per al·lusions, i tancaríem el debat, perquè estàvem parlant del règim sancionador de la Llei de transparència.

La Sra. Carine Montaner:

Exacte.

Senyor cap de Govern, jo crec que els ciutadans esperen transparència, humilitat. I aquest joc brut que es fa: que si plagia d'aquí, allà, etcètera, etcètera… Francament, jo crec que ens hem de centrar en coses importants.

El *mea culpa* no hi és, vaig avisar molts cops sobre problemes, per exemple, com el CD, i vostès botint el pit que no hi havia cap problema. No hi havia cap problema, i ara està tot

a la Batllia. Com havia dit, també, que tindria uns problemes de cancel·lacions a nivell de les reserves d'hotel… doncs es va dir que no el dimarts i ara és que sí. Veieu? És a dir, hem de ser doncs molt propers, molt propers al poble andorrà. I li asseguro, senyora Bonell, que amb els missatges, amb els missatges que rebo, ja li dic, faig 70 hores a la setmana de tantes queixes, tantes queixes que tinc. Hi ha poca cosa que funciona, eh. Us ho dic.

La Sra. síndica general:

Vagi acabant, senyora Montaner.

La Sra. Carine Montané:

Ho hauríem de reflexionar, i molt, a canvi de botir-se el pit i fer lluir el seu ego, penso.

La Sra. síndica general:

Acabi, si us plau.

La Sra. Carine Montané:

I jo no he faltat mai al respecte a ningú, senyora consellera. Mai.

La Sra. síndica general:

Senyor Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

Li recordo a la senyora Carine Montaner que també els ciutadans esperen veritat, rigor i, especialment ara, ciència.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, i acabem aquí. Senyor Espot, anem acabant, si us plau, perquè estem sortint de la Llei.

El Sr. Cap de Govern:

No, és que, com que m'ha tornat a interpel·lar la senyora Montaner, només, simplement, li recordaré el missatge que ja li he traslladat i que l'hi tornaré a repetir tantes vegades com calgui: ni un minut a respondre a la demagògia i el populisme.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Iniciem les votacions.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena votant «sí» a la reservada d'esmena o «no», i deixant el text tal com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 9, que es correspon a l'esmena número 70 de l'informe de la ponent d'addició d'un títol IV.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. secretària:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 16 en contra i 3 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Reserva l'esmena número 10 que es correspon a l'esmena número 71 de l'informe de la ponent d'addició d'un títol V.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comenta els resultats, si us plau?

La Sra. secretària:

Gràcies, senyora síndica.

8 vots a favor, 19 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

(El Sr. Roger Padreny Carmona, surt de la sala. Són les 10.20 h.)

Reserva l'esmena número 13, que es correspon a l'esmena número 97 de l'informe de la ponent de modificació de la disposició final vuitena.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. secretària:

7 vots a favor, 19 en contra, i 0 abstencions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la comissió.

Seguim ara amb el debat de les altres parts del text.

Senyora Carine Montaner, és el seu torn.

La Sra. síndica general:

Perdoni?

La Sra. Carine Montaner:

Perdoni? Què ha dit, perdoni, no l'he sentit.

La Sra. síndica general:

Que iniciem ara el debat de la resta de parts del text, que seria el seu torn si desitja intervenir.

Té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

La transparència és un dels pilars dels països democràtics. La transparència és l'element fonamental per generar la confiança dels ciutadans. Tots en aquesta cambra som els empleats del poble andorrà. Aquest text és el primer pas cap a la transparència necessària, evidentment, per a la nostra societat. Però jo crec que, en un futur, hem de fer evolucionar aquest text, com deia la senyora Pallarés, i agraeixo la senyora Pallarés, perquè és ella qui va ser la impulsora d'aquest text en la legislatura passada. Però, per falta de temps, no vam poder acabar de treballar el text.

Una cosa és votar una llei i una altra cosa és la pràctica. I, a vegades, hi ha molta diferència entre el text legislatiu i la pràctica. Doncs haurem d'insistir sobre les bones praxis.

Per acabar, senyora síndica, només recordar una frase d'Abraham Lincoln: «La democràcia és el govern del poble, pel poble i per al poble».

Gràcies, senyora síndica.

I votaré a favor d'aquest projecte, d'aquesta proposició de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, és el seu torn, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyora síndica. Gràcies, senyor nunci.

Si em permet, senyora síndica, que avui és el Dia dels Discapacitats. Compartim les paraules seves, senyora síndica, envers el col·lectiu de discapacitats, a la vegada que ens solidaritzem amb ells i tenen tot el nostre suport i respecte.

Dit això, passem a comentar la Llei de transparència.

Terceravia entén que qualsevol projecte o proposició de llei que arribi al Consell, cal prendre-la en consideració, analitzar-la, estudiar-la, presentar-hi esmenes si cal, si es

considera adient i treballar-la en el si de la comissió, arribat el cas, tant de projectes de llei com de proposicions de llei.

Fetes aquestes consideracions, Terceravia entenia que aquesta Proposició de Llei qualificada de transparència i accés a la informació pública calia ajustar-la amb major rigor. Allò disposat pel Conveni 205 del Consell d'Europa sobre l'accés als documents públics, Tromso, del 18 de juny del 2009, que entenem que haurà de ser ratificat per Andorra en relació amb els conceptes d'autoritats públiques, documents públics, interès públic superior que justifiqui l'accés, o també respecte a l'abast de la limitació de l'accés als documents públics.

També enteníem que calia estudiar l'adequació de la proposició de llei a l'article 85 de la Constitució en relació amb l'organització interna de la justícia i l'Estatut dels seus membres, així com respecte a eventuals afectacions de la Llei 9/2004, del 27 de maig, de la funció pública i de l'Administració de la Justícia.

També que era necessari estudiar l'articulat amb més profunditat, a propòsit d'analitzar les diferents comissions amb la Llei qualificada de protecció de dades. El nostre grup parlamentari entenia la necessitat d'establir un procés unificat envers la sol·licitud i l'obtenció de la informació pública i reservada d'Estat amb la proposta que la Comissió d'Accés i Avaluació de la Documentació sigui l'únic organisme que centralitzi tot el procés i els recursos administratius en primera instància, defensant que la seva naturalesa i la composició no ha de quedar en mans del Govern. Al nostre entendre, la configuració ha de ser àmplia i transversal.

Enteníem que calia fer propostes relatives als supòsits i als motius d'autorització o denegació de la informació pública, de limitació del silenci administratiu i la impossibilitat que el batlle pugui desclassificar informació declarada reservada d'Estat. En aquest aspecte, incidien les conseqüències de la revelació d'informació pública o reservada d'Estat, així com sobre la precisió de quines persones poden tenir accés a aquesta informació reservada d'Estat.

Terceravia no comparteix que es pretengui regular de forma conjunta tot allò relatiu a la informació pública en la matèria reservada d'Estat i amb la transparència, tot i que aquest darrer aspecte, de fet, queda reduït a les declaracions de béns de consellers i altres càrrecs públics o electes. Terceravia vol expressar el seu desacord que s'inclogui en la Llei de transparència una llei de participació ciutadana per la porta del darrere. Senyores i senyors, una llei de participació ciutadana és prou important, doncs representa l'exercici de la sobirania popular a través de la participació en el procés legislatiu.

Al nostre entendre, arribat el cas, ha de ser regulada per una llei no indirectament introduïda en una proposició de llei per part del Govern, com ha estat, en emetre una opinió en dita proposició de llei quan no existeix, a més, cap relació entre la participació ciutadana, entre la transparència o l'accés a la informació reservada. Alhora que ens sembla evident que no ha de poder-ser deixar en mans de Govern, a través d'un desenvolupament reglamentari, la regulació d'un tema tan sensible i que, a més, afecta indirectament els principis constitucionals i drets fonamentals.

La definició que es pretén fer de ciutadania no hauria de ser pròpia d'una llei ordinària, sinó, com a mínim, d'una llei qualificada. Tanmateix, és molt dubtós que es pugui definir un terme com aquest amb el contingut de drets i obligacions que comporta sense que quedi directament afectada la Constitució o, entre d'altres, la Llei qualificada de nacionalitat. Cal tenir en compte que la definició de conceptes que se'n deriven o es poden derivar de drets… es poden derivar en drets i obligacions, fet pel qual es requereix en aquest aspecte una precisió i una cura extrema.

Finalment, la regulació de la participació ciutadana es fa a través de la disposició final novena. I aquesta, senyores i senyors, queda encomanada als comuns. I cito literalment: «*Disposició novena. Iniciatives reglamentàries populars. S'encomana als comuns que, en el termini màxim de sis mesos des de la data d'entrada en vigor d'aquesta llei, incorporin al seu marc normatiu les disposicions del títol IV*». Per als qui no s'hagin llegit la llei, en el títol IV, capítol II, es detalla el dret a la participació ciutadana i les iniciatives reglamentàries populars, entre d'altres.

Tanmateix, no està de més recordar que el Reglament del Consell preveu que tres comuns poden presentar proposicions de llei al Consell. Aquest fet desvirtua, per si sol, el significat de transparència. I m'explico. El Consell aprova la llei, el Consell se'n posa les medalles i passa el marró als comuns. Ho han consultat, vostès, als comuns? Els ho han explicat? Hi han participat, els comuns? Aquesta manera de fer és el que vostès entenen per transparència?

A més, voldria recordar que legislar, en un moment com el que ens toca, respecte a la participació ciutadana, en un moment en què s'està negociant un acord d'associació amb la Unió Europea, introduir conceptes i/o aspectes com aquest de ciutadania de la forma que es proposa pot derivar en discussions i reclamacions. Fruit de què? Fruit de la identificació de ciutadania, de nacionalitat, del dret de sufragi. Per tant, per tot l'exposat, Terceravia entén que calien tres lleis diferents: una de transparència; una altra, que no té res a veure, dels secrets d'Estat, i una altra de participació ciutadana. Terceravia entén que aquesta no és la llei de transparència que necessita Andorra. Això és al nostre entendre.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora síndica.

Han estat molts mesos de treball, entre pròrrogues al termini de presentació de les esmenes i les onze reunions de la Comissió d'Economia, i, a més a més, pel mig, la

pandèmia. Finalment, arribem avui al debat per a l'aprovació de la proposició de Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

Vagi per endavant que agraïm sincerament l'ambient de treball en el si de la comissió, amb debats molt interessants i amb la voluntat de trobar un consens en la redacció de les transaccions treballades, amb molta tenacitat per la consellera Maria Martisella. Gràcies, Maria Martisella, si és que ens està seguint. Em sap greu que no ens pugui acompanyar.

Agraeixo també el complex treball de la secretària de la Comissió, l'Arantxa Rodríguez, perquè no ha estat evident. Durant totes aquestes reunions, hem trobat punts d'encontre, hem treballat plegats continguts que compartíem que crec que han millorat la redacció inicial del text.

Estem davant un text molt important que dibuixa una altra manera de relacionar-nos amb la ciutadania. El projecte també estableix el dret dels ciutadans a accedir a la informació pública. Ho hem dit moltes vegades: des del Partit Socialdemòcrata entenem que aquesta Llei d'informació i transparència ha d'introduir tots els elements per transformar profundament les nostres administracions públiques i la relació amb la nostra ciutadania. Avui en dia —ja ho hem dit—, la transparència es considera un instrument que mesura la realització de l'estat democràtic i de dret. A la majoria dels estats europeus, la transparència i el dret d'accés a la informació pública es reconeix com a principi de dret administratiu i serveix d'instrument de control per part de la ciutadania a l'Administració pública i per prevenir la corrupció.

La finalitat d'una llei com la que avui aprovarem és establir un nou sistema de relació entre les administracions públiques i la ciutadania, fomentar el coneixement de l'activitat pública, incentivar la participació ciutadana, millorar la qualitat de la informació pública, la gestió de l'Administració, i per a nosaltres és important el retiment de comptes i la responsabilitat en la gestió pública.

L'allunyament de la ciutadania de les institucions, detectat ja fa molt de temps per la Unió Europea, i publicat el 2001 en el Llibre Blanc de la Governança Europea, ha propiciat la generalització de l'aprovació de lleis de transparència per part dels països europeus en els darrers vint anys. Quan parlem de bon govern, parlem d'obertura, de participació, de responsabilitat, eficàcia i coherència. I, per fer-ho, les administracions públiques han de comunicar bé les seves decisions, han d'implicar de manera més sistemàtica a la ciutadania en l'elaboració de les polítiques públiques i han d'explicar el paper de cadascú en la presa de decisions perquè cadascú pugui assumir la seva responsabilitat. Sense transparència no és possible desenvolupar totes aquestes actuacions.

En el debat de presa en consideració de la proposició, el passat 15 de maig d'aquest mateix any, ja vam assenyalar els continguts imprescindibles que la Llei de transparència i accés a la informació havia de contenir si és que es vol que la norma sigui efectiva i no només quedi en una declaració de bones intencions.

Quins eren i quins són els continguts que el text que avui debatem acompleix? Són els següents. Voldria destacar les millores introduïdes en el text a partir de les esmenes

proposades pel nostre grup i treballades en comissió. Una primera part, les millores de caràcter més tècnic i, després, les de caràcter més conceptual.

A nivell tècnic, es vincula informació pública a document públic. Es parla de reutilització de la informació. Per millorar la transparència, cal promoure la interoperabilitat en les administracions per generar valor. Les administracions han de promoure les accions necessàries per fer efectiva l'obertura de les dades públiques de forma reutilitzable. La reutilització de la informació és bàsica, les dades s'han de poder explotar de forma agregada i s'han de publicar en algun format obert que realment en permeti l'anàlisi eficient. D'altra banda, la tramitació de les sol·licituds d'accés. Les administracions públiques han de prestar assessorament i assistència a les persones, i aquestes s'han de dotar d'un registre de consultes amb la finalitat d'inscriure les sol·licituds d'accés i les consultes, tant les denegades com les acceptades. D'altra banda, és una aposta pels formats i els suports electrònics i s'incentiva la participació ciutadana.

A nivell conceptual, s'ha suprimit la necessitat que la persona demandant hagi de justificar un interès legítim per consultar la documentació. S'ha ampliat la llista d'informació que les administracions públiques han de fer pública i mantenir de forma actualitzada aquella informació que considerin útil de forma senzilla i accessible, com pot ser la informació institucional, organitzativa, la planificació, l'avaluació, la informació econòmica i patrimonial, la informació relativa a la contractació pública, els convenis o a les subvencions.

Es reconeix també el dret a una bona administració i a uns serveis públics de qualitat. L'Administració pública ha de garantir que els serveis de la seva competència es prestin en condicions mínimes i raonables de qualitat, i ha d'incloure les cartes de servei en el marc regulador dels serveis públics bàsics als usuaris perquè puguin ser periòdicament consultats de manera que puguin regular el seu grau de satisfacció pel que fa als serveis gestionats per les administracions.

Es dona un impuls important al govern obert, que està fonamentat en els principis del diàleg permanent, com hem dit, entre la ciutadania i l'Administració, en la presa de les decisions públiques, tenint en compte les necessitats i les preferències manifestades per la ciutadania en la millora continuada dels serveis públics. En aquest sentit, també s'encomana als comuns que, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, incorporin al seu marc normatiu les modificacions i millores necessàries per regular les iniciatives reglamentàries populars. S'encomana al Consell i als comuns que, en el termini també màxim d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, dictin els codis de conducta i bones pràctiques, que treballin sobre les incompatibilitats i els conflictes d'interessos aplicables, respectivament, als consellers generals, als cònsols majors i menors i als consellers de Comú. S'amplien també les obligacions als subjectes obligats, com poden ser associacions i fundacions, amb relació al control de les subvencions i els ajuts públics que rebin.

Es recullen els principis generals que regeixen l'accés a la informació pública, ja que el text inicial només incloïa les excepcions i les limitacions d'aquest dret. També, pel que fa a l'establiment dels límits de l'accés, s'acorda, en funció de la normativa internacional, que ha de ser proporcional i amb la finalitat o l'interès que pretengui protegir. El Govern pot

declarar d'ofici, amb caràcter renunciatiu i no limitatiu, com a informació reservada d'Estat. En termes generals, aquesta llei representa, evidentment, un pas endavant a posar a la disposició dels ciutadans documentació que fins ara les administracions han custodiat gelosament. Fins aquí, la part que millora.

El que manca i el que no ha estat possible recollir, perquè no s'ha volgut i que seguirem reivindicant, malgrat que no han estat acceptades les nostres reserves d'esmena, les vull resumir en els propers sis punts.

Primer: ahir vam estar discutint. No s'ha volgut aplicar la Llei als coprínceps i als seus serveis. Se'ns fa molt difícil entendre que un cap d'Estat, el president de la República Francesa, que està sotmès a les normes de transparència francesa com a president i, en canvi, no ho estarà com a cap del nostre Estat. Apuntar, en aquest sentit, que seguim sense resoldre el problema d'accés a la documentació, no només contemporània, sinó la documentació històrica produïda pels coprínceps i els seus serveis al llarg de la història. Els coprínceps continuaran essent institucions allunyades i molt poc valorades per la ciutadania. Ara ens donaven una oportunitat per canviar aquesta tendència, fent transparent la seva acció i la destinació dels recursos públics.

Segon: no ha estat acceptat que el Raonador del Ciutadà avalués el compliment de la llei, com tampoc l'existència d'instruments, com pot ser un pla estratègic, com poden ser els fulls de ruta i els plans de formació als treballadors públics, com també un programa de suport als comuns per aplicar la llei, i donar la prestació i assessorament jurídic i tecnològic a totes les institucions i entitats per les quals la llei estableix obligacions específiques de transparència.

Tercer: ho acabem de discutir ara. El fet de no tenir un règim sancionador per a aquelles institucions que no compleixin amb les obligacions de transparència. Passarà igual que ara, que dependrà de la voluntat de responsables que estiguin enfront de cada una de les institucions referides. En definitiva, els nous requeriments quedaran sotmesos a la predisposició de cada administració de donar la màxima informació a la ciutadania. Com deia la meva companya Judith Salazar, és incoherent i contradictori que una llei que es diu d'accés a la informació i a la transparència sancioni només penalment aquelles persones que revelin els secrets d'Estat.

Pel que fa a la Comissió Nacional d'Avaluació —ja ho vam discutir ahir—, proposàvem una comissió que fos molt més representativa i plural de les administracions. Una comissió tècnica que s'ha d'encarregar de resoldre els conflictes i configurar al mateix temps una doctrina sobre l'aplicació dels límits per poder excloure o restringir els drets d'accés. Tal com ha quedat, no deixa de ser, en bona part, la Comissió d'Avaluació i Accés depenent del Govern que ja funciona actualment i que, malgrat que tingui més competències, no la veiem del tot representativa.

Cinquè: l'obligació als càrrecs electes de fer una declaració pública de patrimoni a l'inici i al final de cada mandat. La fórmula proposada pels grups de la majoria, i és una fórmula —i també en parlava— àmpliament superada pel nostre partit polític: des de fa més de vint anys que fem aquesta declaració davant el notari. El que plantegem és que no només les institucions ho puguin fiscalitzar, sinó que ens atenem a les recomanacions del grup

d'estats contra la corrupció, el GRECO. Qualsevol persona hi ha de tenir accés, perquè no hem d'oblidar que som representants del poble. No insistiré en aquesta qüestió. La consellera Salazar ho va explicar i ho va defensar molt bé ahir. El que sí que vull repetir és que no es compleixen ni es continuaran complint les recomanacions que ens va fer el GRECO en el quart informe d'avaluació.

Però bé, nosaltres som diferents i avui també ens ho ha recordat, doncs, el senyor conseller Naudi. A més, en aquesta qüestió, els grups de la majoria es van esmenar a si mateixos. No és la primera vegada que ho fan. Quan el text original de la proposició establia que les declaracions d'aquest patrimoni inicial i final s'havien de formular davant notari i dipositar al Tribunal de Comptes, i que aquest tribunal havia de publicar anualment, a la seva seu electrònica, la relació de les persones que havien efectuat les declaracions de patrimoni. En el proper informe del GRECO —potser ara no estem a temps, doncs el proper—, caldrà esmenar o suprimir el compromís que s'havia fet de compartir amb el GRECO que aquestes declaracions es presentarien al Tribunal de Comptes.

Pel que fa a l'AREB i a l'AFA, se seguirà permetent que funcionin amb l'actual opacitat, i ni tan sols els parlamentaris podrem accedir a la informació per fer la tasca de control que ens és pròpia. Aquí sí que hem de complir les recomanacions que ens fan els organismes internacionals.

Per cloure: malgrat que el text legislatiu ha inclòs el concepte de govern obert amb la voluntat de fomentar la participació ciutadana i, manllevant les paraules de diferents professionals de la informació del nostre país, el text neix coix i podria acabar esdevenint un simple brindis al sol. El text representa un pas endavant en posar a la disposició de la ciutadania documentació bàsica que fins ara ha estat gelosament guardada. Els consellers d'aquesta cambra, en concret, els de l'oposició en sabem alguna cosa. Confiem que a partir d'ara no ens calgui fer tantes demandes d'informació o que no sigui necessari posar tantes preguntes escrites per obtenir unes dades que ja les podrem conèixer d'entrada.

Els avenços que pot representar la normativa queden, però, deslluïts pel fet que les institucions que no facin pública la informació essencial no tindran sanció de cap mena. És a dir, l'opacitat els sortirà gratis, més enllà del descrèdit públic que pugui comportar el fet de no publicar aquesta informació. Però, veient com moltes institucions suporten, any rere any, les mateixes reprovacions per part del Tribunal de Comptes, no sembla que el tema de la imatge sigui un element suficientment dissuasiu.

Al text que avui aprovem, que portem a l'aprovació, li manca ambició política, i tenim dubtes sobre la seva capacitat perquè, sense un mecanisme d'avaluació i un règim sancionador, faciliti el marc per permetre aquesta transformació profunda en l'organització de les administracions públiques. Per al que vostès és mimetitzar…

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyora Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, senyora síndica.

Per al que vostès és mimetitzar per a nosaltres és fer propostes inspirades en les millors pràctiques d'accés a la informació i la transparència. I, si més no, apropar-nos-hi al màxim possible. Una llei que ens ha costat més de set anys ja podia ser modèlica i no quedar-se a mig camí. Com deia al començament, en la meva intervenció, aquesta llei ha d'introduir els elements i les eines per a una profunda transformació en l'organització. En aquest text s'avança, certament, però dubtem de la capacitat transformadora d'aquestes relacions.

Per finalitzar, i reprenc el que vaig dir amb relació als meus coneixements i experiència professional, insistir en el sistema de gestió integral de la documentació perquè, sense comptar amb arxivers, amb tecnòlegs, amb juristes, serà impossible tirar endavant la llei. S'ha de prendre consciència del paper i de la gestió documental per garantir un govern obert, transparent, per al retiment de comptes i l'eficàcia i la rigorositat. Recullo les paraules d'un company arxiver, que, citant un aforisme del filòsof Antoni Gramsci, que diu: «Les idees no viuen sense organització», va afirmar que la transparència no viu sense gestió documental.

Per tots els motius esgrimits, el nostre grup parlamentari ha proposat la votació separada entre les agrupacions dels diversos articles de la Proposició de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Mònica Bonell. Teniu la paraula.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies, senyora síndica.

Portem des d'ahir un intens debat al voltant de la Llei de transparència i accés a la informació pública. També, unes quantes hores, fruit de les tretze reserves d'esmena presentades pel grup Socialdemòcrata. Ha estat fins ara un debat profund i enriquidor sobre idees i posicionaments entorn de la transparència, la responsabilitat de càrrecs públics i administracions i la participació ciutadana. Però, finalitzat aquest debat de les reserves d'esmena, no m'agradaria que aquest entorpís el que suposa avui votar a l'hemicicle aquesta Llei.

Som davant l'aprovació històrica, sí, històrica, d'un text legal cridat a ser un punt d'inflexió en la transparència, l'accés a la informació pública i el govern obert. Ja no hi haurà cap pas enrere. A partir d'ara, tot serà anar endavant i sòlids al voltant d'aquests tres conceptes. Però avui és un dia important. Per això demano que les controvèrsies i picabaralles polítiques mantingudes fins ara, i les que possiblement tinguem, no acabin fent passar en segon pla la importància del que avui aprovarem al Consell General.

A la vegada, també crec que, és just dir-ho, abans d'iniciar la defensa d'aquesta proposició de llei, permeteu-me, com a presidenta de la Comissió d'Economia, agrair a tots els consellers i conselleres generals i a la secretària de la Comissió la seva predisposició, el seu compromís i la qualitat dels debats mantinguts. Aquest és un bon exemple de text legal que es cou a foc lent, sense presses, amb tots els grups parlamentaris representats al mateix graó de protagonisme. La transcendència de la Llei així ho demanava i així ho mereix.

Donaré algunes dades pel que fa al cas. La Proposició de llei es va entrar a tràmit el desembre del 2019, fa dos anys. La presa en consideració va votar-se el maig del 2020. Aquí el retard va venir motivat pel confinament degut a la pandèmia. S'hi van presentar un centenar d'esmenes per part de tots els grups parlamentaris. D'aquestes, com va informar ahir la meva companya i ponent, senyora Núria Rossell, únicament no se n'han aprovat 36 i quatre s'han retirat. La resta, més de la meitat del total, han estat aprovades, sigui per unanimitat o per majoria, algunes transaccionades, d'altres no. Per tant, pel que fa a la implicació i la titularitat de la Llei, podem garantir que compta amb totes les ideologies representades a l'arc parlamentari. Entre tots hem aconseguit, sense cap mena de dubte, millorar l'esperit inicial i obtenir-ne el seu millor contingut, en vista al benefici per a la nostra ciutadania.

Amb tot, aquesta Llei, com tantes altres, va ser entrada per la coalició i té el segell polític dels grups, als qui els ciutadans han donat la responsabilitat de governar. Per tant, és normal i democràtic que l'oposició no comparteixi sempre la voluntat política definitiva. Tot i així, els consellers de l'oposició, i especialment la senyora Susanna Vela i la senyora Judith Salazar, tot i que han estat una mica crítiques en el debat de les reserves d'esmena, han contribuït amb els seus vots a millorar les esmenes presentades per la coalició amb contingut d'esmenes presentades pel mateix PS.

També vull agrair especialment a la senyora Maria Martisella el seu lideratge en aquesta Llei i tota la vocació que hi ha posat, des de l'inici fins al final. Agrair-li tota la feina realitzada en les transaccions presentades i la feina realitzada amb els membres de la coalició i els de l'oposició per trobar els equilibris necessaris per arribar al també consens necessari. Ja ho deia, que aquest Llei és de les que s'ha anat coent a foc lent, i ella ha portat els *tempos* a la perfecció. Crec que, almenys en aquest punt, la resta de grups em donaran la raó, sense dubtar-ho. Malauradament, la covid no li ha permès defensar avui el text que portava treballant des de la passada legislatura, i ho faré jo, i confio fer-ho com ella espera.

Senyores i senyors consellers, deia fa uns moments que aquesta Llei ja es va començar a gestar la passada legislatura. De fet, podem dir que, des de la primera legislatura demòcrata 2011-2015, ja s'estava treballant en els primers esborranys. El 2015, en aquesta cambra, vam votar una proposta de resolució de resolució pel que fa al cas. Tres anys després, el 2018, el Grup Parlamentari Liberal va presentar una proposició de llei, que es va començar a treballar en comissió, fins que la legislatura es va esgotar. Fruit del treball i de les aportacions fetes per totes les parts fins a la data, i amb el treball *a posteriori* desenvolupat pels grups de la majoria, l'any 2019 es va entrar a tràmit al Consell General novament una Llei de transparència i accés a la informació pública. Tal

com va defensar la meva companya Martisella en el debat de la presa en consideració de la llei, el passat mes de maig, i cito textualment: «Les tres forces parlamentàries de la majoria, Ciutadans Compromesos, Liberals i Demòcrates, considerem prioritari, i així ho plasmàvem en els nostres programes electorals, disposar d'aquesta llei en el nostre ordenament jurídic».

Per això, em torno a remetre al moment històric que viurem avui, en què aconseguim finalment aprovar aquesta proposició de llei que fa tants anys que es gesta i que aplica un marc legal del principi de transparència des d'una triple vessant: una obligació de publicitat per part de les institucions públiques; un reconeixement del dret d'accés a la informació pública per part de la ciutadania, i una obligació de les persones que ocupem càrrecs públics d'efectuar una declaració de patrimoni privada per tal d'evitar possibles enriquiments il·legals o corrupció.

Entrant ara amb més detall en el contingut de la proposició de llei, considerem que cal destacar els aspectes següents. El primer punt és el relatiu a l'obligació de la publicitat de les institucions públiques a la informació relativa tant als seus organigrames com al seu funcionament. Aquest ha estat un capítol que ha sortit reforçat i completat en els treballs en comissió. Això vol dir que les administracions hauran de publicar i mantenir actualitzada, de manera accessible, clara i estructurada, com a mínim —i ho dic bé—, com a mínim i entre d'altres, informació com la relació de llocs de treball al règim retributiu, informació sobre les retribucions de forma agregada, per conceptes i cossos dels funcionaris i els treballadors públics; la relació de tots els béns immobles edificats i dels equipaments públics; la relació dels contractes licitats i adjudicats indicant-ne l'objecte, la durada i l'import. Aquesta publicitat s'haurà de fer a través de la nova plataforma Govern Obert que s'haurà de crear i a les pàgines web de les diferents entitats públiques. Hauran d'assegurar que les dades es publiquen de manera segura i en formats que permetin la seva reutilització.

El segon punt a destacar de la Llei és el que fa referència a l'exercici del dret d'accés a la informació. Dit d'una altra manera, la ciutadania tindrà accés a la informació i documentació de l'Administració sense necessitat d'un interès legítim. Ben evidentment, la Llei preveu unes limitacions a aquest accés quan la informació sol·licitada comporta un perjudici, per exemple, la defensa i la seguretat nacional o la seguretat pública, entre d'altres. El text recull el procediment a seguir per sol·licitar, tramitar i formalitzar l'accés a la informació i a la documentació, així com totes les vies de recurs. En aquest sentit, preveu dotar de més competències la Comissió d'Accés i d'Avaluació de la Documentació, un òrgan ja existent que es transforma en òrgan nacional per tal que sigui, a banda de consultiu, també un organisme decisori per resoldre recursos relatius als drets d'accés a la informació de la ciutadania relativa a l'Administració general. D'altra banda, i sense marxar d'aquest segon punt, la proposició de llei també preveu la possibilitat que el Govern pugui declarar certa informació com a reservada d'Estat. Quina informació podrà ser declarada reservada d'Estat? Doncs tota aquella informació que la seva divulgació afecti la defensa i la seguretat nacional, les relacions internacionals i obligacions de confidencialitat, la seguretat pública relacionada amb els coprínceps i els seus serveis, i la política econòmica financera i monetària. Evidentment, serà una declaració que haurà

d'estar motivada i haurà d'expressar la finalitat de l'interès públic que justifica la dita declaració com a reservada.

El tercer punt important de la Llei és el que fa referència a l'obligació de les persones que ocupem càrrecs públics d'efectuar una declaració privada de patrimoni. En la reserva de esmena n'hem parlat a bastament, sobretot les diferències de criteri amb l'oposició socialdemòcrata sobre la publicació o no de les declaracions de patrimoni. Tal com estableix la llei, la declaració no serà pública, però, com vam dir ahir, tenim la certesa que, després d'informar el GRECO dels treballs que s'estan portant a terme per tenir enllestit un codi de conducta i, sobretot, després de l'aprovació d'aquesta llei, que sí complirem amb les demandes del GRECO. Estem segurs que l'organisme tindrà en compte la mida del nostre país i el contacte directe que hi ha entre els polítics i la ciutadania. Tal com hem exposat en la reserva d'esmena, la finalitat d'aquesta declaració és evitar un possible enriquiment il·legal del càrrec públic que se sustenta. A la vegada, en cas que n'hi hagués, s'haurà de posar en coneixement dels estaments corresponents. És, per tant, una eina més de transparència i de lluita contra la corrupció.

Després de repassar els punts més essencials, no vull acabar sense tornar a refermar que aquesta Llei és cabdal, perquè és un posicionament clar de transparència de les institucions públiques vers la nostra ciutadania. Un posicionament amb vistes internacionals també, ja que s'alinea amb la tendència de les grans potències de vetllar per la transparència de les institucions i fomentar una democràcia participativa. És un primer pas i és una llei que no és estàtica, que sinó… de ben segur requerirà modificacions per anar adaptant-se a la realitat del nostre entorn. Per tant, demanaria que el debat intens previ a què em referia no ennuvoli la transcendència del que estem aprovant. I també demanaria que tots els aquí presents, pels esforços que hi hem destinat aquests darrers anys, per tot el treball dipositat, pel valor del document final que hem aconseguit entre tots, que hi votin a favor. Que votin a favor d'apropar institucions i ciutadania a través de la transparència i de la participació activa. Que votin a favor de lluitar contra l'enriquiment il·lícit i la corrupció. No s'entendria dir «no» o abstenir-se a tot això. Dir «no» o abstenir-se és dir «no» que les administracions facin públiques les seves retribucions i les dels altres càrrecs. Dir «no» o abstenir-se és dir «no» a la declaració privada de patrimoni. Dir «no» o abstenir-se és dir «no» que la ciutadania tingui dret d'accés a la informació i a la documentació de l'Administració.

Per tot l'exposat, des dels grups de la majoria, des de la coalició que dona suport al Govern, demanem que tots els aquí presents puguem demostrar, amb el sentit dels vots de tots nosaltres, que avui és un dia històric i que hem contribuït tots, al mateix nivell, a fer-ho possible.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Pel Govern, senyor Xavier Espot, teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies, senyora síndica.

Seré molt breu en aquesta intervenció final, perquè entenc que, en primer lloc, no es tracta d'un projecte de llei, sinó d'una proposició de llei. I, en segon lloc, crec que a través dels debats sobre les reserves d'esmena d'ahir i el debat a la totalitat d'avui, doncs crec que han quedat àmpliament exposats i debatuts els diferents punts de coincidència i de discòrdia al tomb d'aquest text legal.

Simplement, el que vull recordar, i una mica a títol de conclusió, o a títol de resum, és que, en definitiva, aquesta Proposició de llei que —vull recordar una vegada més— doncs… sorgeix a iniciativa del Grup Parlamentari Demòcrata, i després, també, s'hi afegeixen el Grup Parlamentari Liberal i de Ciutadans Compromesos, i en el qual també han treballat els dos grups parlamentaris de l'oposició. Per tant, doncs, més enllà de les paternitats, és un projecte de llei que jo crec que podem entendre que és força compartit.

Es basa en quatre principis cabdals. D'una banda, el deure o el principi de publicitat activa de la informació per part de les administracions públiques, tant pel que fa als organismes, als organigrames, al funcionament, als salaris dels càrrecs de responsabilitat, a la seva experiència professional, al seu currículum educatiu, als comptes i als pressupostos anuals, i també pel que fa a les entitats dependents. El segon principi és l'accés a la informació per part de la ciutadania, amb reserves pel que fa a la informació reservada d'Estat. El tercer principi és el fet d'establir l'obligatorietat d'efectuar declaracions patrimonials als càrrecs institucionals davant notari per controlar possibles actes d'enriquiment injust o de corrupció. I el quart principi que vull ressaltar especialment —potser no n'hem parlat prou, però també és molt important— és aquest dret a la participació ciutadana, que, precisament, s'ha incorporat a la llei a demanda del Govern, a través del seu criteri.

Per tant, doncs, crec que aquí també, sense voler ser presumptuós, també puc dir que el Govern, en certa manera, també ha contribuït a enriquir aquesta proposició de llei, a fer-la més completa i, per tant, doncs, a incloure-hi aquelles temàtiques que avui són d'actualitat i que, en definitiva, doncs ens han de permetre també atansar els responsables polítics a la ciutadania i no deixar que certes persones s'autoatribueixin l'exclusiva de la defensa d'aquests interessos de la ciutadania.

Pel que fa als conceptes generals, crec que amb aquesta proposició de llei donem compliment al principi de transparència que descriu l'article 70.2.3 de la Constitució, doncs continuem desplegant el nostre marc constitucional a través d'aquesta llei. Fem un pas més, indubtablement, cap a una societat democràtica del segle XXI i ens homologuem amb els estàndards internacionals en matèria de transparència, accés a la informació i participació ciutadana. Jo crec que avui també és de rebut recordar que la transparència, la participació ciutadana i l'accés directe a la informació no és incompatible, ni està renyit amb la democràcia representativa. Que, justament, per sustentar, defensar i consolidar un estat de dret democràtic i social, el pitjor que podem fer és, sota el pretext de defensar la democràcia directa, menysprear la democràcia representativa. Tots i cadascun de nosaltres representem el poble i defensem el poble. A través, precisament, dels

mecanismes de la democràcia representativa. I per tant, doncs, aquesta llei el que té de bo, el que té d'encert, és que, en definitiva, evidentment, aprofundeix en aquests mecanismes de la democràcia directa en la possibilitat d'un accés a la informació directa, de poder participar en major mesura en els afers públics, i no només fer-ho cada quatre anys a través d'una contesa electoral. Però, al mateix temps, salvaguarda els principis d'un estat democràtic, d'un estat de dret, d'un estat social com el nostre que es fonamenta, sense cap mena de dubte, encara que alguns no ho defensin, que es fonamenta en la democràcia representativa.

Cal dir que els quatre principis descrits anteriorment, els que deia, publicitat activa de la informació per part de les administracions públiques, accés a la informació per part de la ciutadania, declaracions patrimonials dels responsables polítics i dret de participació ciutadana, no havien estat objecte fins ara d'un tractament legal definit, clar, que comportés la traducció en drets i obligacions jurídiques. Per tant, doncs, ara queda clar que, a partir d'ara, la transparència i l'accés a la informació serà un deure per a les institucions públiques i també serà un dret per a la ciutadania. En definitiva, crec que aquesta proposició de llei suposa un pas endavant significatiu.

Crec que també és un dia històric i, en aquest sentit, doncs, enllaço amb el que deia la consellera Bonell, perquè, més enllà… o, en tot cas, diria que no estem parlant d'una proposició de llei qualsevol. Perquè crec que també és una proposició de llei que el que suposa és un pas endavant significatiu per dignificar la tasca política, per dignificar la tasca institucional que desenvolupem els que estem presents en aquesta sala i també la resta de representants institucionals d'aquest país. Evidentment, no tot ho fem bé. Sempre ho he dit. Els responsables polítics som éssers humans. Per tant tenim qualitats, tenim defectes, tenim encerts, tenim equivocacions, però crec que la gran majoria, per no dir la totalitat dels responsables polítics d'aquest país, intentem fer les coses de la millor manera possible, d'una manera honesta i també fent gala i fent honor a la responsabilitat que se'ns ha atribuït, i per tant, doncs, intentem cada dia picar pedra per millorar les condicions de vida i la qualitat de vida dels nostres ciutadans i de les nostres ciutadanes.

Per tant, des d'aquest punt de vista, crec que aquesta llei també permet doncs *apalancar* i dignificar el nostre rol i, en certa forma, desvirtuar a vegades tendències molt perilloses a voler classificar o categoritzar tots els responsables polítics com persones allunyades de la ciutadania o fins i tot persones que cometen actes delictius. Doncs jo crec que això no fa en absolut honor a la veritat.

I com que avui s'ha esmentat un personatge polític i històric pel qual jo també tinc una gran admiració i un gran respecte, com és Abraham Lincoln, jo també m'agradaria recordar una altra frase que va dir, que és que «Aquell poble que ignora la seva història és el poble, també, que està condemnat a repetir-la». I, en aquest sentit, jo estic convençut que el poble andorrà, en la seva gran majoria, per no dir gairebé unànimement, és conscient d'on ens ha portat en el passat el fet d'optar per opcions polítiques pretesament desideologitzades que menyspreen —com deia abans— la democràcia representativa i que fan bandera del populisme i empren explícitament l'art de la demagògia. Estic segur i estic convençut que els ciutadans i les ciutadanes d'Andorra no

cauran en aquest parany, perquè, precisament, la història ja ha demostrat el perill que suposa caure-hi i les conseqüències nefastes que té.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Espot.

Acabat el primer torn d'intervencions, hi ha alguna intervenció?

Anem per torns.

Senyora Montaner, desitja intervenir?

(S'incorpora a la sala el M. I. Sr. Roger Padreny Carmona. Són les 11.14 h.)

La Sra. Carine Montaner: 01:39:42

Sí, sí. La paraula demagògia…

La Sra. síndica general:

No crec… Té el micro encès?

La Sra. Carine Montaner:

Em sent? Gràcies, senyora síndica.

És molt fàcil titllar de demagògia, dir coses d'aquestes. Jo lamento en aquesta legislatura les mentides repetides.

Quan el senyor Jover parla de les vacunes en una roda de premsa, que diu que les vacunes no són experimentals… de veritat, senyor Jover, jo l'invito a mirar el que diu l'Agència del Medicament de la Unió Europea. És a dir que, per exemple, la vacuna Pfizer *a* nivell de la FDA, sí…

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, estem parlant de la Llei de transparència.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, però el que vull dir és que titlla les persones de fer demagògia. Miri, parlem sobre la base d'arguments sòlids. Jo no titllo aquí i allà la gent, sempre avanço arguments i sempre dono fonts oficials.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Senyor Camp, desitja intervenir? Seria el seu torn.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies senyora síndica.

Després d'haver escoltat el grup de la coalició i després d'haver escoltat el senyor cap de Govern, semblaria ser… A veure, farem una mica d'anàlisi de tot plegat. Aquesta Proposició de… Se'm sent? Sí… Aquesta és una proposició de llei presentada pel grup de la majoria, que inicialment tenia vint-i-quatre articles i catorze disposicions. Amb la introducció del criteri de govern, el títol II parla de la participació ciutadana, com molt bé ha explicat aquí el senyor cap de Govern, compost per tres articles i una disposició final que atorga al Govern, via decret, la potestat de regular-la.

Al final, es presenten, com s'ha dit, un centenar d'esmenes entre tots els grups polítics. S'acaba la Llei no amb 24 articles, sinó amb 35. No amb 14 disposicions, sinó amb 18. És una Llei que afecta tres àmbits diferents: la transparència, la informació reservada d'Estat i la participació ciutadana.

Nosaltres, Terceravia, estem totalment a favor de la transparència. Estem totalment a favor de la publicitat de les administracions. Estem a favor de l'accés a la informació. Estem a favor de les declaracions patrimonials. Només faltaria. Pel que respecta a la informació reservada d'Estat, l'Estat som tots: el Govern, el Consell i tots aquells en el poder judicial i tots aquells altres organismes que componen l'Estat, no només el Govern. Som tots el conjunt de l'Estat. No és potestat únicament del Govern.

I, per tant, pel que fa a la participació ciutadana, aquí s'obren portes diferents, s'obren conceptes diferents, s'obre el concepte de ciutadania. Per tant, això és un element important. Què vol dir? Doncs que, d'aquí a quatre dies, es podrà votar a les comunals, per dir-ho d'una manera? Quins conceptes canvia? Afecta això o pot afectar més tard la Llei de la nacionalitat? El dret de sufragi? Són aquestes les qüestions. Per tant, pot ser una llei moderna, però no és la llei de transparència que Andorra necessita, i s'ha fet un poti-poti amb tres lleis.

Per tant, nosaltres estem a favor de la transparència, però no estem a favor d'aquesta Llei, d'aquest poti-poti.

Per cert, nosaltres hem presentat 30 esmenes, de les 30 esmenes, poder se'ns han aprovat una i mitja.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Senyora Vela, si desitja intervenir, seria el seu torn, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Apropi's… Tothom que s'apropi el micro al màxim.

La Sra. Susanna Vela:

Que no se'm sent gaire. Perdoneu, eh.

Doncs, d'una banda, començaré dient que sap greu que davant una llei que és tan important i és essencial pel que ha de representar de la reforma que entenem de les institucions, una llei que, malgrat tot el seu objecte, no recollirà doncs els posicionaments que, evidentment, són sempre polítics dels grups parlamentaris. I no pel que en sobra, sinó per tot el que hi falta. Entenem que una llei, en ple segle XXI, havia d'haver estat més agosarada, més valenta.

És cert que, quan parlem de transparència, no només n'hi ha prou a reconèixer a la ciutadania l'accés a la informació pública, sinó que també cal que conflueixin altres elements. És veritat que, des del punt de vista de la ciutadania, el fet de poder accedir a aquesta informació, a demanda pròpia, sobre qualsevol assumpte que sigui del seu interès, genera d'entrada un augment de la confiança en el sistema i en el bon funcionament de les institucions. Per tant, amb tot això, sí que és un avenç respecte al que tenim fins ara. Ho deia en la meva intervenció, li manca una ambició… una ambició política, perquè tenim dubtes de la capacitat realment transformadora d'aquest tipus de legislacions quan li falta tot un règim sancionador i quan li falta un tema que potser encara és més important, el tema de l'avaluació, que proposàvem que fos el Raonador, hagués pogut ser qualsevol altra institució doncs que els consellers haguessin pogut posar damunt de la taula, perquè, sense aquests dos recursos, és difícil controlar la seva correcta aplicació i garantia de dret a la informació i a la transparència.

Repeteixo: entenem que s'avança. Evidentment, a Andorra no teníem una llei similar, però sí que és veritat que, sap greu, atenent tota la pràctica internacional i els estàndards internacionals, no ens hàgim pogut dotar d'una llei una mica més progressista —si volen— o més agosarada, tenint en compte l'experiència en transparència dels països del nostre entorn més proper o dels països europeus.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Vela.

El grup Demòcrata desitja intervenir?

Senyora Mònica Bonell, teniu la paraula.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies senyora síndica.

Bé, no entraré gaire en tots els arguments que fan referència a les reserves d'esmena, que jo crec que ja els hem discutit prou.

Però, senyora Vela, el fet que no haguéssim acceptat la figura del Raonador per fer les avaluacions, el fet que no tinguem aquest règim sancionador que vostès proposaven, això no vol dir —i ho torno a repetir, perquè crec que és important—… això no vol dir que quedaran les persones que no compleixin la Llei de la funció pública quedaran… ai, perdó, amb la Llei de transparència quedaran exemptes. No és cert, perquè, precisament, la Llei de la funció pública ja preveu —i ho ha explicat molt bé la ministra Pallarés—… ja preveu quins són, doncs quines són aquestes faltes si els treballadors públics no compleixen amb la seva feina. I després, la mateixa llei ja permet als ciutadans, si veuen que els requisits que preveu la Llei no estan en aquesta publicitat activa, doncs també permet adreçar-se a l'Administració. I jo no conec cap administració al món que s'imposi una sanció a ella mateixa. Perquè, si d'una banda ja tenim que els treballadors públics, aquelles persones que hagin de fer aquesta feina de publicitat activa, ja tenim aquests règims sancionadors, de l'altra, també tenim amb el Codi de conducta quan s'acabi aprovant, tenim el que s'establirà de sancions per als polítics o els càrrecs que tampoc complim amb el Codi de conducta. També tenim, amb la mateixa llei, doncs aquelles faltes per a aquelles persones que revelin secrets… què ens falta? La sanció a l'Administració? A la mateixa Administració? És que se'm fa molt estrany.

Després, de les coses que ha dit, que crec que potser no n'hem parlat prou. Que nosaltres ens vam esmenar nosaltres mateixos i vam canviar que les declaracions de patrimoni es fessin del Tribunal de Comptes al notari. Bé, sí, és cert, no ho hem negat. Ho vam explicar. Finalment, fruit també de totes les reunions que vam tenir amb tots els actors implicats, doncs realment vam veure que al Tribunal de Comptes li estàvem atribuint unes noves funcions que no calien i que, de fet, el notari, doncs ja de per si, ja les tenia, aquestes funcions i, finalment, seria l'autoritat judicial si creia que s'havia de requerir aquesta informació perquè hi havia alguna sospita d'enriquiment il·lícit, doncs que ho fes. Em sembla que, per tot el que ha dit la senyora Susanna Vela, doncs ja li he contestat, més o menys.

Al senyor Joan Carles Camp. Vostès volien una llei a part pel capítol que fa referència a la participació ciutadana, perquè diu que no hi veu relació amb la transparència. Home, jo crec que sí. Jo crec que sí. De fet, el Govern, si vol, si està treballant amb normativa o si està treballant en qualsevol projecte i el vol *publicitar* per rebre *feedbacks*… que ara ja ho estan fent, amb enquestes que es fan ja des del Departament de Participació Ciutadana. Però si volen rebre més informació o *feedbacks* de la ciutadania, doncs es tracta d'això. No veig per què no hi veuen aquesta relació. Nosaltres la veiem perfectament. Diuen que no ho hem explicat als comuns. Sí. El que passa és que, doncs que com que aquesta Llei fa tants anys que s'està treballant, nosaltres vam fer arribar el projecte, la proposició de llei, l'esborrany de la Proposició de llei i, fins i tot, jo personalment, amb la senyora Maria

Martisella, ens vam desplaçar a alguns comuns, concretament, al Comú de Sant Julià i vam anar a explicar la Llei de transparència i vam recollir també aportacions dels comuns.

Pel que deia que l'Estat som tots, entenc que, amb la matèria reservada, entenc que està dient que afectem els comuns i no els hem tingut en compte. Però és que ho diu la Llei. Si una matèria que es declara reserva d'Estat afecta un comú, s'haurà de parlar amb el comú en qüestió. Si l'he entès bé, eh. I, després, que no hem tingut en compte gaires esmenes seves. És que també n'hi havia moltes que feien referència a la comissió. I aquí vostès volien un òrgan molt polític, i nosaltres no ho compartíem. La nostra posició s'apropava més als posicionaments del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Però, en tot cas, jo crec que totes les aportacions que ha fet, doncs aquelles que hem cregut que sí que es podien incorporar, doncs les hem incorporat.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Bonell.

El Govern desitja intervenir en aquest torn?

Els consellers desitgen intervenir en un tercer torn?

Desitja intervenir pel grup Liberal, senyor Magallon?

El Sr. Marc Magallon:

Bé, havent sentit les segones intervencions per, potser, mirar d'acabar de convèncer algun conseller que no està convençut del tot, dir que la Proposició de llei que sotmetem avui és molt important i esperada. De fet, aquest intens debat que estem tenint encara així ho demostra. Onze sessions intenses en comissió, tretze reserves d'esmena. I també m'afegiré a les paraules de la consellera Vela i de la consellera Bonell felicitant la senyora Maria Martisella, a la qual avui hem trobat a faltar aquí, i que realment ha capitanejat molt bé aquesta Proposició de llei.

Tot i així, penso que, sincerament, el text final ve a ser un *matxembrat* de propostes de tots els grups parlamentaris que hi hem participat i que han millorat notablement el text final, inicial més ben dit, entrat a Sindicatura. Diria, doncs, que és una llei de tots, tot i que el senyor Camp ens diu que poques de les seves esmenes han estat entrades. De ben segur que aquest és només un primer pas, molt important, això sí, pel que fa a transparència i bon govern del nostre país. Que arriba tard? Jo us diria que mai és tard si la dita és bona. Té marge de progrés i segur que no serà una llei estàtica, serà una llei viva, subjecta a modificacions, adaptant-nos sempre als estàndards internacionals. Serem els primers a dotar-la, quan toqui, i estem preparats, de les mancances que vostès, consellers del PS, ara mateix té aquest text i que troben a faltar: avaluació i control. Per totes aquestes consideracions, demanaria a tots els consellers d'aquesta cambra donar suport a aquesta Proposició de llei.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Magallon.

Acabades les intervencions i vista la demanda dels molt il·lustres senyors consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de procedir a la votació separada en tres agrupacions de diversos articles de la Proposició de llei, a saber: primer grup, articles 1, 3, 4, 11, i 28 de la disposició final tercera. Segon grup: articles 24 i 26 i la disposició final sisena. Tercer grup: la resta d'articles i disposicions del text, l'annex, l'índex, l'exposició de motius i el títol.

Procediríem, doncs, a la votació de la primera agrupació.

Recordo que són els articles 1, 3, 4, 11 i 28 i la disposició final tercera, dels quals els articles 11 i 28 requereixen, per ser aprovats, el vot favorable de la majoria absoluta dels membres del Consell General.

Per tant, vots a favor?

(Veu fora de micro)

La Sra. síndica general:

Sí, estem votant per parts del text, sí.

(Riures)

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, ens dona els resultats, si us plau?

La Sra. secretària:

Gràcies, senyora síndica.

16 vots a favor, 11 en contra i 0 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat, declaro aprovats els articles 1, 3, 4, 11 i 28 i la disposició final tercera de la proposició de llei.

Seguim ara amb la votació de la segona agrupació.

Recordo que són els articles 24 i 26 i la disposició final sisena.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, si ens comunica el resultat, si us plau?

La Sra. secretària:

16 vots a favor, 3 en contra i 8 abstencions.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat, declaro aprovats els articles 24 i 26 i la disposició final sisena de la proposició de llei.

I, finalment, continuem amb la votació de la tercera agrupació.

Recordo que són la resta d'articles i disposicions del text, l'annex, l'índex, l'exposició de motius i el títol, dels quals els articles 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 i 22, així com les disposicions finals primera i quarta, requereixen, per a la seva aprovació, el vot favorable de la majoria dels membres del Consell General.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Senyora secretària, si ens comunica els resultats, si us plau?

La Sra. secretària:

24 vots a favor, 0 en contra i 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

Gràcies a tots. No, no té bé el recompte, senyora secretaria? Tornem a votar, que és més aclaridor.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Ara sí, senyora secretària, ens comunica el resultat?

La Sra. secretària:

A mi em surt… és a dir: 7 del PS, 16 de la majoria i la senyora consellera Carine Montaner. Són 7 i 7, 14… i 24 em surten, 24 i 3, 0 en contra… No, perdó, 24 a favor, 3 en contra i 0 abstencions.

La Sra. síndica general:

D'acord. Ho repeteixo jo: 24 a favor, 3 en contra, 0 abstencions.

Per tant, en vista del resultat, declaro aprovats la resta d'articles i disposicions del text, l'annex, l'índex, l'exposició de motius i el títol de la proposició de llei.

No havent-hi més punts en l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

Que tinguin un bon divendres.

Bon dia.

(Són les 11.32 h)

Diari de Sessions del Consell General

Carrer de la Vall, 9-13 – AD500 Andorra la Vella – Principat d'Andorra – Tel. (376) 877877 – www.consellgeneral.ad

Dipòsit legal: AND.342-2021